

4281

491.99-8
U-34

1918

2010

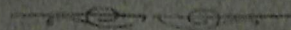

NOTIONS
DE LECTURE ET DE GRAMMAIRE
DE LA LANGUE ARMÉNIENNE

(avec un Vocabulaire)

PAR

LES PROF. H. SÉTHIAN ET H. KAYAYAN

491.99-8
U-34

1918
LE CAIRE

Publication de l'Union Gén. Arménienne de Bienfaisance
(Bureau de Propagande)

1296

BUREAU
DE LA PROPAGANDE
ARMÉNIENNE

Արթ. Ներսիս, Գրադար 5-4-26

Հայր Երկր Հայրենիքում
և Հայրենիքում: Օրացանկի
համար:

2002

Կապիտ 1918.

677
11
491.89-8
U-34

NOTIONS

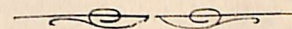
DE LECTURE ET DE GRAMMAIRE

DE LA LANGUE ARMÉNIENNE

(avec un Vocabulaire)

PAR

LES PROF. H. SÉTHIAN ET H. KAYAYAN

1918

LE CAIRE

• • • • •

*Publication de l'Union Gén. Arménienne de Bienfaisance
(Bureau de Propagande)*

PRÉFACE

C'est pour répondre au désir qui nous a été exprimé par l'Union Générale Arménienne de Bienfaisance (Bureau de Propagande) que nous publions ce petit manuel. Il doit répondre, pensons-nous, à un besoin qui s'est fait plus vivement sentir depuis le début de la guerre. Les Arméniens, en effet, fidèles à leurs aspirations nationales, ont, au premier coup de feu, embrassé la cause des Alliés, pour lutter à leurs côtés contre les ennemis du Droit et de la Liberté. Cette fraternité d'armes, ce contact avec des amis étrangers ignorant notre langue arménienne, a provoqué chez ces derniers le désir de l'apprendre et nous a imposé le devoir de la leur faciliter.

Nous ne savons pas si nous avons réussi dans la tâche que nous nous sommes imposée. Mais nous avons la conscience d'avoir fait tout ce qui était possible pour rendre l'enseignement de la langue arménienne, par cet ouvrage, aussi facile qu'utile.

A chaque exercice nous avons joint un assez grand nombre de mots, qui contribueront à la formation d'autres propositions par la propre initiative de l'élève.

Comme on le voit, cet ouvrage contient une grammaire et un vocabulaire, lesquels serviront à faciliter.

pour les étrangers, l'acquisition de la pratique de la langue arménienne. Le vocabulaire ne présente qu'un nombre relativement restreint de mots; c'est pourquoi nous avons donné certaines règles de dérivation au moyen des préfixes et suffixes.

Nous nous estimerions heureux, s'il était donné à ce manuel de combler une lacune et d'offrir quelque utilité aux étrangers qui désirent posséder la pratique de notre langue.

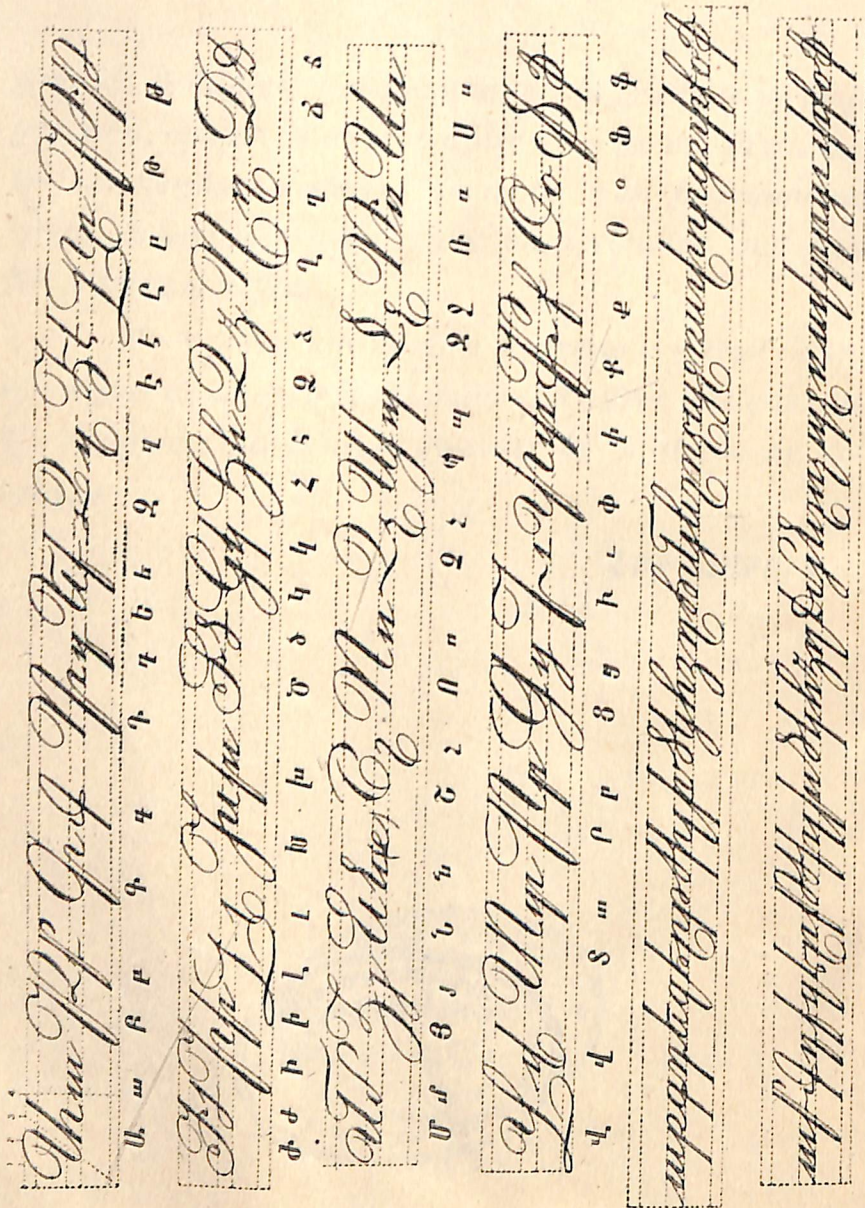
Les Auteurs

12559-58

NOTIONS DE LECTURE ET DE GRAMMAIRE DE LA LANGUE ARMÉNIENNE

LEÇON 1

LETTRES ARMÉNIENNES

<i>ա</i>	(a)	<i>ա</i>
<i>բ</i> ¹ (*)	(pe)	<i>բ</i>
<i>գ</i> ³	(que)	<i>գ</i>
<i>դ</i> ⁵	(te)	<i>դ</i>
<i>ե</i>	(yé, ai)	<i>յé</i> au commencement des mots, et <i>ai</i> dans le corps, comme dans <i>maire</i> .
<i>զ</i>	(ze)	<i>զ</i>
<i>է</i>	(é)	<i>է</i>
<i>ը</i>	(e)	<i>ե</i> comme dans <i>chemin</i> , <i>chemise</i> , <i>fenêtre</i> .

(*) Voir la remarque page 3.

θ ⁶	(the)	<i>th</i>
ʃ	(je)	<i>j</i>
ɪ	(i)	<i>i</i> (*)
l	(l)	<i>l</i>
kh	(khe) guttural	<i>kh</i> comme dans Khan.
dze	(dze)	<i>dz</i> comme dans Manzoni.
g	(gue)	<i>g</i> devant <i>a, o, u</i> .
h	(he)	<i>h</i> fortement aspiré.
tze	(tze)	<i>tz</i> comme dans tzigane
re	(re)	<i>R</i> grasseyé.
dje	(dje)	<i>dj</i>
me	(me)	<i>m</i>
h	(he)	<i>h</i> aspiré au commencement,

ll mouillé dans le corps des mots, ainsi qu'à la fin des monosyllabes, et nul à la fin des mots polysyllabes.

n	(ne)	<i>n</i>
ch	(che)	<i>ch</i>
wo	(wo, o)	<i>wo</i> au commencement et
<i>o</i> dans le corps des mots.		
tch ¹⁰	(tche)	<i>tch</i> comme dans <i>match</i> .
b	(be)	<i>b</i>
tch ⁹	(tche)	<i>tch</i>

(*) La lettre *i* se prononce toujours comme dans *if*, même dans *in, im*.

r	(re)	<i>r</i> fort avec vibration du
bout de la langue.		
ss	(se)	<i>ss</i>
v	(ve)	<i>v</i>
d	(de)	<i>d</i>
r	(re)	<i>r</i> doux, sans vibration du
bout de la langue.		
ts ⁸	(tse)	<i>ts</i> comme dans Tsar
u, v	(yu)	<i>u, v</i> (voir les diphtongues)
p	(pe)	<i>p</i>
k	(ke)	<i>k</i>
o	(o)	<i>o</i>
f	(fe)	<i>f</i>

Remarque. — Entre les deux catégories des lettres suivantes il y a une petite nuance de valeur phonétique: ainsi sont

moins forts	plus forts
θ ¹	θ ²
ʃ ³	ʃ ⁴
ɪ ⁵	ɪ ⁶
l ⁷	l ⁸
kh ⁹	kh ¹⁰

DIPHTONGUES

- աւ = av.
 այ = aill ou aï et à la fin des polysyllabes a.
 եա = ia ou ya.
 եւ (և) = yév, et à la fin év.
 իւ = yu, iou dans le corps des mots, et iv à la fin.
 ու = ou au commencement et à la fin, et w dans le corps des mots.
 ոյ = oui dans le corps des mots et o à la fin des polysyllabes.

EXERCICE 1

A.

Ազատ (azad). բարի (pari). գարուն (karoun). դարբին (tarpine), երեք (yéraik). դատիկ (zadigue). էակ (éague). ըն-
 ար (endir). թագուհի (thakouhi). ժամանակ (jamanague).
 ինչու (intchou). լապտեր (labdair). խանութ (khanouth).
 ծիրան (dziran). կառու (gadou). հայ (haï). ձիթենի (tzi-
 thaini). ղեկ (Raigue). ճամբայ (djampa). մայր (maïr). յա-
 ւիտեան (havidian). ներկայ (nairga). չաբաթ (chapath). ոսկի
 (wosgui). չարիք (tcharik). պատասխան (badasskhan). ջուր
 (tchour). ռումբ (roump). սիրտ (sird). վարդ (vart). տերեւ
 (dairév). թույլ (robé). ցորեն (tsorain). փայլուն (païloun).
 քաղաք (kaRak). օրէնք (orénk). ֆրանսա (Franssa).

B.

Լոյս (louïss). քաջութիւն (katchouthioun). ոչխար
 (wotchkhar). ձմեռ (tzemair). բայց (païts). ձայնաւոր (tzaï-
 navor). արիւն (arioun). ամբողջական (ampoRtchagan). եկե-
 ղեցի (yégaiRaitsi). սենեակ (sényague). յոյս (houïss). սիրոյ
 (siro). ծառայ (dzara). Հայաստան (haïassdan). ուրախ (ou-
 rakh). Աստուած (asdwadz). ազդու (aztou). պատիւ (badiv).
 բարութիւն (parouthioun). հայրենասիրութիւն (haïrainassirou-
 thioun).

LECON 2.

ACCENTUATION — PUNCTUATION — ARTICLES

I. C'est en général sur la dernière syllabe qu'on accen-
 tue. Ce n'est que dans les mots interrogatifs qu'on accentue sur
 la syllabe qui forme l'interrogation ou l'exclamation. Exemples:
 ո՞րչափ (wortchap — combien?). ի՞նչպէս (intchbess — comment?).
 ի՞նչու (intchou — pourquoi?). ի՞նչ, ի՞նչպիսի, ո՞րպիսի (intch,
 intchbissi, worbissi — quel!) etc.

On met l'accent ' sur les mots accentués ou sur les-
 quels on veut appuyer, ce qui, en français, correspond à: c'est
 moi qui, c'est là que, c'est aujourd'hui que, etc. Ex. Ես
 Ըրի ասիկա, c'est moi qui ai fait cela. Վա՛ղը պիտի գան, c'est
 demain qu'ils viendront.

II. L'arménien connaît à peu près la même ponctuation que le français, avec quelques variations de valeur:

, et	équivalent à	,
.	équivalent à	;
:	équivalent à	.
°	équivalent à	?
!	équivalent à	!

III. Les articles définis et indéfinis se mettent toujours à la fin et après les noms.

Les articles définis sont:

ը et ն	le, la, les et son, sa, ses
ս	mon, ma, mes
դ	ton, ta, tes

A la fin de tout mot terminé par une consonne, on met **ը**.
Ex. տունը, շունը, քաղաքը, հրացանը, սենեակը, պատե-
րազմը, յաղթանակը, հայր :

A la fin de tout mot terminé par une voyelle, ou par un **յ** muet, on met **ն**, en supprimant le **յ** final dans les mots polysyllabes non-composés. Ex. ձի, ձին, կատու, կատուն, եկեղեցի, եկեղեցին, ծառայ, ծառան, քահանայ, քահանան, mais եղիպտահայ, եղիպտահայը.

A la fin des noms accompagnés d'un possessif, on met **ս** pour mon, ma, mes; **դ** pour ton, ta, tes, et **ը** ou **ն** pour son, sa, ses, avec ou quelquefois sans les adjectifs possessifs précédant les noms. Ex. իմ տունս ou տունս, ma maison, տու-

ներս mes maisons. քու տունդ ou տունդ, ta maison, տուներդ tes maisons, իր տունը ou տունը sa maison, իր կատուն ou կատուն son chat. մեր տունը, ձեր տունը, անոնց տունը ou իրենց տունը. notre, votre, leur maison. մեր ձին, ձեր ձին, անոնց ձին, notre, votre, leur cheval.

L'article indéfini est **մը**(*), (un, une) placé après les noms.
Ex. տուն մը, une maison, գիրք մը, un livre, հրացան մը, un fusil.

Remarque.— L'article partitif n'existe pas en arménien.
Ex. de la viande, միս, du vin, գինի, de l'encre, մեղան, du fromage, պանիր, des maisons, տուներ:

EXERCICE 2

M O T S

դաշտ	champ	դանակ	couteau
ո՛րչափ	que de!	ծառայ	domestique
ո՛րչափ	combien ?	ստակ	argent
քանի՞	combien de?	արծաթ	argent (métal)
տղայ	enfant	տոպրակ	sac
հաց	pain	թուղթ	papier
գրիչ	plume	ձի	cheval
մայր	mère	շուն	chien
զաւազան	canne	թաշկինակ	mouchoir

(*) Devant le verbe **է** (est) et **են** (sont) on met **մըն**.

ուղտ	chameau	ոտք	pied
գլուխ	tête	իմ	mon, ma, mes
ճակատ	front	քու	ton, ta, tes
քիթ	nez	իր	son, sa, ses
բերան	bouche	մեր	notre, nos
աչք	œil	ձեր	votre, vos
ձեռք	main	իրենց	leur, leurs
ունիմ	j'ai	ունինք	nous avons
ունիս	tu as	ունիք	vous avez
ունի	il, elle a	ունին	ils, elles ont

A.

Դաշտը — Ո՞րչափ ստակ — Ո՞րչափ հաց — Մայրս ou իմ
մայրս — Գաւազանդ ou քու գաւազանդ — Իր ծնունդ — Մեր
ձին — Ձեր ուղտը — Իրենց շունը — Գրիչ մը ունիս — Հաց
ունի՞ս — Քա՞նի թաշկինակ ունի — Տուն մը ունինք — Թուղթ
ունի՞ք — Շուն մը ունի՞ն

B.

La bouche. — Ma bouche. — Le papier. — Combien de
papier? — Du pain. — Le pain. — Notre pain. — Avez-vous du
papier? — Nous avons du papier. — Notre domestique a un chien.
J'ai une plume. — Il a un mouchoir. — Ils ont un chameau.

LEÇON 3

NOM OU SUBSTANTIF

Les noms ou substantifs se divisent en noms communs et
en noms propres .

Nombre des noms.— On forme le pluriel des noms en
ajoutant *եր* ou *ներ*, *եր* aux monosyllabes et *ներ* aux po-
lysyllabes: Ex. *մայր*, *մայրեր* (mère, mères). *ոտք*, *ոտքեր* (pied,
pieds). *հաց*, *հացեր* (pain, pains). *ճակատ*, *ճակատներ* (front,
fronts). *բերան*, *բերաններ* (bouche, bouches). *թաշկինակ*, *թաշ-
կինակներ* (mouchoir, mouchoirs). *մայրը*, *մայրերը* (la mère, les
mères). *թաշկինակը*, *թաշկինակները* (le mouchoir, les mouchoirs).

Remarque.— a) Les noms polysyllabes terminés par un *յ*
muet perdent ce *յ* dans le pluriel: Ex. *ծառայ*, *ծառաներ*
(domestique, domestiques). *ընծայ*, *ընծաներ* (cadeau, cadeaux).
քահանայ, *քահանաներ* (prêtre, prêtres).

b) Les noms accompagnés d'un adjectif numéral ou d'un
adverbe quantitatif ne se mettent pas au pluriel: Ex. *տասը տուն*
(dix maisons). *երկու գրիչ* (deux plumes). *քանի հրացան* (combien
de fusils?). *շատ պտուղ* (beaucoup de fruits).

c) La langue arménienne *n'a pas de genre*(^{*)}; tous les
substantifs sont, pour ainsi dire, neutres.

(^{*)} Il existe, pourtant, une seule terminaison . . . *ուհի*,
formant le féminin de certains noms: Ex. *դերձակ*, *դերձակուհի*,
tailleur, couturière. *իշխան*, *իշխանուհի*, prince, princesse.
երգիչ, *երգչուհի*, chanteur, chanteuse, etc.

Déclinaisons.— Les noms se déclinent en général de la manière suivante:

SINGULIER		
Nominatif	} <i>հաց</i>	du(*) pain
Accusatif		
Génitif		de pain
Datif		à du pain
Ablatif		de pain
Instrumental	<i>հացով</i>	avec du pain

PLURIEL		
Nominatif	} <i>հացեր</i>	des pains
Accusatif		
Génitif		de pains
Datif		à des pains
Ablatif		de pains
Instr.	<i>հացերով</i>	avec des pains

Le même, avec l'article défini:

SINGULIER		
Nom. Acc.	<i>հացը</i>	le pain
Génitif	<i>հացին</i>	du pain
Datif	<i>հացին</i>	au pain

(*) Voir la remarque de la Leçon 2.

Ablatif	<i>հացէն</i>	du pain
Instr.	<i>հացովը</i>	avec le pain

PLURIEL		
Nom. Acc.	<i>հացերը</i>	les pains
Génitif	<i>հացերուն</i>	des pains
Datif	<i>հացերուն</i>	aux pains
Ablatif	<i>հացերէն</i>	des pains
Instr.	<i>հացերովը</i>	avec les pains

Les noms suivants se déclinent d'une manière *irrégulière* au singulier, *tout en gardant, au pluriel, la forme régulière*:

Հայր, մայր, եղբայր, քոյր, կին, էրեկ, աղջիկ, տղայ, տէր, սէր, մարդ, օր, գիշեր, ցորեկ, գլուխ, ճամբայ, զարուն, ամառ, աշուն, ձմեռ, բարութիւն, etc.

Nom. acc.	<i>հայրը, մայրը</i>	le père, la mère
Génitif	<i>հօրը, մօրը</i>	du père, de la mère
Datif	<i>հօրը, մօրը</i>	au père, à la mère
Ablatif	<i>հօրմէն, մօրմէն</i>	du père, de la mère
Instr.	<i>հայրովը, մայրովը</i>	avec le père, etc.

եղբայր (frère) se décline de la même manière.

Nom. acc.	<i>տէրը, կինը</i>	le maître, la femme
Génitif	<i>տիրոջը, կնոջը</i>	du maître, de la femme
Datif	<i>տիրոջը, կնոջը</i>	au maître, à la femme

Ablatif	<i>տիրոջմէն, կնոջմէն</i>	du maître, de la femme.
Instr.	<i>տիրոջմովը, կնոջմովը</i>	avec le maître, etc.

Քոյր (sœur se décline de la même manière, en perdant *ոյ* (*քրոջը*, etc.)

Nom. acc.	<i>օրը, գիշերը</i>	le jour, la nuit
Génitif	<i>օրուանը, գիշերուանը,</i>	du jour, etc.
Datif	<i>օրուանը, գիշերուանը,</i>	au jour, etc.
Ablatif	<i>օրուանէ, գիշերուանէ</i>	du jour, etc.
Instr.	<i>օրովը, գիշերովը</i>	avec le jour, etc.

Յոբեկ (jour), *ամառ* (été), *ձմեռ* (hiver) se déclinent de la même manière.

Nom. acc.	<i>զարունը</i>	le printemps
Génitif	<i>զարնան</i>	du printemps
Datif	<i>զարնան</i>	au printemps
Ablatif	<i>զարունէն</i>	du printemps
Instr.	<i>զարունով</i>	avec le printemps

Աշուն (automne) se décline de la même manière.

Nom. acc.	<i>սէրը</i>	l'amour
Génitif	<i>սիրոյն</i>	de l'amour
Datif	<i>սիրոյն</i>	à l'amour
Ablatif	<i>սէրէն</i>	de l'amour
Instr.	<i>սիրովը</i>	avec l'amour

Nom. acc.	<i>ճամբան</i>	le chemin
Génitif	<i>ճամբուն</i>	du chemin
Datif	<i>ճամբուն</i>	au chemin
Ablatif	<i>ճամբէն</i>	du chemin
Instr.	<i>ճամբովը</i>	avec le chemin

Nom. acc.	<i>աղջիկը</i>	la fille
Génitif	<i>աղջկանը</i>	de la fille
Datif	<i>աղջկանը</i>	à la fille
Ablatif	<i>աղջիկէն</i>	de la fille
Instr.	<i>աղջիկովը</i>	avec la fille

Էրիկ (mari) se décline de la même manière.

Nom. acc.	<i>գլուխը</i>	la tête
Génitif	<i>գլխուն</i>	de la tête
Datif	<i>գլխուն</i>	à la tête
Ablatif	<i>գլխէն</i>	de la tête
Instr.	<i>գլխովը</i>	avec la tête

Nom. acc.	<i>մարդը</i>	l'homme
Génitif	<i>մարդուն</i>	de l'homme
Datif	<i>մարդուն</i>	à l'homme
Ablatif	<i>մարդէն</i>	de l'homme
Instr.	<i>մարդովը</i>	avec l'homme

Remarque.— Մարդ a, outre la forme régulière (*մարդեր*), une forme irrégulière au pluriel :

Nom. acc.	մարդիկը	les hommes
Génitif	մարդոցը	des hommes
Datif	մարդոցը	aux hommes
Ablatif	մարդոցմէն	des hommes
Instr.	մարդոցմովը	avec les hommes

Nom. acc.	տղան	l'enfant
Génitif	տղուն	de l'enfant
Datif	տղուն	à l'enfant
Ablatif	տղէն	de l'enfant
Instr.	տղովը	avec l'enfant

Remarque.— Տղայ a, outre la forme régulière (տղաներ), une forme irrégulière au pluriel :

Nom. acc.	տղաքը	les enfants
Génitif	տղոցը	des enfants
Datif	տղոցը	aux enfants
Ablatif	տղոցմէն	des enfants
Instr.	տղոցմովը	avec les enfants

Nom. acc.	բարութիւնը	la bonté
Génitif	բարութեանը	de la bonté
Datif	բարութեանը	à la bonté
Ablatif	բարութենէն	de la bonté
Instr.	բարութեամբը	avec la bonté

Remarque.— Tous les noms terminés en . . . ութիւն se déclinent comme բարութիւն .

Le complément completif des noms les précède toujours, au lieu de les suivre comme en français. Ex. **հօրս գիրքը**, le livre de mon père. **օրուան ժամերը**, les heures de la journée.

EXERCICE 3

M O T S

հայր	père	պարտէզ	jardin
մայր	mère	դուռ	porte
եղբայր	frère	մէկ	une
քոյր	sœur	երկու	deux
կին	femme	գեղեցիկ	beau
աղջիկ	filles	սիրուն	joli
որդի	fils	կայ	il y a (sing.)
տղայ	enfant	կան	il y a (pl.)
պարոն	monsieur	հոս	ici
սիկին	madame	հոն	là
օրիորդ	mademoiselle	շատ	beaucoup
բարեկամ. — ուհի	ami. — e		

ես	je	մենք	nous
դուն	tu	դուք	vous
ան	il, elle	անոնք	ils, elles
եմ	je suis	ենք	nous sommes
ես	tu es	էք	vous êtes
է	il, elle est	են	ils, elles sont

A.

Պարոնին գաւազանը: — Օրիորդին թաշկինակը: — Տիկինին
 եղբայրը: — Հօրը պա. տէգը: — Մօրը տունէն: — Հոս գեղեցիկ
 պարտէզ մը կայ: — Հոն երկու սիրուն տուներ կան: — Օրիորդը
 աղջիկ է: — Ես անոր հայրն եմ: — Տիկինը որդի մը ունի: —
 Տունը երկու դուռ ունի: — Անոնք շուն մը ունին: — Մենք շատ
 հաց ունինք: — Դուք ո՞րչափ ստակ ունիք:

B.

La plume du père. — La bouche de la fille. — Avec le
 pain. — Avec du pain. — Nous avons un beau jardin. — Votre
 maison est jolie. — Le mouchoir de ma sœur. — Les cannes
 des messieurs. — J'ai votre plume. — Avez-vous de l'argent? —
 J'ai beaucoup d'argent. — Je suis ici. — Il est là. — Ils sont
 mes frères. — Elles sont mes sœurs. — Le père des enfants est ici.

LEÇON 4.

ADJECTIFS

Les adjectifs précèdent toujours les substantifs et il ne
 s'accordent point avec ceux-ci: Ex. Գեղեցիկ պարտէզ մը — գե-
 ղեցիկ պարտէզին — գեղեցիկ պարտէզները — գեղեցիկ պարտէզնե-
 րովը. Un beau jardin — du beau jardin — les beaux jardins —
 avec les beaux jardins.

Les adjectifs possessifs sont:

իմ	mon, ma, mes	մեր	notre, nos
քու	ton, ta, tes	ձեր	votre, vos
իր, անոր	son, sa, ses	իրենց, անոնց	leur, leurs.

Remarque.— On emploie *իր, իրենց*, lorsque la chose pos-
 sédée est citée par rapport au possesseur: Ex.

Տղան իր գիրքը կորսնցուց:

L'enfant a perdu son livre.

Տղաքը իրենց գիրքերը կորսնցուցին:

Les enfants ont perdu leurs livres.

On emploie *սևոր, սևոնց*, lorsque la chose possédée est
 citée par rapport à autrui: Ex.

Տղան իր բարեկամին գիրքը կորսնցուց և սևոր տեսակը
 պատռեց: L'enfant a égaré le livre de son ami et lui a déchiré
 son cahier. Տղաքը իրենց բարեկամներուն գիրքերը կորսնցուցին և
 սևոնց տեսակները պատռեցին:

Les adjectifs démonstratifs sont:

Այս, ce, cette, ces, . . . — ci, pour les personnes ou choses plus rapprochées.

Այդ, ce, cette, ces, . . . — là, pour les personnes ou les choses moins rapprochées.

Այն, ce, cette, ces, pour les personnes ou choses éloignées ou absentes.

Ex. *Այս գիրքը*, ce livre — ci. *Այդ գիրքերը*, ces livres — là. *Այն գիրքերը*, ces livres.

Les adjectifs numéraux cardinaux sont:

մէկ	1	տասներհինգ	15
երկու	2	տասներկեց	16
երեք	3	տասներեօթը	17
չորս	4	տասներութը	18
հինգ	5	տասներինը	19
վեց	6	քսան	20
եօթը	7	քսանըմէկ	21
ութը	8	երեսուն	30
ինը	9	քառասուն	40
տասը	10	յիսուն	50
տասըմէկ	11	վաթսուն	60
տասներկու	12	եօթանասուն	70
տասներեք	13	ութսուն	80
տասըչորս	14	իննսուն	90

հարիւր	100	միլիոն	1,000,000
հազար	1000		

Մէկ մարդ, երկու հարիւր մարդ, հազար հինգ հարիւր մարդ:
Un homme, 200 hommes, 1500 hommes.

Les adjectifs numéraux ordinaux sont:

առաջին	1 ^{er} .	երեսներորդ	30 ^{me} .
երկրորդ	2 ^{me} .	երեսունմէկերորդ	31 ^{me} .
երրորդ	3 ^{me} .	քառասներորդ	40 ^{me} .
չորրորդ	4 ^{me} .	յիսներորդ	50 ^{me} .
հինգերորդ	5 ^{me} .	վաթսներորդ	60 ^{me} .
վեցերորդ	6 ^{me} .	եօթանասներորդ	70 ^{me} .
եօթներորդ	7 ^{me} .	ութսներորդ	80 ^{me} .
ութերորդ	8 ^{me} .	իննսներորդ	90 ^{me} .
իններորդ	9 ^{me} .	հարիւրերորդ	100 ^{me} .
տասներորդ	10 ^{me} .	հազարերորդ	1000 ^{me} .
տասըմէկերորդ	11 ^{me} .	միլիոններորդ	1000000 ^{me} .
քսաներորդ	20 ^{me} .		

Առաջին գիրքը, le premier livre. *Առաջին գրիչը*, la première plume. *Տասներորդ օրը*, le dixième jour.

Les adjectifs indéfinis sont:

մը	un, uns
քանի մը	quelques
քիչ	peu de
քիչ մը	un peu de

շատ beaucoup de, plusieurs

ինչ quel, quelle

իւրաքանչիւր chaque

ամէն մէկ chaque

ըստ, ամբողջ tout

նոյն, միեւնոյն même

քանի combien de

ամէն tout

ուրիշ autre

միւս autre, suivant

ոչ մէկ aucun, aucune, nul, nulle

որեւէ n'importe quel, tout

տարբեր, այեւայլ, զանազան divers, diverses, différent, différentes .

Մարդ մը, un homme. Կին մը, une femme. Քիչ մը հաց, un peu de pain. Քանի մը զրիչ, quelques plumes. Իւրաքանչիւր զինուոր, chaque soldat. ամէն մարդ ou ամբողջ աշխարհ, tout le monde .

Les adjectifs qualificatifs sont les mêmes qu'en français: Ex.

Գեղեցիկ, beau, belle. սիրուն, joli, e. հիանալի, admirable. Կարճ, court, e. քաջ, brave. երկչոտ, timide. ճերմակ, blanc, blanche. սև, noir, e. կարմիր, rouge. կապոյտ, bleu, e. դեղին, jaune .

Les adjectifs comparatifs se forment à l'aide de l'ablatif avec աւելի (plus) ou de աւելի . . . քան (que): Ex.

Իմ գիրքս քուկիսնէդ առջի օգտակար է ,

ou Իմ գիրքս առջի օգտակար է քուկդ,
Mon livre est plus utile que le tien.

Les adjectifs superlatifs se forment à l'aide *ամենա*... ou *ամենէն* . Ex.

Ահաւասիկ քաղաքին ամենագեղեցիկ (ou ամենէն գեղեցիկ) տունը: Voilà la plus belle maison de la ville.

EXERCICE 4.

M O T S

Դուռ	porte	Թշնամի	ennemi
սեղան	table	ատրճանակ	pistolet
հաւ	poule	զայլ	loup
թռչուն	oiseau	աղուէս	renard
աքաղաղ	coq	հրացան	fusil
գիւղ	village	օր	jour
ծաղիկ	fleur	Ժամ	heure
սպյուսակ	valise	Թնդանօթ	canon
վաշտ	bataillon	վայրկեան	minute
գետ	fleuve	նուաղ	moins
սանտր	peigne	սակաս	manque
գլխարկ	chapeau	սուղ	cher, coûteux
փողկապ	cravate	աժան	bon marché
բարեկամ	ami	զօրաւոր	fort, e

դրացի	voisin	սկար	faible
ո՞ւր	où...?	մեծ	grand, e
գլուխ (գիրքի)	chapitre	փոքր, պզտիկ	petit, e

A.

Ի՞նչ գեղեցիկ ծաղիկներ: — Ո՞վ (qui) ունի եօթերորդ պայուսակը: — Մեր թնդանթները հոն են: — Ձեր հրացանները հոս են: — Ես աժան փողկապ մը ունիմ: — Դուն շատ սուղ գլխարկ մը ունիս: — Անոր գիրքը աւելի սիրուն է քան իմս: — Թշնամին շատ սկար է: — Գիրքին տամըհինգերորդ գլուխը բաց (ouvre): — Մենք հոս քառասուն ասրճանակ ունինք: — Անոնց պարտէզը մերինն (... que le nôtre) նուազ գեղեցիկ է: — Հինգերորդ վաշտը շատ (très) քաջ է: — Եօթներորդ օրը: — Հոն շատ գայլ կայ: — Աղուէօր հաւերու և աքաղաղներու թշնամի է: — Բարեկամդ սիրուն առն մը ունի:

B.

Ces villes-ci sont grandes. — Ces pistolets-là son petits. — Leurs cravates sont moins chères. — Nos chapeaux sont plus chers que les vôtres (քան ձերինները ou ձերիններէն). — Ouvrez (բացէք) le dixième chapitre. — Où sont les canons de l'ennemi? — Voilà les 24 canons de notre ennemi. — Avez-vous de la petite monnaie? (մանրուք) — Non, — (ոչ) je n'ai pas (չունիմ) de petite monnaie. — Qui a le chapeau de notre ami?. — Ma soeur a les plus belles fleurs.

LEÇON 5.

Conjugaison des verbes

ունենալ (avoir) et ըլլալ (être)

verbe «ունենալ» à l'affirmatif:

Infinitif	prés.	ունենալ	avoir
Participe	prés.	ունենալով	} ayant
		ունեցող	
Participe	passé	ունեցած	eu
Participe	futur	ունենալիք	} à avoir
		ունենալու	

INDIC. PRÉS.

ունիմ	j'ai(*)
ունիս	tu as
ունի	il a
ունինք	n. avons
ունիք	v. avez
ունին	ils ont

IMPARFAIT

ունէի	j'avais
ունէիր	tu avais
ունէր	il avait
ունէինք	n. avions
ունէիք	v. aviez
ունէին	i. avaient

PASSÉ DÉFINI

ունեցայ j'eus, j'ai eu

FUTUR

պիտի ունենամ j'aurai

(*) On omet en général les sujets pronoms devant verbes, sauf ceux que l'on veut accentuer ou préciser.

ունեցար	—	—	պիտի ունենաս	—
ունեցաւ	—	—	պիտի ունենայ	—
ունեցանք	—	—	պիտի ունենանք	—
ունեցաք	—	—	պիտի ունենաք	—
ունեցան	—	—	պիտի ունենան	—

CONDIT.

IMPÉRATIF

պիտի ունենայի	j'aurais	ունեցիր	aie
պիտի ունենայիր	—	մի' ունենար	n'aie pas
պիտի ունենար	—	ունենանք	ayons
պիտի ունենայինք	—	չունենանք	n'ayons pas
պիտի ունենայիք	—	ունեցէք	ayez
պիտի ունենային	—	մի' ունենաք	n'ayez pas

SUB. PRÉS.

SUB. IMPARF.

որ ունենամ	que j'aie	որ ունենայի	que j'eusse
որ ունենաս	que tu aies	որ ունենայիր	que tu eusses
որ ունենայ	qu'il ait	որ ունենար	qu'il eût
որ ունենանք	que n. ayons	որ ունենայինք	que n. eussions
որ ունենաք	que v. ayez	որ ունենայիք	que v. eussiez
որ ունենան	qu'ils aient	որ ունենային	qu'ils eussent

On forme le *négatif* à l'aide de *չ* ou *չի* :

չունենալ	ne pas avoir
չունիմ	je n'ai pas
չունիս	tu n'as pas

չունէի	je n'avais pas
չունէիր	tu n'avais pas
չունեցաւ	il n'a pas eu
պիտի չունենամ	je n'aurai pas
պիտի չունենաք	vous n'aurez pas
որ չունենամ	que je n'aie pas
որ չունենայ	qu'il n'ait pas

Verbe *ԸԼԱԼ*(*) (être) à l'affirmatif :

Ind. présent	ԸԼԱԼ	être
Part. présent	ԸԼԱԼով, եղող,	étant
Part. passé	եղած	été
Part. futur	ԸԼԱԼիք, ԸԼԱԼու,	à être

IND. PRÉSENT

IMPARFAIT.

եմ	je suis	էի	j'étais
ես	tu es	էիր	—
է	il est	էր	—
ենք	nous sommes	էինք	—
եք	vous êtes	էիք	—
են	ils sont.	էին	—

(*) C'est toujours ce verbe qui forme les temps composés, comme nous verrons dans la suite.

FUTUR

սիրտի ըլլամ	je serai
սիրտի ըլլաս	—
սիրտի ըլլայ	—
սիրտի ըլլանք	—
սիրտի ըլլաք	—
սիրտի ըլլան	—

CONDIT. PRÉSENT

սիրտի ըլլայի	je serais
սիրտի ըլլայիր	—
սիրտի ըլլար	—
սիրտի ըլլայինք	—
սիրտի ըլլայիք	—
սիրտի ըլլային	—

PASSÉ DÉFINI

եղայ	je fus, j'ai été
եղար	—
եղաւ	—
եղանք	—
եղաք	—
եղան	—

IMPÉRATIF

եղիր	sois
ժի՛ր ըլլար	ne sois pas
ըլլանք	soyons
չըլլանք	ne soyons pas
եղէք	soyez
ժի՛ր ըլլաք	ne soyez pas

SUB. PRÉSENT

որ ըլլամ	que je sois
որ ըլլաս	—
որ ըլլայ	—
որ ըլլանք	—
որ ըլլաք	—
որ ըլլան	—

SUB. IMPARFAIT

որ ըլլայի	que je fusse
որ ըլլայիր	—
որ ըլլար	—
որ ըլլայինք	—
որ ըլլայիք	—
որ ըլլային	—

Le même *au négatif*:

չըլլալ	ne pas être
չեմ	je ne suis pas
չես	tu n'es pas
չէի	je n'étais pas
չէր	il n'était pas
չեղայ	je ne fus pas
չեղար	tu ne fus pas
սիրտի չըլլամ	je ne serai pas
սիրտի չըլլայիր	vous ne seriez pas
որ չըլլամ	que je ne sois pas
որ չըլլայիր	que tu ne fusses pas.

Remarque.— a) Le participe futur des verbes suivis du présent et de l'imparfait de l'indicatif du verbe **ըլլալ**, être, équivaut, quand il a la forme . . . **լու**, à *il faut* et *il faudrait* en français. Ex.

ըլլալու եմ	il faut que je sois
ըլլալու էի	il faudrait que je fusse.

b) La forme **սիրտի կ** ou **սիրտի եր**, suivie du subj. présent ou du subj. imparfait du verbe a également le même sens. Ex.

սիրտի է որ ըլլամ	il faut que je sois
սիրտի էր որ ըլլայի	il faudrait que je fusse.

c) *Les attributs* avant ou après le sujet, précèdent toujours le verbe, si celui-ci n'est pas placé entre l'attribut et le sujet. Ex. *Դիրքը մեծ է*, Le livre est grand. *Տունս պզտիկ է*, Ma maison est petite. *Մեծ ես Դուն, Աստուած իմ*, Tu es grand, mon Dieu.

LEÇON 5.

M O T S

խոհանոց	cuisine
կաթսայ	chaudron
դգալ	cuiller
պատառաքալ	fourchette
սփռոց	nappe
սեղան	table
սնակ	assiette
սկաւառակ	plat
սկահակ	tasse
շէշ	bouteille
գաւաթ	verre
գինի	vin
գարեջուր	bière
միս	viande
ընդեղէն	légume
ախորժակ	appétit
հարուստ	riche

սան	marmite
դանակ	couteau
հրետանի	artillerie
հետեւակազօրք	infanterie
հեծելազօրք	cavalerie
բանակ	(corps d') armée
զօրաբաժին	division
գումարտակ	bataillon
վաշտ	brigade
զօրագունդ	régiment
գնդապետ	colonel
տեղակալ	lieutenant
հարիւրապետ	capitaine
յիսնապետ	sergent
տասնապետ	caporal
զօրապետ	général
սպարապետ	maréchal

աղքատ	pauvre	հրամանատար	commandant
աշխատասէր	laborieux	սպայ	officier
ծոյլ	paresseux	սպայակոյտ	état-major
առաքինի	vertueux	զինուոր	soldat
մոլի	vicieux	կամաւոր	volontaire
հայրենիք	patrie	պատերազմ	guerre
կառապան	cocher	ճակատ	front
դերձակ	tailleur	մսավաճառ	boucher
ժամագործ	horloger	կահագործ	menuisier
նպարավաճառ	épicier	ատաղձագործ	charpentier
վաճառական	négociant	ոստիկան	gendarme

A.

Ո՞վ է այս մարդը — Կառապան մըն է : — Եղբայրս յիսնապետ պետ պիտի ըլլայ : — Այս մսավաճառը ծոյլ էր : — Այդ ժամագործը աշխատասէր է : — Մեր դերձակը խնայող (économe) եղաւ : — Մեծ խոհանոց մը ունէինք : — Երեք սան ունիմ : — Դանակը ո՞ւր է : — Կաթսաները պղտիկ են : — Ե՞րբ ծոյլ եղաք : — Հպարտ (fier) ըլլանք : — Բարի (bon) եղէք : — Դիրքս ո՞րուն քովն է = (Ո՞վ ունի զիրքս) — Անոնց մսավաճառը աղքատ է : — Այս հարիւրապետը հարուստ է : — Մեր զօրաբաժինը Լիօն(*) է : — Պէտք է որ առաքինի ըլլանք : — Մեր տղաքը բարի ըլլալու են : — Պէտք է որ սկահակներ և պնակներ ունենանք : — Պէտք էր որ 14 պատառաքալ ունենայինք :

(*) Les noms de lieu ne prennent, en arménien, ni à, ni en.

B.

Soyez économes. — Il faut que nous soyons vertueux. — Il faut que nous ayons trois couteaux. — Le colonel n'a pas de fourchette — La bouteille et (*եւ*) les verres sont sur la table (*սեղանին վրայ*). — Votre cocher n'est pas paresseux. — Votre maison est plus belle que la nôtre. — Notre division était à Nancy. — Voilà de la viande et des légumes. — Les soldats sont les enfants de la patrie. — Votre soeur aura un beau chapeau et de belles fleurs. — Notre sergent est le frère de votre ami. — Où sont les volontaires arméniens ? — Ils sont sur le front (*ճակատին վրայ*) français (*ֆրանսական*).

LEÇON 6.

VERBES RÉGULIERS

Les verbes réguliers ont quatre conjugaisons, chacune ayant deux formes pour la terminaison:

1. . . .	<i>ել</i>	et . . .	<i>նել</i>
2. . . .	<i>իլ</i>	et . . .	<i>նիլ</i>
3. . . .	<i>ալ</i>	et . . .	<i>նալ</i>
4. . . .	<i>ուլ</i>	et . . .	<i>նուլ</i>

1.ère conjugaison en . . *ել* à l'affirmatif :

Inf. présent	<i>գործել</i>	agir
Part. présent	<i>գործելով</i>	} agissant
	<i>գործող</i>	
Part. passé	<i>գործած</i>	agi
Part. futur	<i>գործելիք</i>	} à agir
	<i>գործելու</i>	

IND. PRÉSENT

IMPARFAIT

<i>կը գործեմ</i>	j'agis	<i>կը գործէի</i>	j'agissais
<i>կը գործես</i>	—	<i>կը գործէիր</i>	—
<i>կը գործէ</i>	—	<i>կը գործէր</i>	—
<i>կը գործենք</i>	—	<i>կը գործէինք</i>	—
<i>կը գործէք</i>	—	<i>կը գործէիք</i>	—
<i>կը գործեն</i>	—	<i>կը գործէին</i>	—

Le présent et l'imparfait de l'indicatif de tous les verbes, sauf trois, sont précédés de *կը* ; trois verbes monosyllabes seuls ont *կու*, au lieu de *կը*, qui s'ajoute au verbe: *կուտամ*, *կուլամ*, *կուգամ* (*տալ*, *լալ*, *գալ* donner, pleurer, venir.)

Comme on le voit, les terminaisons de l'ind. présent et de l'imparfait de la première conjugaison ont les mêmes formes que les mêmes temps du verbe *լուալ*, être, (V. Leçon 5).

PASSÉ DÉFINI

FUTUR

<i>գործեցի</i>	j'agis, j'ai agi	<i>պիտի գործեմ</i>	j'agirai
<i>գործեցիր</i>	—	<i>պիտի գործես</i>	—
<i>գործեց</i>	—	<i>պիտի գործէ</i>	—

գործեցինք	—	պիտի գործենք	—
գործեցիք	—	պիտի գործէք	—
գործեցին	—	պիտի գործեն	—

CONDIT. PRÉSENT

IMPÉRATIF

պիտի գործէի	j'agirais	գործէ	agis
պիտի գործէիր	—	մի՛ գործեր	n'agis pas
պիտի գործէր	—	գործենք	agissons
պիտի գործէինք	—	չի գործենք	n'agissons pas
պիտի գործէիք	—	գործեցէք	agissez
պիտի գործէին	—	մի՛ գործէք	n'agissez pas

SUB. PRÉSENT

SUB. IMPARFAIT

որ գործեմ	que j'agisse	որ գործէի	que j'agisse
որ գործես	—	որ գործէիր	—
որ գործէ	—	որ գործէր	—
որ գործենք	—	որ գործէինք	—
որ գործէք	—	որ գործէիք	—
որ գործեն	—	որ գործէին	—

Le même *au négatif*:

Inf. présent	չգործել	ne pas agir
Part. présent	չգործելով, չգործող	n'agissant pas
Part. passé	չգործած, գործած չըլլալով	n'ayant pas agi
Part. futur	չգործելու, չգործելիք	à ne pas agir.

IND. PRÉSENT

IMPARFAIT

չեմ գործեր	je n'agis pas	չէի գործեր	je n'agissais pas
չես գործեր	—	չէիր գործեր	—
չի գործեր	—	չէր գործեր	—
չենք գործեր	—	չէինք գործեր	—
չէք գործեր	—	չէիք գործեր	—
չեն գործեր	—	չէին գործեր	—

Passé défini	չգործեցի	je n'agis pas, je n'ai pas agi
Futur	չի պիտի գործեմ	je n'agirai pas
Condit.	չի պիտի գործէի	je n'agirais pas
Sub. prés.	որ չի գործեմ	que je n'agisse pas
Sub. imparf.	որ չի գործէի	que je n'agisse pas

1.ère Conjugaison en . . . նել à l'affirmatif.

Inf. présent	տեսնել	voir
Part. présent	տեսնելով	} voyant
	տեսնող	
Part. passé	տեսած	vu
Part. futur	տեսնելիք	} à voir
	տեսնելու	

IND. PRÉS.

IMPARFAIT

կը տեսնեմ	je vois	կը տեսնէի	je voyais
կը տեսնես	—	կը տեսնէիր	—
կը տեսնէ	—	կը տեսնէր	—
կը տեսնենք	—	կը տեսնէինք	—
կը տեսնէք	—	կը տեսնէիք	—
կը տեսնեն	—	կը տեսնէին	—

PASSÉ DÉFINI

տեսայ	je vis	ou	j'ai vu
տեսար	—	—	—
տեսաւ	—	—	—
տեսանք	—	—	—
տեսաք	—	—	—
տեսան	—	—	—

FUTUR

պիտի տեսնեմ	je verrai
պիտի տեսես	—
պիտի տեսնէ	—
պիտի տեսնենք	—
պիտի տեսնէք	—
պիտի տեսնեն	—

CONDIT. PRÉSENT

պիտի տեսնէի	je verrais
պիտի տեսնէիր	—
պիտի տեսնէր	—
պիտի տեսնէինք	—
պիտի տեսնէիք	—
պիտի տեսնէին	—

IMPÉRATIF

տե՛ս	vois
մի՛ տեսներ	ne vois pas
տեսնենք	voyons
չի տեսնենք	ne voyons pas
տեսէք	voyez
մի՛ տեսնէք	ne voyez pas

SUB. PRÉSENT

որ տեսնեմ	que je voie
որ տեսնես	—
որ տեսնէ	—
որ տեսնենք	—
որ տեսնէք	—
որ տեսնեն	—

SUB. IMPARFAIT

որ տեսնէի	que je visse
որ տեսնէիր	—
որ տեսնէր	—
որ տեսնէինք	—
որ տեսնէիք	—
որ տեսնէին	—

Le même au négatif, toujours à l'aide de չ ou չի.

Inf. présent չտեսնել ne pas voir.

Part. présent չտեսնելով, չտեսնող ne voyant pas.

Part. passé չտեսած pas vu

Part. futur չտեսնելու, չտեսնելիք à ne pas voir

IND. PRÉSENT

չեմ տեսներ	je ne vois pas
չես տեսներ	—
չի տեսներ	—
չենք տեսներ	—
չէք տեսներ	—
չեն տեսներ	—

IMPARFAIT

չէի տեսներ	je ne voyais pas
չէիր տեսներ	—
չէր տեսներ	—
չէինք տեսներ	—
չէիք տեսներ	—
չէին տեսներ	—

Passé défini չտեսայ je ne vis pas, je n'ai pas vu.

Futur չի պիտի տեսնեմ je ne verrai pas.

Condit. չի պիտի տեսնէի je ne verrais pas.

Subj. présent որ չը տեսնեմ que je ne voie pas.

Subj. imparf. որ չի տեսնէի que je ne visse pas.

EXERCICE 6.

M O T S

ժամանակ	temps	չինգչաբթի	jeudi
դար	siècle	ուրբաթ	vendredi
տարի	an, année	շաբաթ	samedi
ամիս	mois	կիրակի	dimanche
շաբաթ	semaine	Յուլիս	Janvier
օր	jour	Փետրվար	Février
ժամ	heure	Մարտ	Mars
վայրկեան	minute	Ապրիլ	Avril
երկվայրկեան	seconde	Մայիս	Mai
երկուշաբթի	lundi	Յունիս	Juin
երեքշաբթի	mardi	Յուլիս	Juillet
չորեքշաբթի	mercredi	Օգոստոս	Août

Սեպտեմբեր	Septembre	Ովկիանիա	Océanie
Հոկտեմբեր	Octobre	Երկաթագործ	forgeron
Նոյեմբեր	Novembre	դարբին	serrurier
Դեկտեմբեր	Décembre	ժամագործ	horloger
ժամացոյց	montre	զոհարավաճառ	bijoutier
առաւօտ, առտու	matin	վաճառող	marchand
կէսօր	midi	կոշկակար	cordonnier
իրիկուն	soir	երկրագործ	cultivateur
գիշեր	nuit	բեռնակիր	porte-faix
կէս գիշեր	minuit	գիւղացի	paysan
այսօր	aujourd'hui	արմտիք	céréales
երէկ	hier	կաթ	lait
վաղը	demain	կարագ	beurre
Եւրոպա	Europe	պանիր	fromage
Ասիա	Asie	մառան	cave
Ափրիկէ	Afrique	անուն	nom
Ամերիկա	Amérique	ըսել	dire

A.

Այս մարդը կը տեսնէ՞ք: — Ան մեր զօրապետին կառաւ պահն է: — Տարին քանի՞ ամիս ունի: — Տարին տասներկու ամիս ունի, ամիսը երեսուն օր ունի և օրը քսանընթերց ժամ: — Շաբաթ ունի (de la semaine) օրերուն անունները ըսէք ինծի (moi): — Երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի, ուրբաթ, շաբաթ, կիրակի: — Վաղը պիտի տեսնեմ ձեր հայրը, անոր (lui) ըսելիք ունիմ: — Գիւղացիները իրենց մառաններուն մէջ (à, dans) ունին կաթ, կարագ, պանիր ու արմտիք: — Գոհարավաճառը, որ

(que) վաղը պիտի տեսնենք, չառ հարուստ մարդ մըն է: — Երկաթագործին երկու որդիները ֆրանսական ճակատին վրայ են:

B.

Demain nous verrons les braves volontaires arméniens. — J'ai déjà (արդէն) vu hier leur bataillon, il était admirable. — Combien de jours (au sing.) a le mois (d') avril? — Le mois (d') avril a trente jours (au sing.). — Votre frère a-t-il vu mes livres? — Pas encore (սչ տակաւին). il les verra demain soir. N'agissez pas comme (. . . պէս) des enfants; agissez comme des hommes sérieux (լուրջ). — L'horloger, qui (որ) était hier chez nous (մեր տունն էր), n'est pas un homme pauvre. — Vous aurez demain les beaux livres de ma sœur et de mon frère.

LEÇON 7.

VERBES RÉGULIERS

(SUITE.)

2. ^{me} Conjugaison en . . . իլ	
Inf. prés.	խօսիլ parler
Part. prés.	խօսելով, խօսող parlant
Part. passé	խօսած parlé
Part. futur	խօսելու, խօսելիք à parler

IND. PRÉSENT

կը խօսիմ	je parle, au nég.	չեմ խօսիր
կը խօսիս	—	—
կը խօսի	—	—
կը խօսինք	—	—
կը խօսիք	—	—
կը խօսին	—	—

IMPARFAIT

կը խօսէի	je parlais, au nég.	չէի խօսեր
կը խօսէիր	—	—
կը խօսէր	—	—
կը խօսէինք	—	—
կը խօսէիք	—	—
կը խօսէին	—	—

PASSÉ DÉFINI

խօսեցայ	je parlai	ou	j'ai parlé
խօսեցար	—	—	—
խօսեցաւ	—	—	—
խօսեցանք	—	—	—
խօսեցաք	—	—	—
խօսեցան	—	—	—

Futur պիտի խօսիմ je parlerai
 Condit. պիտի խօսէի je parlerais

IMPÉRATIF

խօսէ	parle	չի խօսինք	ne parlons pas
մի՛ խօսիր	ne parle pas	խօսեցէք	parlez
խօսինք	parlons	մի՛ խօսիք	ne parlez pas

Subj. prés. որ խօսիմ que je parle

Subj. imparf. որ խօսէի que je parlasse

2.me Conjugaison en . . . նիլ

Inf. prés. հասնի՛ր arriver

Part. prés. հասնելով, հասնող arrivant

Part. passé հասած arrivé

Part. futur հասնելու, հասնելիք à arriver

IND. PRÉSENT

կը հասնիմ	j'arrive, au nég.	չեմ հասնիր
կը հասնիս	—	—
կը հասնի	—	—
կը հասնինք	—	—
կը հասնիք	—	—
կը հասնին	—	—

IMPARFAIT

կը հասնէի	j'arrivais, au nég.	չէի հասներ
կը հասնէիր	—	—
կը հասնէր	—	—
կը հասնէինք	—	—
կը հասնէիք	—	—
կը հասնէին	—	—

PASSÉ DÉFINI

հասայ	j'arrivai	ou	je suis arrivé
հասար	—		—
հասաւ	—		—
հասանք	—		—
հասաք	—		—
հասան	—		—

Futur	պիտի հասնիմ	j'arriverai
Condit.	պիտի հասնէի	j'arriverais

IMPÉRATIF

հասիր	arrive	չի հասնինք	n'arrivons pas
մի' հասնիր	n'arrive pas	հասէք	arrivez
հասնինք	arrivons	մի' հասնիք	n'arrivez pas

Sub. prés. որ հասնիմ que j'arrive

Sub. imparf. որ հասնէի que j'arrivasse

3.me Conjugaison en . . . ալ

Inf. prés. աղաղ moudre

Part. prés. աղալով, աղացող moulant

Part. passé աղացած moulu

Part. futur աղալու, աղալիք à moudre

IND. PRÉSENT

կ'աղամ	je mouds,	au nég.	չեմ աղար
կ'աղաա	—		—
կ'աղայ	—		—

կ'աղանք	—	—
կ'աղաք	—	—
կ'աղան	—	—

IMPARFAIT

կ'աղայի	je moulais,	au nég.	չէի աղար
կ'աղայիր	—		—
կ'աղար	—		—
կ'աղայինք	—		—
կ'աղայիք	—		—
կ'աղային	—		—

PASSÉ DÉFINI

աղացի	je moulus	ou	j'ai moulu
աղացիր	—		—
աղաց	—		—
աղացինք	—		—
աղացիք	—		—
աղացին	—		—

Futur պիտի աղամ je moudrai

Condit. պիտի աղայի je moudrais

IMPÉRATIF

աղա	mouds	չաղանք	ne moulons pas
մի' աղար	ne mouds pas	աղացէք	moulez
աղանք	moulons	մի' աղաք	ne moulez pas

Subj. prés. որ աղամ que je moule

Subj. imparf. որ աղայի que je moulusse

3me Conjugaison en . . . նալ et . . . անալ.

Inf. présent	իմանալ	concevoir
Part. présent	իմանալով, իմացող	concevant
Part. passé	իմացած	conçu
Part. futur	իմանալու, իմանալիք	à concevoir

INDIC. PRÉSENT

կ'իմանամ	je conçois	au nég.	չեմ իմանար
կ'իմանաս	—	—	—
կ'իմանայ	—	—	—
կ'իմանանք	—	—	—
կ'իմանաք	—	—	—
կ'իմանան	—	—	—

IMPARFAIT

կ'իմանայի	je concevais,	au nég.	չէի իմանար
կ'իմանայիր	—	—	—
կ'իմանար	—	—	—
կ'իմանայինք	—	—	—
կ'իմանայիք	—	—	—
կ'իմանային	—	—	—

PASSÉ DÉFINI

իմացայ	je conçus	ou	j'ai conçu
իմացար	—	—	—
իմացաւ	—	—	—
իմացանք	—	—	—

իմացաք	—	—
իմացան	—	—
Futur	պիտի իմանամ	je concevrai
Condit.	պիտի իմանայի	je concevrais

IMPÉRATIF

իմացիր	conçois	չիմանանք	ne concevons pas
մի՛ իմանար	ne conçois pas	իմացէք	concevez
հմանանք	concevons	մի՛ իմանաք	ne concevez pas
Sub. présent	որ իմանայի	que je conçoive	
Sub. imparfait	որ իմանայի	que je conçusse	

Remarque. — a) Le verbe բանալ (ouvrir) fait au passé déf. բացի, բացիր, բացաւ, բացինք, բացիք, բացին, et à l'impératif բաց, մի՛ բանար, բանանք, չի բանանք, բացէք, մի՛ բանաք.

b) Quelques verbes en . . . նալ se conjuguent comme le verbe իմանալ. ce sont: բարկանալ se fâcher, խոստանալ promettre, հասկնալ comprendre, ճանչնալ connaître, գիտնալ savoir, գողնալ voler, կենալ s'arrêter, ամչնալ avoir honte, չատնալ s'accroître, ստանալ acquérir, տաքնալ se chauffer, մօտենալ s'approcher, հեռանալ s'éloigner, etc.

4me conjugaison en . . . ուլ et . . . նալ.

Inf. présent թողուլ quitter, laisser, զբօսնուլ s'amuser.

IND. PRÉSENT

կը թողում	je quitte,	au nég.	չեմ թողուր
կը թողուս	—	—	—
կը թողու	—	—	—

կը թողունք	—	—
կը թողուք	—	—
կը թողուն	—	—

IMPARFAIT

կը թողուի	je quittais, au nég.	չէի թողուր
կը թողուիր	—	—
կը թողուր	—	—
կը թողուինք	—	—
կը թողուիք	—	—
կը թողուին	—	—

PASSE DÉFINI

թողուցի	j'ai quittai	ou	j'ai quitté
թողուցիր	—	—	—
թողուց	—	—	—
թողուցինք	—	—	—
թողուցիք	—	—	—
թողուցին	—	—	—

Futur	պիտի թողում	je quitterai
Condit.	պիտի թողուի	je quitterais

IMPÉRATIF

թող	quitte	չի թողունք	ne quittons pas
մի՛ թողուր	ne quitte pas	թողուցէք	quittez
թողունք	quittons	մի՛ թողուք	ne quittez pas
Subj. prés.	որ թողում	que je quitte	
Subj. imparf.	որ թողուի	que je quittasse	

Remarque.— Զբօսնուլ (s'amuser) fait au passé défini զբօսայ, զբօսար, զբօսաւ, զբօսանք, զբօսաք, զբօսան. à l'impératif զբօսիր, մի՛ զբօսնուր, զբօսնունք, չի զբօսնունք, զբօսեցէք, մի՛ զբօսնուք:

EXERCICE 7

M O T S

սանդուղ	escalier	տախտակամած	plancher
աստիճան	degré	տախտակ	planche
սրահ	salle	սայլ	chariot
հիւրանոց	parloir	քար	pierrre
»	salon	հիւսիս	nord
նախասենեակ	antichambre	հարաւ	sud
տանիք	toit	արեւելք	est
ձեղնայարկ	mansarde	արեւմուտք	ouest
պատ	muraille	մազ	cheveu
պարտէզ	jardin	աչք	œil
բակ	cour	աչքեր	yeux
պատշգամ	balcon	յօնքեր	sourcils
խոհանոց	cuisine	այտ	joue
փողոց	rue	դէմք	figure
որմնադիր	maçon	ճակատ	front
գորգ	tapis	ականջ	oreille
փայտ	bois	րերան	bouche
խոհարար	cuisinier	արտեանունք	paupières
առաստաղ	plafond		

չրթունք	lèvre	փոր	ventre
քունք	tempes	բարձք	hanche
ծոծրակ	nuque	աղբր	cuisse
բաղունկ, թև	bras	ոտք	pied
ձեռք	main	մարմին	corps
մատ	doigt	աղիք	intestins
եղունդ	ongle	ստամոքս	estomac
կուրծք	poitrine	առողջ	sain, e
կոնակ	dos	հիւանդ	malade
սիրտ	cœur	քաղաքացի	citoyen
թոք	poumon	գիտուն	savant
լեարդ	foie	միշտ	toujours

A.

Իմ քոյրս հոս կը գրասնու. ձեր քոյրը հոն: — Պիտի չի թո-
ղում որ տղաքը մեր տան առջեւ (devant) գրասնուն: — Կառապան-
ները դեռ (encore) քաղաք չհասան: — Անոնք ուրբաթ առտու
քաղաք պիտի հասնին: — Վաճառականին քոյրերը ե՞րբ տեսանմեր
գիրքերը: — Անոնք ձեր գիրքերը երէկ կէսօրին տեսան: — Աչքերը
կը ծառայեն (servent) տեսնելու և ստամոքսը և աղիքները մարսե-
լու (digérer): — Կը փափաքիմ (désirer) վաղը ձեզի (vous) խօսիլ
Ափրիկէի վրայ (de): — Մանուկին գեղեցիկ թարթիչները տեսա՞ր: —
Սննեակին դուռը բացէք, եթէ կը հաճիք (s'il vous plaît): — Խոհարարը
խոհանոցին դուռը բացաւ:

B.

Les enfants du colonel s'amusaient hier au jardin (. . . ին
մէջ). — Ouvrez la porte de l'antichambre, s'il vous plaît. — Ne
voyez-vous pas que les enfants jouent dans la cour? — Le cuisinier
ouvrit (a ouvert) toutes les fenêtres de la cuisine. — Un bataillon de
volontaires arméniens arrive demain (à) Nancy. — Je ne laisse
pas mes enfants jouer (traduisez: que mes enfants jouent) dans
la rue. — Octobre est le dixième mois de l'année. — Mademoiselle
Alice, l'amie de ma sœur, est la fille du commandant. — Les
paysans, les citoyens, les porte-faix et les savants parlaient tou-
jours de la guerre (. . . ին վրայ).

LEÇON 8

VERBES TRANSITIFS ET PASSIFS

Le transitif se forme en ajoutant la terminaison . . . ցը-
նել ou . . . ացընել aux radicaux d'un certain nombre de verbes;
Ex. սիրել aimer, սիրցընել faire aimer, վազել courir, վազցընել
faire courir, բարկանալ se fâcher, բարկացընել irriter, քնանալ
dormir, քնացընել endormir.

La conjugaison du verbe ցուցընել (faire voir) servira de
modèle pour cette catégorie de verbes transitifs.

Inf. présent
Part. présent
Part. passé
Part. futur

ցուցընել montrer
ցուցընելով, ցուցընող montrant
ցուցուցած montré
ցուցընելու, ցուցընելիք à montrer

IND. PRÉSENT

կը ցուցընեմ	je montre,	au nég.	չեմ ցուցըներ
կը ցուցընես	—	չես	—
կը ցուցընէ	—	չի	—
կը ցուցընենք	—	չենք	—
կը ցուցընէք	—	չէք	—
կը ցուցընեն	—	չեն	—

IMPARFAIT

կը ցուցընէի	je montrais,	au nég.	չէի	—
կը ցուցընէիր	—	չէիր	—	
կը ցուցընէր	—	չէր	—	
կը ցուցընէինք	—	չէինք	—	
կը ցուցընէիք	—	չէիք	—	
կը ցուցընէին	—	չէին	—	

PASSÉ DÉFINI

ցուցուցի	je montrai	ou	j'ai montré
ցուցուցիր	—		—
ցուցուց	—		—
ցուցուցինք	—		—

ցուցուցիք
ցուցուցին

FUTUR

պիտի ցուցընեմ	je montrerai
պիտի ցուցընես	—
պիտի ցուցընէ	—
պիտի ցուցընենք	—
պիտի ցուցընէք	—
պիտի ցուցընեն	—
Condit. պիտի ցուցընէի	je montrerais

IMPÉRATIF

ցուցուր	montre	չի ցուցընենք	ne montrons pas
մի՛ ցուցըներ	ne montre pas	ցուցուցէք	montrez
ցուցընենք	montrons	մի՛ ցուցընէք	ne montrez pas

Subj. présent որ ցուցընեմ que je montre
Subj. imparfait որ ցուցընէի que je montrasse

Le passif se forme en mettant . . . ու . . . entre les radicaux et les terminaisons . . . ել, . . . իլ, . . . ալ, . . . ուլ qui changent en . . . ուիլ. Ex. սիրեւիլ, սիրուելիլ, aimer, être aimé, խօսիլ, խօսուելիլ, parler, être parlé, բանալ (*), բացուելիլ, ouvrir, s'ouvrir.

Inf. présent	սիրուելիլ être aimé
Part. présent	սիրուելով, սիրուող étant aimé
Part. passé	սիրուած aimé
Part. futur	սիրուելու, սիրուելիք à être aimé

IND. PRÉSENT

կը սիրուիմ	au nég.	չեմ սիրուիր
կը սիրուիս	»	չես »
կը սիրուի	»	չի »
կը սիրուինք	»	չենք »
կը սիրուիք	»	չէք »
կը սիրուին	»	չեն »

IMPARFAIT

կը սիրուէի	»	չէի »
կը սիրուէիր	»	չէիր »
կը սիրուէր	»	չէր »
կը սիրուէինք	»	չէինք »
կը սիրուէիք	»	չէիք »
կը սիրուէին	»	չէին »

(*) Tous les verbes en . . ալ ou . . անալ ont leurs radicaux terminés par ց.

PASSÉ DÉFINI

սիրուեցայ
սիրուեցար
սիրուեցաւ
սիրուեցանք
սիրուեցաք
սիրուեցան

Cond. պիտի սիրուէի

FUTUR

պիտի սիրուիմ
պիտի սիրուիս
պիտի սիրուի
պիտի սիրուինք
պիտի սիրուիք
պիտի սիրուին

IMPÉRATIF

սիրուէ
մի' սիրուիր
սիրուինք
չի սիրուինք
սիրուեցէք
մի' սիրուիք

Subj. présent որ սիրուիմ

Subj. imparfait. որ սիրուէի

EXERCICE 8

M O T S

ծախել	vendre	գործել	travailler
կարել	coudre	աշխատիլ	travailler
ղրկել	envoyer	մշակել	cultiver
հրամայել	ordonner	հերկել	labourer

երգել	chanter	դարբնել	forger
վեր հլկել	monter	մարսել	digérer
պահել	garder	շնչել	respirer
գնել	acheter	ապրիլ	vivre
շինել	construire	դոցել	fermer
շահիլ	gagner	ծառայել	servir
նայիլ	regarder	սիրել	aimer
կրել	porter, subir	ատել	haïr
կատարել	remplir	խմել	boire
կտրել	couper	քալել	marcher
կոտրել	casser	վազել	courir
փափաքիլ	désirer	բռնել	saisir
խօսիլ	parler	ուզել	vouloir
դողալ	trembler	դեռ	encore
վարանիլ	hésiter	դեռ ոչ	pas encore
սանտրել	peigner	ոչ տակաւին	pas encore
աւել	balayer	բայց	mais
կարծել	croire	իրաւունք	raison
խնդրել	prier	շուկայ	marché
տանջել	tourmenter	վրայ	sur, (parler) de
գրել	écrire	դէպի	vers
կարդալ	lire	այո՛ oui	ո՛չ non

A.

Այս մարդը ի՞նչ կը ծախէ. — Արմտիքներ կը ծախէ. — Գիւղացիները երէկ կաթ, կարագ ու պանիր կը ծախէին. — Որմնադիրները դեռ քաղաք չի հասա՞ն. — Դեռ չի հասան, այսօր կամ (ou) վաղը պիտի հասնին. — Վաճառականները դէպի հարաւ քալեցին. — Երկաթագործը իր խանութին դուռը գոցեց. — Սենեակին պատուհանները մի՛ գոցէք, եթէ հաճիք. — Գիրքերը գոցեցէք և տետրակները (cahiers) բացէք. — Կը փափաքիմ Յունվարի մէջ ձեզի խօսիլ Ամերիկայի վրայ. — Ձեր հիւրանոցին դուռը ո՞վ չի նեց. — Եղբորս կահագործը չի նեց (զայն la). — Լեզուն եւ շրթունքները խօսելու կը ծառայեն և ձեռքերը գործելու. — Վաճառականին քոյրերը մեր գիրքերը կարդացի՞ն. — Ոչ տակաւին, ժամանակ չունեցան (զանոնք les) կարդալու. կարծեմ վաղը պիտի կարդան (զանոնք). — Խնդրեմ, այս հացը ձեր դանակով կտրեցէք. — Այս առտու տեսայ Օրիորդ Շուշանը, որ սանդուխներէն վար կ'իջնէր ձեր քրոջ նամակը կարդալով (en . . .). — Գիւղացիները իրենց ձիերը վազցուցին. — Այս երգչուհիները չառ կը սիրուն ժողովուրդէն (public). — Հացը կը կտրուի դանակով, ջուրը կը խմուի գաւաթով. — Տղաքը պարտէզին մէջ կը զբօսնուն երկու ժամէ ի վեր (depuis). — Դո՞ւք հրամայեցիք որ այս սենեակին դուռը և պատուհանները գոցուին. — Ի՞նչ կ'ուզէք խմել. — Կը փափաքէինք ջուր միայն (seulement) խմել. — Կարծեմ դուք պիտի ուզէք դարեջուր խմել, այնպէս չէ՞ (n'est-ce pas?). — Այո՛, իրաւունք ունիք. — Հրամանատարը չի՞ փափաքիր քիչ մը գինի խմել. — Կարծեմ ոչ.

B.

Qui vous a ordonné de descendre dans la cour ? — C'est notre oncle qui (*ոք*) nous (*մեզի*) (l)'a ordonné. — Les cultivateurs hésitent de marcher dans le jardin. — Les amis de mes frères gagneraient 1000 francs par mois, (*ամիսը*) s' (*եթէ*) ils avaient cette boutique. — Les femmes peignaient les cheveux de leurs filles. — Fermez la porte, s'il vous plait. — Les enfants descendaient les escaliers (. . . *էն*). — Si nous avions de l'argent nous achèterions ces beaux livres. — Notre mère désire que nous gardions notre argent. — L'horloger a cassé quatre montres. — Cet enfant est aimé de sa sœur (. . . *էն*). — Les portes s'ouvrent et les fenêtres se ferment. — Ne laissez pas les enfants s'amuser dans la rue. — Pourquoi (*ինչո՞ւ*) les porte-faix ne couraient pas ? — Parce qu'ils (*որովհետեւ*) ils sont paresseux. — Nous respirons par la bouche et par le nez (*քիթ*). — Le sergent S. est aimé de ses soldats. — Qui est-ce qui (*ո՞վ*) hésiterait de mourir (*մեռնել*) pour la Patrie (. . . *ին համար*) ? — Nous sommes tous prêts à mourir pour la Patrie !. — Vive (*կեցցէ՛*) la Patrie !.

LEÇON 9.

VERBES IRRÉGULIERS

Les verbes irréguliers sont les suivants, dont les temps non mentionnés sont réguliers:

INFINITIF	PART. PASSÉ	IND. PRÉS.	P. DÉFINI	IMPÉRATIF
բերել apporter	բերած	կը բերեմ չեմ բերեր	բերի բերիր բերաւ բերինք	բեր մի՛ բերեր բերէք մի՛ բերէք
դնել mettre	դրած	կը դնեմ չեմ դներ	դրի դրիր դրաւ դրինք	դիր մի՛ դներ դրէք մի՛ դնէք
զարնել frapper	զարկած	կը զարնեմ չեմ զարներ	զարկի զարկիր զարկաւ զարկինք	զարկ մի՛ զարներ զարկէք մի՛ զարնէք
ընել faire	ըրած	կ'ընեմ չեմ ըներ	ըրի ըրիր ըրաւ ըրինք	ըրէ մի՛ ըներ ըրէք մի՛ ընէք

INFINITIF	PART. PASSÉ	IND. PRÉS.	P. DÉFINI	IMPÉRATIF
ըսել dire	ըսած	կ'ըսեմ չեմ ըսեր	ըսի ըսիր ըսաւ ըսինք մի' ըսէք	ըսէ մի' ըսեր
ուտել manger	կերած	կ'ուտեմ չեմ ուտեր	կերայ կերար կերաւ կերանք մի' ուտէք	կեր մի' ուտեր
նստիլ s'asseoir	նստած	կը նստիմ չեմ նստիր	նստայ նստար նստաւ նստանք մի' նստիք	նստէ մի' նստիր
սկսիլ commencer	սկսած	կը սկսիմ չեմ սկսիր	սկսայ սկսար սկսաւ սկսանք մի' սկսիք	սկսէ մի' սկսիր
տանիլ emmener emporter	տարած	կը տանիմ չեմ տանիր	տարի տարիր տարաւ տարինք մի' տանիք	տար մի' տանիր
գալ venir	եկած	կուգամ չեմ գար	եկայ եկար եկաւ եկանք մի' գաք	եկուր մի' գար

INFINITIF	PART. PASSÉ	IND. PRÉS.	P. DÉFINI	IMPÉR.
լալ pleurer	լացած	կուլամ չեմ լար	լացի լացիր լացաւ լացինք մի' լաք	լաց մի' լար
տալ donner	տուած	կուտամ չեմ տար	տուի տուիր տուաւ տուինք մի' տաք	տուր մի' տար
դառնալ to u n e r revenir	դարձած	կը դառնամ չեմ դառնար	դարձայ դարձար դարձաւ դարձանք մի' դառնաք	դարձիր մի' դառնար
երթալ aller	գացած	կ'երթամ չեմ երթար	գացի գացիր գացաւ գացինք մի' երթաք	գնա մի' երթար
իյնալ tomber	ինկած	կ'իյնամ չեմ իյնար	ինկայ ինկար ինկաւ ինկանք մի' իյնաք	ինկիր մի' իյնար
մնալ rester	մնացած	կը մնամ չեմ մնար	մնացի մնացիր մնացաւ մնացինք մի' մնաք	մնացիր մի' մնար

INFINITIF	PART. PASSÉ	IND. PRÉS.	P. DÉFINI	IMPÉRATIF
կրնալ	կրցած	կրնամ	կրցայ	
pouvoir		չեմ կրնար	կրցար	
			կրցաւ	
			կրցանք	
գիտնալ	գիտցած	գիտեմ	գիտցայ	գիտցիր
savoir		չեմ գիտեր	գիտցար	մի՛ գիտնար
			գիտցաւ	գիտցէք
			գիտցանք	մի՛ գիտնաք

Remarque.— Certains verbes réguliers ont une forme irrégulière ou plutôt exceptionnelle au Passé Défini et à l'Impératif.— Dans les autres temps ils conjuguent comme les verbes réguliers dont ils ont les terminaisons. Tels sont :

INFINITIF	PASSÉ DÉFINI	IMPÉRATIF
իջնել	իջայ	իջիր, մի՛ իջներ
մտնել	մտայ	մտիր, մի՛ մտներ
գտնել	գտայ	գտիր, մի՛ գտներ
ելլել	ելայ	ելիր, մի՛ ելլեր
առնել	առի	առ, մի՛ առներ
խածնել	խածի	խած, մի՛ խածներ
թքնել	թքի	թռք, մի՛ թքներ
սլաղնել	սլաղի	սլաղ, մի՛ սլաղներ
մեռնիլ	մեռայ	մեռիր, մի՛ մեռնիր
անցնիլ	անցայ	անցիր, մի՛ անցնիր
բուսնիլ	բուսայ	բուսիր, մի՛ բուսնիր

INFINITIF	PASSÉ DÉFINI	IMPÉRATIF
հագնել	հագայ	հագիր, մի՛ հագնիր
հատնիլ	հատայ	հատիր, մի՛ հատնիր
փախչիլ	փախայ	փախիր, մի՛ փախչիր
թռչիլ	թռայ	թռիր, մի՛ թռչիր
փլչիլ	փլայ	փլիր, մի՛ փլչիր
դպչիլ	դպայ	դպիր, մի՛ դպչիր
կպչիլ	կպայ	կպիր, մի՛ կպչիր

TEMPS COMPOSÉS

գործած եմ	գործած էի	որ գործած ըլլամ	գործած ըլլալ
j'ai agi	j'avais agi	que j'aie agi	avoir agi
գացած եմ	գացած էի	որ գացած ըլլամ	գացած ըլլալ
je suis allé	j'étais allé	que je sois allé	être allé
սիրած եմ	սիրած էի	որ սիրած ըլլամ	սիրած ըլլալ
j'ai aimé	j'avais aimé	que j'aie aimé	avoir aimé
ինկած եմ	ինկած էի	որ ինկած ըլլամ	ինկած ըլլալ
je suis tombé	j'étais tombé	que je sois tombé	être tombé

EXERCICE 9.

M O T S

Նպատակ	intention; but	գործիք	outil
		ոչինչ	(ne...) rien
տրամադրութիւն	disposition	ծախել	vendre
բարի լոյս	bon jour	գնել	acheter
բարի իրիկուն	bon soir	ղրկել	envoyer
գիշեր բարի	bonne nuit	մոռնալ	oublier
ցտեսութիւն	au revoir	յիշել	se rappeler
մնաք բարով	adieu	ապրիլ	vivre
ինչպէս էք	comment allez-vous ?	մեռնիլ	mourir
		զգալ	sentir
չնորհակալ եմ	merci	երջանիկ	heureux, se
չարժեք	pas de quoi		
օդ	air; temps	զժբազդ	malheureux, se
երկինք	ciel	գերի	prisonnier
արեւ	soleil	թշնամի	ennemi
լուսին	lune	գասալիք	déserteur
աստղ	étoile	յաղթանակ	victoire
ամպ	nuage	յաղթական	victorieux
ամպոտ	nuageux	դրօշակ	drapeau
պայծառ	clair,	դաշնակից	allié
փոթորիկ	tempête	եռագոյն	tricolore
յուգնած	fatigué	ճակատամարտ	bataille

A.

Այս գործիքները երկաթագործներուն ո՞վ ծախեց — Մենք ծախեցինք : — Դո՛ւք ծախեցիք. անո՞նք ծախեցին : — Ո՛ւր (où) է մայրդ — Վար իջաւ հրամայելու ծառային որ հիւրանոցը աւելէ — Հայրդ ո՛ւր է — Շուկայ գնաց՝ միս, բանջարեղէն, կաթ և կարագ գնելու — Դիրքերդ գտա՞ր — Չգտայ, Պիտի գտնեմ, կարծեմ պիտի չկրնամ գտնել — Այս ծաղիկները (fleurs) սեղանին վրայ դրէք, եթէ հաճիք — Խնդրեմ, այս նամակը ձեր օրիորդ քրոջ տուէք — Կ'ուզեմ անմիջապէս (de suite) տուն գառնալ. դաւազանն առնել մոռցած (ou մոռցեր) եմ — Տղան ի՞նչու կուլայ — Որովհետեւ աթոռէն (chaise) վար ինկաւ — Ծառան ո՛ւր գնաց — Նախասենեակը գնաց կօշկակարը տեսնելու և անոր (lui) դրամ տալու — Կ'ուզէի գիտնալ թէ (que) տղաքը ո՛ւր են — Սրահն են, կը զբօսնուն : — Գորգերը ո՛ւր տեսար — Չեղնայարկին տախտակամածին վրայ տեսայ — Կըր-նա՞ս ըսել թէ Դեկտեմբեր ամիսը քանի՞ օր ունի — Այս իրիկուն թատրոն (théâtre) երթալու մտադրութիւն չունիմ, չառ (très) յոգ-նած կը զգամ :

B.

Le serrurier a-t-il trouvé ses outils ! — (Il ne les a) pas trouvés. — Quand est-ce que (եր՞բ) le maçon aura de l'argent ? — (Il en) aura demain. — Qui est entré dans la salle ? — Les sœurs de mon ami A. y sont entrés. — Avez-vous envoyé la lettre du négociant au voisin du bijoutier ? — (Nous la lui) avons envoyée. — Dites à maman (մայրիկ) que j'irai demain la (զինք) voir. — Dites au domestique porter mes lettres (à la) poste (նամակա-

տուն). — Bon jour, Monsieur B. comment allez-vous?. — Je me porte très bien (շատ լավ եմ), merci; et vous — (même)?. — Aujourd'hui je (me) sens très fatigué; il faut que je me couche. — Je n'avais rien mangé à midi. — Je ne peux pas rester; il faut que je (m'en) aille; bon nuit! Au revoir, mes compliments (յարգանքներ) à madame votre mère.

LEÇON 10.

PRONOMS

Les pronoms personnels sont:

ես	je, moi	մենք	nous
դու	tu, toi	դուք	vous
ան	il, elle, lui	անոնք	ils, elles, eux

SINGULIER

Nom.	ես	je, moi	դուն	ան
Acc.	դիս	me	քեզ	զայն
Gén.	իմ	de m.	քու	անոր
Dat.	ինձի	à m.	քեզի	անոր
Abl.	ինձմէ	de m.	քեզմէ	անորմէ
Instr.	ինձմով	par, avec m.	քեզմով	անով

PLURIEL

Nom.	մենք	nous	դուք	անոնք
Acc.	մեզ	nous	ձեզ	զանոնք
Gén.	մեր	de n.	ձեր	անոնց
Dat.	մեզի	à n.	ձեզի	անոնց
Abl.	մեզմէ	de n.	ձեզմէ	անոնցմէ
Instr.	մեզմով	par, avec n.	ձեզմով	անոնցմով

PRONOMS POSSISIFS

SINGULIER

PLURIEL

իմս, իմինս	le mien	իմիւններս	les miens
քուկդ, քուկինս	le tien	քուկիւններդ	les tiens
իւրը, իրենը	le sien	իրենները	les siens
անորը, անորինը	le sien	անորինները	les siens
մերը, մերինը	le nôtre	մերինները	les nôtres
ձերը, ձերինը	le vôtre	ձերինները	les vôtres
իրենցը, անոնցը	le leur	անոնցիւնները	les leurs

Nom.	իմինա	le mien	քուկինդ	անորինը
Acc.	իմինա	le mien	քուկինդ	անորինը
Gén.	իմինիս	du mien	քուկինիդ	անորինին
Dat.	իմինիս	au mien	քուկինիդ	անորինին
Abl.	իմինէս	du mien	քուկինէդ	անորինէն
Instr.	իմինովս	par, avec le m.	քուկինովդ	անորինով

EX. Ծառերը ո՛չ մեր կացիններովը տապալեցինք, ո՛չ ալ ձերիններովը, այլ անոնցիններովը. Nous n'abattimes les arbres ni avec nos haches ni avec les vôtres, mais avec les leurs.

PRONOMS INDÉFINIS ET INTERROGATIFS

Մէկը	quelqu'un	միւսը	l' autre
ոչ ոք	personne	ուրիշ մը	un autre
բան մը	quelque chose	ուրիշներ	d' autres
ոչ մէկ բան	{ rien	ոմանք	quelques-uns
ոչինչ		մէկ քանին	quelques-uns
իւրաքանչիւրը	{ chacun,e	զիրար	l'un, l'autre,
իւրաքանչիւր ոք		մէկզմէկ	les uns, les autres
ամէն մարդ	tout le monde	իւրաբու	l'un de l'autre
մարդ	on	իւրարմով	l'un par l'autre...
նոյնը	le même		(ou) les uns par les...
նոյն ինքն	{ lui-même	ինչ որ	ce que
ինքը		ինքզինքը	se, soi

ով որ	quiconque	ինչ	quel ? quoi ?
ո՞վ	qui ?	ինչ բան	quoi ?
ո՞րը	lequel	որո՞նք	lesquels ?

SINGULIER

Nom.	ո՞վ	qui ?
Acc.	ո՞վ	qui ?
Gén.	որո՞ն	de qui ?
Dat.	որո՞ն	à qui ?
Abl.	որմէ	de qui ?
Instr.	որո՞վ	avec qui ?

PLURIEL

որո՞նք
որո՞նք
որո՞նց
որո՞նցմէ
որո՞նցմէ
որոնցմով

SINGULIER

Nom. Acc.	մէկը
Gén. Dat.	մէկուն
Ablat.	մէկէն
Instr.	մէկով

PLURIEL

ոմանք
ոմանց
ոմանցմէ
ոմանցմով

Nom. Acc.	ինչ
Gén. Dat.	ինչի
Ablat.	ինչ բանէ

Instr.	ինչո՞վ

Nom. Acc.	ով որ
Gén. Dat.	որուն որ
Ablat.	որմէ որ
Instr.	որով որ

որոնք որ
որոնց որ
որոնցմէ որ
որոնցմով որ

Nom.	<i>ինքը</i>	<i>իրենք իսկ</i>	eux mêmes
Acc.	<i>ինքզինքը</i>	<i>իրենք զիրենք</i>	
Gén. Dat.	<i>ինքնիրեն</i>	<i>իրենք իրենց</i>	
Ablat.	<i>ինքնիրմէն</i>	<i>իրենք իրենցմէ</i>	
Instr.	<i>ինքնիրմով</i>	<i>իրենք իրենցմով</i>	

PRONOM RELATIF

(ՈՐ, QUI)

SINGULIER			PLURIEL		
Nom.	<i>որ</i>	qui, lequel	<i>որոնք</i>		
Acc.	<i>որ</i>	ou <i>զոր</i> » , que	<i>որոնք</i> ou <i>զորոնք</i>		
Gén.	<i>որուն</i>	dont, duquel. de qui	<i>որոնց</i>		
Dat.	<i>որուն</i>	à qui, auquel	<i>որոնց</i>		
Abl.	<i>որմէ</i>	de qui, duquel	<i>որոնցմէ</i>		
Instr.	<i>որով</i>	par qui, etc.	<i>որոնցմով</i>		

PRONOMS DÉMONSTRATIFS

(այս, այդ, այն զա, cela, ce)

SINGULIER			PLURIEL		
N. A.	<i>այս, այդ, այն</i>		<i>ասոնք, ատոնք, անոնք</i>		
G. D.	<i>ասոր, ատոր, անոր</i>		<i>ասոնց, ատոնց, անոնց</i>		
Abl.	<i>ասկէ, ատկէ, անկէ</i>		<i>ասոնցմէ, ատոնցմէ, անոնցմէ</i>		
Instr.	<i>ասով, ատով, անով</i>		<i>ասոնցմով, ատոնցմով, անոնցմով</i>		

EXERCICE 10

M O T S

<i>տարեկան</i>	âgé	<i>ծնողք</i>	parents
<i>անուն</i>	nom	<i>ազգական</i>	parent
<i>բնակիլ</i>	demeurer	<i>առողջ</i>	bien portant
<i>զուլակ</i>	enfant	<i>զբաղիլ</i>	s'occuper
<i>այլ</i>	mais	<i>համբաւ</i>	renommée
<i>բարի</i>	bon, ne,	<i>երբ</i>	quand, lorsque
<i>կանուխ</i>	de bonne heure	<i>համբարդել</i>	voyager
<i>ուշ</i>	tard	<i>համարող</i>	voyageur
<i>գործ</i>	affaire	<i>համարողութիւն</i>	voyage
<i>պտոյտ</i>	promenade	<i>բարեւ</i>	salut, compliments
<i>կին</i>	femme	<i>բարեւել</i>	saluer
<i>այր, էրիկ</i>	mari	<i>զինուորական</i>	militaire
<i>ճշդապահ</i>	exact	<i>կեանք</i>	vie
<i>երիասարդ</i>	jeune homme	<i>նամակ</i>	lettre
<i>աշխատասէր</i>	laborieux	<i>նամակատուն</i>	poste
<i>հօրեղբայր</i>	oncle	<i>նամակաբեր</i>	facteur
<i>մօրեղբայր</i>		<i>ծրար</i>	paquet
<i>հօրաքոյր</i>	tante	<i>հանգիստ</i>	repos
<i>մօրաքոյր</i>		<i>հիւանդանոց</i>	hôpital
<i>տան գործեր</i>	ménage	<i>գործողութիւն</i>	opération
<i>թողուլ</i>	laisser	<i>ենթարկուիլ</i>	subir

ելլել	se lever	բժիշկ	médecin
լուացուիլ	se laver	դեղ	médicament
կերակուր	repas	բուժուիլ	être guéri
պատրաստել	préparer	ապաքինիլ	recouvrer la santé
փողոց	rue		
ահաւասիկ	voilà	գտնուիլ	se trouver

A.

Ահաւասիկ իմ զիրքերս, ո՞ւր են ձերինները:— Մերինները սեղանին վրայ են, անոնցինները դրասեղանին (pupitre) մէջն (dans) են:— Հօրեղբայրս, որ ապա մըն է, հիւանդանոցը (à...) կը գլուխուրդէ: ան գործողութեան մը ենթարկուեցաւ, և հիմա (maintenant) բուժուած է:— Այս քաղաքին մէջ հօրեղբայր մը և երկու հօրաբոյրներ ունիմ, առաջինը հարուստ է, միւսները աղքատ չեն:— Անոնց հայրը, որ երկու ամիս առաջ (il y a) մեռաւ, զբաղւած չէր անոնց, այլ բարի համբաւ մը:— Ի՞նչ կ'ընէիք երբ առաւօտուն կ'ելլէիք:— Երբ առաւօտուն կ'ելլէի՝ կը լուացուէի, կը հագուէի, նախաճաշս կ'ընէի և դուրս կ'ելլէի (sortir) գործերու երթալու համար (pour):— Ձեր կերակուրը ո՞վ կը պատրաստէր:— Մայրս կը պատրաստէր:— Նամակաբերը այս առտու քանի՞ նամակ բերաւ մօրաբոյրդ:— Կարծեմ երկու նամակ և փոքրիկ (petit) ծրար մը:— Ձեր հօրեղբայրը ո՞ւր կը բնակի:— Յ. փողոց, թիւ (Nº) 5:— Զշտապահ և աշխատասէր ծառայ մը ունինք, որ ամբողջ օրը տան գործերով կը դրաղի:— Ո՞րն է ձեր դաւազանը:— Այս իմն է, միւսը եղբորս է. անորինը աւելի սիրուն է քան իմինս:— Ոչ ոք պիտի չուզէր երջանիկ չ'ըլլալ:

B.

Ma tante avait reçu hier matin trois lettres et deux paquets (de) livres.— La mienne n'avait rien reçu.— Mon oncle m'a promis de me donner de beaux livres si (եթէ) je travaille bien (լաւ). Comment tu-t'appelles (Trad. Quel est ton nom ?) ?.— Je m'appelle Aram; j'ai quatorze ans (... տարեկան եմ); mes parents sont morts depuis (ի վեր) trois, quatre ans; je vais (à) l'école arménienne; je suis (dans) la quatrième classe (դասարան). — Lequel de ces deux livres voudriez-vous acheter ?.— Celui-ci. — Nous parlions de votre voisin, dont le domestique avait cassé la canne de notre oncle.— J'ai perdu mon journal; voudriez-vous me prêter (փոխ տալ) le vôtre ? Avec plaisir (հաճոյք).—Ma sœur est malade, elle a besoin (պէտք ունենալ) de repos.— La mienne est bien portante, elle s'amuse toute la journée.— Quelques-uns de mes amis sont riches, la plupart (մեծագոյն մասը) sont (au sing.) pauvres. — Le médicament.

LEÇON 11.

PRÉPOSITION, ADVERBE, CONJONCTION ET INTERJECTION

Les prépositions se mettent. à l'exception de quelques-unes, que nous allons citer, *après le nom ou le pronom*, et *régissent généralement le génitif*. Ex. *սեղանին վրայ*, *տակը*, *քովը*, sur, sous, à côté de la table, *իմ վրաս*, *քու վրադ* sur moi, toi.

Remarque. — Comme on le voit, certaines prépositions prennent, après les pronoms *իմ*, *քու*, la lettre finale *ս*, *դ*, tout comme les noms; ce sont: *վրայ* sur, *տակ* sous, *մէջ* dans, *շուրջ*, *սուրբափ* autour de, *մօտ* près de, *քով* auprès, à côté de, *դէմ*, *դիմացը* en face de, vis-à-vis de, *առջեւ* devant, *հետեւ* derrière, *պատճառով* à cause de, *միջոցով*, *ձեռքով* au moyen de, *հետ* avec.

Les principales prépositions sont:

<i>դէպի</i>	(avant acc.) vers, envers
<i>առանց</i>	(avant dat.) sans
<i>բացի</i>	(av. abl.) outre, hors,
<i>ըստ</i>	(av. dat.) selon, d'après
<i>մինչև</i>	(av. acc.) jusque
<i>փոխանակ</i>	(av. dat.) au lieu de
<i>ի վեր</i>	(après abl.) depuis, dès
<i>համար</i>	(après dat.) pour
<i>համեմատ</i>	(après dat.) selon, d'après
<i>վեր</i>	(ap. abl.) au-dessus
<i>վար</i>	(ap. abl.) au-dessous

<i>երկայնքը</i>	(ap. gén.) le long de
<i>վրայ</i>	(ap. gén.) sur; *) sur le point de, en train de
<i>հակառակ</i>	(ap. dat.) contre, malgré
<i>համաձայն</i>	(p. dat.) conformément à
<i>ներս</i>	(ap. abl.) dans
<i>դուրս</i>	(ap. abl.) en dehors de
<i>պէս</i>	(ap. d.) comme, selon; *) aussitôt que
<i>հեռու</i>	(ap. abl.) loin de
<i>մօտ</i>	(ap. dat.) près de
<i>ատեն</i>	{ (ap. gén.) pendant
<i>ժամանակ</i>	
<i>միջոցին</i>	
<i>տակը</i>	(ap. gén.) sous
<i>մէջտեղը</i>	(ap. gén.) au milieu de
<i>մէջ</i>	(ap. gén.) dans, en, parmi
<i>միջև</i>	(ap. gén.) entre
<i>առջեւ</i>	(ap. gén.) devant
<i>հետեւ</i>	(gén.) derrière
<i>վերջը, յետոյ</i>	(ap. abl.) après
<i>առաջ</i>	(ap. abl.) avant, il y a
<i>ի դատ, դուրս</i>	(ap. abl.) hors, outre, excepté
<i>հանդէպ</i>	(av. et ap. dat.) envers
<i>նկատմամբ</i>	(ap. dat.) à l'égard de
<i>մասին, վրայով</i>	(ap. gén.) à l'égard de

*) Avec l'infinitif. Ex. *դրելու վրայ* sur le point d'écrire.
ուտելուն պէս aussitôt qu'il a mangé, avait mangé, ou mangé.

շուրջ, բոլորով	(ap. gén.) autour de
քով	(ap. gén.) à côté de, chez, auprès de
քովէն	(ap. gén.) de chez
մէջէն	(ap. gén.) à travers
դէմ, դիմաց	(ap. gén.) en face de
դէմ	(ap. gén.) vers (midi)
հետ	(ap. dat.) avec

Les adverbess principaux sont :

այսօր	aujourd'hui	վաղը	demain
երէկ	hier	առտուն	le matin
իրիկուն	le soir	կէսօրին	à midi
կէսգիշերին	à minuit	հիմա	à présent
հաս	d'abord	վերջը	après
յետոյ	ensuite	կանուխ	de bonne heure
ուշ	tard	երկար ատեն	longtemps
միշտ	toujours	երբեք	jamais
շատ անգամ	souvent	ստեպ, յաճախ	souvent
բնաւ	point	քիչ անգամ	rarement
երբեմն	quelquefois	հազիւ	à peine
իսկոյն	aussitôt	անմիջապէս	de suite
շուտով	tout de suite	քիչ ատենէն	bientôt
քիչ առաջ	tout à l'heure	քիչ յետոյ	»
շատ	beaucoup	քիչ	peu

բաւական	assez	անշուշտ	certain
արագ	vite, rapidement	անտարակոյս	sans doute
ծանր ծանր	lentement	վերջապէս	enfin
կամաց կամաց	petit à petit	վերջը վերջը	à la longue
աւելի	plus, davantage	ամէնէն վերջը	à la fin
պակաս	moins	շիտակ	tout droit
չափազանց	trop	իրօք	en effet
շատ, խիստ	très	արդեօք	est ce que
ալ, հաւ	aussi	միթէ	»
այսպէս	ainsi	դեռ տակաւին	encore
այնպէս	»	դեռ ոչ	pas encore
այդպէս	»	ոչ տակաւին	»
հմանապէս	pareileement	եթէ ոչ	autrement
»	également	կանխաւ	d'avance
զոնէ	du moins	առաջուց	»
առ նուազն	au moins	մանաւանդ	surtout
ճշդիւ	justement	ասկէ զատ	d'ailleurs
և ոչ իսկ	pas même	ամէն տեղ	partout
զրիթէ	presque	ուրիշ տեղ	ailleurs
միայն	seulement	ոչ մէկ տեղ	nulle part
ճիշդ, լաւ	bien	ընդհակառակը	au contraire
սիրով	volontiers	արդարեւ	justement
ի զուր	en vain	բոլորովին	tout-à-fait

սովորաբար*)	ordinairement	ինչո՞ւ համար	pourquoi ?
ազնուօրեմ*)	gentiment	ո՞ւր	où
ընդհանրապես*)	généralement	ո՞ւսկից	d'où ?
կատարելապես	parfaitement	ի՞րա՞ւ	vraiment ?
դիւցազնօրէն	héroïquement	ե՞րբ	quand ?
քաջաբար	bravement	երբէ՞ն ի վեր	depuis quand ?
սակայն և այնպէս	toutefois	հոս	ici
երկիցս	deux fois	հող	là(en montrant)
քանիցս	maintes fois	հոն	là, y
յաւիտեան	à jamais	առջեւ	devant
ինչպէս	comment ?	յառաջ	en avant
ինչո՞ւ	pourquoi ?	ետեւ	en arrière

Les principales *conjonctions* sont:

եւ (և) ու	et	որովհետեւ	car
բայց	mais	ուրեմն	donc
սակայն	cependant	երբ որ	lorsque, quand
կամ	ou	թէ՛ . . . թէ՛	et . . . et
այլ	mais	որպէսզի	afin que
հապա	mais	որ, թէ	que
իսկ	mais, quant à	մինչև որ	jusqu'à ce que
եթէ, թէ որ	si	մանաւանդ	surtout
վասնզի	car, parce que	ուստի	or, donc
քանի որ	puisque	արդ	or

*) A l'aide de ces suffixes, correspondant au suffixe . . . ment, on forme une foule d'adverbes.

մինչդեռ	tandis que	բաւական է որ	pourvu que
թէև, թէպէտ	quoique	միայն թէ	pourvu que
թէպէտև	quoique	միայն թէ և . .	à moins que

Les principales *interjections* sont:

ահ	ah !	կեցցէ՛	vive !
ոհ	oh !	կեցցե՛ն	vivent !
ա՛յ	aïe !	օն յառաջ	en avant !
վա՛յ	malheur !	վա՛ռք Աստուծոյ	grâce à Dieu !
օ՛ն	allons !	լո՛ւռ	chut !
օ՛ն անդր	allons donc !	աւա՛ղ	hélas !
Աստուած իմ	mon Dieu !	ափսո՛ս	hélas !
կամա՛ց	doucement !	հը՛	hum !
կորսուէ՛	va-t-en !	բարէ՛	parbleu !
ինծի նայէ՛	tiens !	բարի՛	bien !
մե՛ղք	hélas !	լա՛ւ, աղէ՛կ	bon, bien
մե՛ղք	quel dommage !	աւելի աղէկ	tant mieux
օգնութիւն	au secours !	կեցի՛ր	assez, halte-là !
լռութիւն	silence !	բա՛ւ է	assez, halte-là !
ամօ՛թ, զա՛րչ	fi, fi donc !	քեզի գէշ	tant pis pour toi !

EXERCICE 11

M O T S

կարելի	possible	պատասխանել	répondre
հասկնալ	comprendre	հայերէն	arménien
երթալ բերել	aller chercher	լմնընել	achever
օգնել	aider	աղաչել, խնդրել	prier

բացատրել	expliquer	դժուարութիւն	difficulté
տրտում	triste	անհանգիստ ընել	inquiéter
տանիլ	porter; conduire	արկղ	malle
երկաթուղի	chemin de fer	կայարան	station
դղեակ	château	ա՛լ չ...	ne... plus
կատակ ընել	plaisanter	կարծել	croire
մոռնալ	oublier	ֆրանսէրէն	français
հաւելիթ	œuf	մեկնիլ	partir
թարմ	frais, fraîche	երէկ չէ առջի օր	avant hier
վերադառնալ	revenir, rentrer	պատկանիլ	appartenir
զինուոր	soldat	անվեհեր	intrépide
փախչիլ	prendre la fuite	խստիւ	sévèrement
պատիլ	parcourir	երկիր	pays
դաշնակից	allié	պատմութիւն	histoire
կարծիք	avis	քաղաք	ville
քաջութիւն	bravoure	պաշարել	assiéger, cerner
յարձակում	assaut	պատժել	punir

A.

Երկար ասան կա՞յ որ հայերէն կը սորվիք : — Հազիւ երեք ամիս կայ որ կը սորվիմ : — Կարելի՞ (բան chose) է, արդէն բաւական լաւ կը խօսիք : — Կատակ կ'ըսէք, դեռ չառ (բան) չեմ գիտեր : —

Կրնա՞ք ինծի ըսել թէ բոլոր ձեզի ըսածներս *) կը հասկնա՞ք : — Շատ աղէկ կը հասկնամ, բայց չեմ կրնար աղէկ պատասխանել : — Կը կարծէ՞ք որ մոռցած ըլլամ ձեր ինծի պատուիրածը : — Կրնա՞ք ձեր գործը լմնցնել առանց իմ ձեզի օգնելու (sans que je...) — Ո՛չ, կ'աղաչեմ որ ինծի օգնէ՛ք և բոլոր դժուարութիւնները ինծի բացատրէք : — Ինչո՞ւ այսչափ տրտում էք : — Բան մը ունիմ, որ զիս անհանգիստ կ'ընէ : Կարծեմ բժիշկին երթալու եմ : — Ձեր ծառան մինչեւ ո՞ւր տարաւ արկղս : — Մինչեւ կայարան տարաւ : — Ժամը տասնըմէկուկէսին տա՞րաւ : — Այս ճամբան ո՞ւր կը տանի : — Անիկա դղեակը կը տանի : — Քոյրերս ճամբորդել չառ կը սիրեն : — Հաց ուտենք փոխանակ միսի : — Հիւանդը սենեակէն դուրս ելաւ, սանդուխներէն ծանր ծանր վար իջաւ և պարտէզ մտաւ : — Ձեր եղբայրը ինծի պէս կը խորհի (penser) : — Ափսո՛ս որ չառ յոգնած (fatigué) եմ, եթէ ոչ պիտի ուզէի ձեզի հետ նուագահանդէսն (concert) երթալ : — Քրոջս քով տեսայ ձեր

*) Les terminaisons *n* et *ած* du participe prés. et du participe passé sont fréquemment employées à la place du pronom personnel *qui*, *que* dans les propositions incidentes de petite étendue. Ainsi, au lieu de dire *մարդը որ կուգայ, եկաւ, պիտի գայ*, on dit *եկող մարդը*, au lieu de dire *մարդը զոր տեսայ, տեսար, տեսաւ, տեսանք, տեսաք, տեսան, on dit տեսած մարդս, տեսած մարդդ, տեսած մարդը, մեր տեսած մարդը, ձեր տեսած մարդը, անոնց տեսած մարդը* :

La même forme s'emploie quand il s'agit de *ce que*, *celui qui*, *celui que*. Ex. *ce que j'écris գրածս*, *ce que tu écris գրածդ*, *celui qui a fait cela աս ընողը*, *ceux qui ont désobéi անսաստողները*, *celui que vous voyez ձեր տեսածը*, etc.

զրկած գիրքերը. շատ գեղեցիկ են արդարեւ — Հօրեղբայրս մեկնելու վրայ էր երբ նամակները շատ (մը) նամակներ բերաւ իրենս — Օգնութիւն, տղան մեռնելու վրայ է, գացէք, բժիշկ մը բերէք — Աստուած իմ, գիշեր ատեն ո՞ւր կրնամ երթալ քաղաքի մը մէջ ուր ո՛չ ոք կը ճանչնամ — Ո՛չ եղբայրս, ոչ (ալ) քոյրերս (ni... ni...) մտադրութիւն չունին այս իրիկուն թատրոն երթալու:

B.

Mettez la chaise devant la fenêtre. — Qu'est-ce que (ի՞նչ) tu fais depuis le matin jusqu'au soir? — Je travaille toute la journée, je prépare mes leçons, je fais mes devoirs (սլարտականութիւն), et puis je prends mon repas (... կ'ուտեմ). — Conformément à votre ordre j'ai écrit une lettre à l'épicier N., (en((իբմէ) le priant de nous envoyer demain vers midi deux bouteilles de vin, un kilo de beurre, un demi (կէս) kilo de fromage et une dizaine (սասնակ մը) d'œufs frais, — Je comprends tout ce que vous me dites (... ձեր ինծի ըսածները) en arménien, mais malheureusement (զժրաղաբար) je ne peux pas expliquer tout ce que je pense. — Ça viendra aussi petit à petit. Malheur à ceux qui n'ont pas de notion (զազափար) du temps! — Apportez tous ces livres à Mademoiselle votre sœur, outre ces deux là qui ne lui appartiennent pas. — Le château a été assiégé d'abord et pris d'assaut ensuite. — Mon père vient de (ճիշտ հիմա) sortir, il est allé chez ma tante, qui est en train de partir pour un grand voyage. — Les paysans sont généralement bien portants; ils mangent presque toujours des légumes et rarement de la viande. — Ma sœurs et mon frère n'iront

pas au concert ce soir; et moi non plus (ոչ ալ ես). — Pourriez-vous me dire, cependant, d'où vous recevez chaque jour tant de lettres? — Grâce à la bravoure de nos intrépides soldats nous aurons le victoire sans doute. — Je suis parfaitement de votre avis. — Vivent les Alliés!

LEÇON 12

FORMATION DES MOTS COMPOSÉS

PRÉFIXES — SUFFIXES — ORDRE DES PARTIES DU DISCOURS

Dans la *formation* des mots composés, ainsi que des mots dérivés, le mot qui précède, subit des changements ou des suppressions de voyelles dans la dernière syllabe.

ե se change en *ի*. Ex. տեր, տիրական, տիրասէր, տիրապետել, պարտեզ, պարտիզպան.

ի et *ա* sont supprimés. Ex. գիր, գրական, լուր, լրագրեր, գիծ, գծագրիչ, բարդ, բրդեղէն.

եա se change en *ե*. Ex. մատեան, մատենագիր, ատեան, ատենապետ.

ոյ se change en *ու*, *յոյս*, *յուսահատ*, *լոյս*, *լուսափայլ*, *խրախոյս*, *խրախուսիչ*.

իւ final se change en *ու*, *պատիւ*, *պատուաւոր*, *աղնիւ*, *աղնուական*.

Dans les mots composés les mots sont généralement unis par la lettre *ա*. Ex. *կարգապահ*, *գրամատեր*, *հացագործ*. Lorsque la dernière lettre d'un mot qui en précède un autre est *ի*, on change *ե* et *ա* en *ի*. Ex. *բարեւեր*, (au lieu de *բարիասեր*), *կղզեւնակ* (au lieu de *կղզիաւնակ*).

Remarque. a) Si le deuxième mot commence déjà par une voyelle, la composition se fait sans aucune lettre de liaison. Ex. *քար* et *իւղ*, *քարիւղ*, *դրամ* et *արկղ-դրամարկղ*.

b) Des compositions comme *վրէժխնդիր*, (*վրէժ խնդիր*), *տնտես* (*տուն տես*), *բանթող* (*բան թող*) etc. sont des exceptions.

Les préfixes principaux sont :

տ...	équivalant	à	dé... dés... dés...
ան...	»	»	in... dé... dépourvu
ապ...	»	»	in... dépourvu
դժ, տժ...	»	»	mal... mé..., més...
չ...	»	»	mal... mauvais

Exemples: *զգեղ* (laid, littéralement sans beauté), *սկաբ* (faible, litt. sans force), *զգէտ* (ignorant, *անմիտ* insensé), *անտառակոյս* (sans doute), *անկարող* (impuissant), *ապերախտ* (ingrat), *ապերասան* (effréné), *ապառուջ* (malsain), *դժբաղդ* (malheureux), *սժդոյն* (pâle, litt. décoloré), *դժգոհ* (mécontent), *չկամութիւն* (mauvaise volonté), *չքահանայ* (prestolet), *չաջողած* (maladroit).

Les suffixes principaux sont, ...*ային* (rapport, relation) *ազգային* national, *ծովային* maritime, *սիրային* d'amour, ...*եան* (origine. composition) *ամերիկեան* américaine, *կիլիկեան* cilicien, *երեք-լեզուեան* en trois langues.

...*ական* (rapport, relation) *ֆրանսական* français, *հայկական* arménien, *գալոցական* scolaire, *կրօնական* religieux.

...*եայ* (confection) *արծաթեայ* d'argent, *փշեայ* d'épines, *երկաթեայ* de fer.

...*ենի* (arbre, peaux, rapport) *խնձորենի* pommier, *սամուրենի* hermine, *մայրենի* maternel.

...*աւոր* (possession, relation) *փառաւոր* glorieux, *երկրաւոր* terrestre, *պատուաւոր* honnête.

...*ցի* (origine, lieu, possession) *ֆրանսացի* français, *գիւղացի* paysan, *խելացի* intelligent.

...*աւէտ* (abondance) *ծաղկաւէտ* plein de fleurs, *օդաւէտ* aéré, *փրկաւէտ* salutaire.

...*եղ* (possession) *հիւթեղ* succulent, *զօրեղ*, *ուժեղ* fort, *մարմնեղ* corpulent.

...*ոտ*, ...*կոտ* (passion, possession d'une maladie) *բարկացոտ* irascible, *վախկոտ* peureux, *բորոտ* lépreux.

...*ոտ*, ...*ուտ* (abondance) *քարոտ*, *քարոտ* pierreux, *ցեխոտ* boueux, *աւաղոտ* sablonneux, *ջղոտ*, *ջղոտ* nerveux.

...*ակ*, ...*իկ* (dimunitif) *տնակ* maisonnette, *պարտիզակ* petit jardin, *մանկիկ* petit enfant, *չնիկ* petit chien.

...*որդ* (métier, fréquentation) *որսորդ* chasseur, *յաճախորդ* client, *բաժանորդ* abonné, *խաղախորդ* tanneur.

...*իչ* (métier) *օսկերիչ* orfèvre, *սափրիչ* coiffeur, *նկարիչ* peintre.

...*եղէն* (confection, essence, matière) *քարեղէն* de pierre, *մարմնեղէն* du corps, *մսեղէն* de viande, *մետաքսեղէն* de soie.

...*ոյթ* (... ée, ...ion) *երեկոյթ* soirée, *ցերեկոյթ* matinée, *հացկերոյթ* banquet, *հաւաքոյթ* réunion.

...ութիւն (...tion, ...ance, ...ence, ...té, ...tude, etc.)
 քաղաքակրթութիւն civilisation, նմանութիւն ressemblance, լռութիւն silence, ազատութիւն liberté, բազմութիւն multitude, ինքնավարութիւն autonomie.

...ցու (destination, vocation) քահանայացու destiné à devenir prêtre, զինուորացու destiné à devenir soldat.

...անի (recueil, réunion, possession) նամականի recueil de lettres, աւագանի réunion de notables, լեզուանի loquace, երկյարկանի à deux étages.

...ի (qualité) մոլի vicieux, կորովի énergique, ամառի grossier, առաքինի vertueux.

...ոց, ...անոց, ...արան (lieu) դպրոց école, որբանոց orphanat, սրբարան sanctuaire.

...օրէն, ...աբար, ...ապէս, ...ովին, ...ակի (manière ...ment, adv.) առատօրէն abondamment, լրջօրէն sérieusement, զիպազնաբար héroïquement, հայրաբար paternellement, անմիջապէս immédiatement, բոլորովին complètement, tout-à-fait, ուղղակի directement.

...երէն (langue) հայերէն arménien, ֆրանսերէն français, անգլիերէն anglais.

ORDRE DES PARTIES DU DISCOURS

On omet en général les pronoms, sujets, compléments directs ou indirects. Ex.

Avez-vous envoyé à votre ami les livres que je vous ai donnés ?

Զեղի տուած գիրքերս ձեր բարեկամին ղրկեցի՞ք :

Je les lui ai envoyés. Ղրկեցի :

On met presque toujours le complément direct ou indirect, avant le verbe, et le complément direct avant l'indirect, à moins qu'on ne veuille accentuer ou faire ressortir l'idée dominante. Ex.

Avez-vous vu mon frère ?

Եղբայրս տեսա՞ք :

J'ai mis le livre sur la table.

Գիրքը սեղանին վրայ դրի :

Voici, d'ailleurs, la règle qui précise, autant qu'il est possible, l'ordre dans lequel les différentes parties du discours s'énoncent en arménien.

On met, 1° l'adverbe; 2° le sujet; 3° l'attribut ou le complément direct; 4° le complément indirect ou circonstanciel; 5° le verbe, les complétifs de chacun restant toujours inséparables des noms auxquels ils se rapportent. Ex.

Le curé de notre village enverra demain les lettres de notre ami au fils du prince.

Վաղը մեր գիւղին երէցը մեր բարեկամին նամակները իշխանին որդիին պիտի ղրկէ :

D'ailleurs, comme nous venons de le faire remarquer, il n'y a pas une règle fixe pour l'ordre des mots dans la proposition; et là où on veut accentuer une idée quelconque, on énonce généralement tout d'abord, et en le prononçant avec un accent, le mot exprimant l'idée dominante, comme en français, on le fait au moyen de *c'est... qui* ou *que*. Ce qui fait que la place tenue par les mots dans la proposition peut varier considérablement. Ex.

La fête de St. D. sera célébrée demain au village X. en présence de tous les vignerons.

Սուրբ Տ.ի տօնը վաղը Ք. գիւղը պիտի կատարուի բոլոր այգեգործներուն ներկայութեանը :

C'est en présence de tous les vignerons que la fête...

Բոլոր այգեգործներուն ներկայութեանը վաղը...

C'est au village X. que la fête...

Ք. գիւղը պիտի կատարուի վաղը . . .

C'est demain que la fête...

Վաղը պիտի կատարուի . . .

C'est la fête de St. D., et non celle de F., qui sera...

Ս. Տ.ի, և ոչ թէ Ֆ.ի տօնը պիտի . . .

EXERCICE 12.

M O T S

կալանաւոր	prisonnier	լեռ	montagne
արձակել	mettre en liberté	խելօք	sage
իշխան	prince	պատերազմ	guerre
կառք(ով)	(en) voiture	պաշտպանել	défendre
նուագահանդէս	concert	գետին	terre, terrain
պարահանդէս	bal	երկիր	terre, pays
պատուաւոր	honnête	հող	sol, terre
կեանք	vie	ծով	mer

ցամաք	terre (oppos. à mer)	զոհել	sacrifier
ընդունիլ	recevoir	խիղճ	conscience
ընակիչ	habitant	անասուն	bête
վնաս	dégât	պատճառել	causer
վայրի	fauve, sauvage	յարձակիլ	attaquer
կրօնաւոր	religieux	կոմս	comte
գտնել	inventer, découvrir	ներկայացնել	présenter
լեցընել	charger, armer	հրաւիրել	inviter
հակառակորդ	adversaire	ծածկել	couvrir
արժանի ըլլալ	mériter	ձիւն	neige
սողալ	ramper	յանդիմանել	réprimander
մէջէն անցնիլ	traverser	վաճառատուն	magasin
քանակութիւն	quantité	կաղմարար	relieur
գող	voleur	սկահակ	tasse
ընկեր	camarade	լողալ	nager
խնձոր	pomme	յուսալ	espérer
հայելի	miroir	թոյլ տալ	permettre
կարոտութիւն	nécessité	զոհ	content
ուժով	vigoureux, fort	ստացագիր	reçu

A.

Կալանաւորը արձակուեցաւ:— Իշխանը այս առտու կառքով անցաւ:— Նուագահանդէսը այս իրիկուն ժամը եօթին կը սկսի:— Վայրենի անասունները մարդոց և անասուններուն վրայ կը յարձակին:— Վաղը իրիկուն ձեզ կոմսին պիտի ներկայացնեմ:— Կարծեմ թէ դուք պարահանդէսին պիտի հրաւիրուիք:— Զուրը երկիրը կը

ծածկէ։— Զիւնը լեռները կը ծածկէր։— Ես Ապրիլ 6 թուակիր (datée) ձեր նամակը չընդունեցայ։— Խեղճ տղաքը իրենց ծնողքին կը հնազանդին։— Պատերազմը այս երկրին բնակիչներուն մեծամեծ (considérable) վնասներ պատճառեց։— Վառօղը կրօնաւորի մը ձեռքով (par) գտնուեցաւ։— Սպան իր ատրճանակը լեցուց և իր հակառակորդին կը սպասէր։— Ով որ անգամ մը (une fois) ստած է, ա՛լ արժանի չէ հաւատացուելու։— Զինուորները երդուընցան (ont juré) իրենց զօրապետը չլքանել։— Թշնամի զօրագուհները փախան փոխանակ իրենց հայրենիքը պաշտպանելու։— Դժբաղը շունը մինչև իր տիրոջը ոտքերը սողաց։— Ո՞ր կաղմարարը կազմեց այս գեղեցիկ գիրքը։— Կուգէի՞ք սկահակ մը սուրճ խմել։— Դուռն ինձմէ աղէկ կը լողատ։— Զօրապետը կը հրամայէ, պէտք է անմիջապէս հնազանդել։— Ո՞վ կտարեց իմ հայելիս։— Ես չի կտարեցի, ոչ ալ քոյրս։— Օգնէ ընկերիդ, երբ կարօտութեան մէջ է։— Գողերը մեր բոլոր ստակը առին մեզմէ։— Ես այս խնձորներէն մէկը պիտի առնեմ, եթէ ինձի թոյլ տաք։— Թէպէտ շատ ծեր էր, *) տակաւին ուժով էր։

B.

Il réprimanda paternellement le fils de son voisin : — Les voyageurs arrivèrent hier à la station à dix heures du soir. — La ressemblance (նմանութիւն) est frappante (աչքառու) entre ces deux frères. — Les chasseurs se hâtèrent (փութալ) de se mettre en

*) On voit que *թէպէտ*, quoique, est suivi de l'indicatif, au lieu du subjonctif comme en français.

route (ճամբայ ելլել), car il était déjà cinq heures du matin. — Le général menait les soldats avec une volonté (կամք) puissante (զօրեղ). — Les habitants de ce quartier (թաղ) sont pour la plupart (մեծ մասամբ) des gens très honorables. — Il faut que vous réfléchissiez (խորհրդածել) sérieusement à ce que vous allez faire (...պիտի...) — Dans notre dernier voyage nous fûmes obligés (պարտաւորուիլ) de traverser des terrains marécageux (ճախնուտ) Dans ce magasin on vend des tapisseries (գորգեղէն) — Ces gens sont si ignorants qu'ils ne nous comprennent pas. — Dites au garçon (ծառայ) de cirer (ներկել) mes bottes et de broser (խոզանակել) mes habits. — Ne voulez-vous pas vous reposer un instant (վայրկեան մը հանգչիլ) ? — Je voudrais que l'hiver fût déjà passé. — Voilà les jours bien raccourcis (կարճցած). — Quelle quantité de choux-fleurs (ծաղկակաղամբ) ! — Ces raisins sont tout-à-fait mûrs (հասուն). — Dans quelle direction (կողմ) faut-il que j'aille ? — Je vous donnerai cinq schillings par jour, et j'espère que j'aurai lieu (պատճառ ունենալ) d'être content de vous. — Voulez-vous avoir la complaisance (հաճութիւն) de m'en donner un reçu ? — J'ai vu aujourd'hui de très belles cerises près de la bourse (սակարան) :

ÉLÉMENTS DE CONVERSATION

Verbe Avoir, Complément direct avec article défini

Ես գրիչը ունիմ	J'ai la plume
Դու ժառիտը ունիս	Tu as le crayon ?
Ան թուղթը ունի	Il a le papier
Անի հովանոցը ունի	Elle a le parapluie
Մենք դանակը ունինք	Nous avons le couteau
Դուք դգալը ունիք	Vous avez la cuillère
Անոնք պատառաքաղը ունին	Ils ont la fourchette
Ես գրիչը ունիմ	Ai-je la plume ?
Ես գրիչը չունիմ	Je n'ai pas la plume
Ես գրիչը չունիմ	N'ai-je pas la plume ?
Դու ժառիտները չունիս	Tu n'as pas les crayons
Ան գիրքերը չունի	N'a-t-il pas les livres ?
Անի ձեռնոցները ունի	Elle a les gants
Մենք դանակները ունինք	Avons-nous les couteaux ?
Դուք դգալները չունիք	N'avez-vous pas les cuillères ?
Անոնք ծաղիկները ունին	Ont-ils les fleurs ?
Անոնք ծաղիկները չունին	N'ont-ils pas les fleurs ?
Անոնք ծաղիկները չունին	Ils n'ont pas les fleurs

Avec article partitif :

Ես հաց ունիմ	J'ai du pain
Դու կարագ ունիս	Tu as du beurre
Ան պանիր ունի	Il a du fromage
Անի կաթ ունի	Elle a du lait
Մենք միս ունինք	Nous avons de la viande
Դուք գինի ունիք	Vous avez du vin
Անոնք ջուր ունին	Ils, elles ont de l'eau
Ես զարեջուր ունեի	J'avais de la bière
Դու զինի ունեիր	Tu avais du vin
Ան միս ունեի	Il avait de la viande
Անի խորոված ունեի	Elle avait du rôti
Ես հաւկիթներ ունեցայ	J'eus, j'ai eu, des œufs
Դու ծաղիկներ ունեցար	Tu eus, tu as eu, des fleurs
Ան գիրքեր ունեցաւ	Il eut, il a eu, des livres
Անի գլխարկ մը ունեցաւ	Elle eut, elle a eu, un chapeau
Մենք դրամ ունեցանք	Nous eûmes, n.a.e. de l'argent
Դուք տուն մը ունեցար	Vous eûtes, v.a.e. une maison
Անոնք երկու ձի ունեցան	Ils, elles, eurent, i.o.e. deux chevaux
Ես ձեր գմելինը պիտի ունենամ	J'aurai votre canif
Դու իմ գիրքս պիտի ունենաս	Tu auras mon livre
Ան քու ծաղիկներդ պիտի ունենայ	Il aura tes fleurs
Անի գրիչս պիտի ունենայ	Elle aura ma plume
Մենք ծառայ մը պիտի ունենանք	Nous aurons un domestique
Դուք գեղեցիկ գաւազան մը պիտի ունենաք	Vous aurez une jolie canne

Անոնք գեղեցիկ պարտեզ մը պիտի ունենան
 Ես դրամ պիտի ունենայի
 Դուն թէյ պիտի ունենայիր
 Ան կաթ պիտի ունենար
 Անի շաքար պիտի ունենար

Ils, elles, auront un beau
 jardin
 J'aurais de l'argent
 Tu aurais du thé
 Il aurait du lait
 Elle aurait du sucre

Avec article indéfini:

Ես գրիչ մը ունեցած էի
 Դուն երկու գիրք ունեցած էիր
 Ան զմեկին մը ունեցած էր
 Անի վեց թաշկինակ ունեցած էր
 Ես չորս գիրք ունեցած պիտի ըլլամ
 Ես շատ դրամ ունեցած պիտի ըլլայի
 Դրիչդ ինծի տուր
 Աթոռ մը տուէ՛ք ինծի, եթէ հաճի՛ք

J'avais eu une plume
 Tu avais eu deux livres
 Il avait eu un canif
 Elle avait eu six mouchoirs
 J'aurai eu quatre livres
 J'aurais eu beaucoup d'argent
 Donne-moi ta plume
 Donnez-moi une chaise,
 s'il vous plaît
 Apportez-moi votre fusil
 Ayez la bonté de me donner
 un verre d'eau
 Il faut que j'aie plus d'argent

Ձեր հրացանը ինծի բերէ՛ք
 Հաճեցէ՛ք գաւաթ մը ջուր տալ ինծի

Il faut que tu aies beaucoup
 de patience
 Il fallait qu'il eût un bon cheval
 Je voudrais que vous eussiez
 plus de temps
 Si j'avais de l'argent

Պէտք է որ աւելի դրամ ունենամ
 Ես աւելի դրամ ունենալու եմ
 Պէտք է որ շատ համբերութիւն ունենաս
 Պէտք էր որ ան լաւ ձի մը ունենար
 Կ'ուզէի որ աւելի ժամանակ ունե-
 նայիք
 Եթէ դրամ ունենայի

Եթէ գրիչ մը ունենայիր
 Եթէ անի թուղթ ունենար
 Եթէ մայրը տուն մը ունենար
 Հայրը ձի մը պիտի ունենայ

Si tu avais une plume
 Si elle avait du papier
 Si la mère avait une maison
 Le père aura un cheval

Avec interrogation:

Ես հաց ունի՞մ
 Դուն կարագ ունի՞ս
 Ան պանիր ունի՞
 Անի կաթ ունի՞
 Ես հաց չունիմ
 Դուն կարագ չունիս
 Ան պանիր չունի
 Անի կաթ չունի
 Ես հաց չունիմ
 Դուն կարագ չունիս
 Ան պանիր չունի
 Անի կաթ չունի

Ai-je du pain ?
 As-tu du beurre ?
 A-t-il du fromage ?
 A-t-elle du lait ?
 Je n'ai pas de pain
 Tu n'as pas de beurre
 Il n'a pas de fromage
 Elle n'a pas de lait
 N'ai-je pas de pain ?
 N'as-tu pas de beurre ?
 N'a-t-il pas de fromage ?
 N'a-t-elle pas de lait ?

Verbe Etre:

Ես շատ գոհ եմ
 Դուն ծոյլ ես
 Ան ժրջան է
 Անի երջանիկ է
 Մենք դժբաղդ ենք

Je suis très content
 Tu es paresseux
 Il est assidu
 Elle est heureuse
 Nous sommes malheureux

Դուք աշխատասէր էք
Անոնք հետաքրքիր են
Օղը գէշ էր
Հայրը գոհ եղաւ
Մայրը տունը պիտի ըլլայ
Դուն հիւանդ պիտի ըլլայիր
Պարկեշտ եղիր
Քաղաքավար ըլլանք
Հաւատարիմ եղէք
Պէտքէ որ արդար ըլլամ,
ou արդար ըլլալու եմ
Քաղաքավար ըլլալու ես
Անի աշխատասէր ըլլալու է
Երախտագէտ ըլլալու ենք

Կուգէի որ ան նուազ հետաքրքր-
քիր ըլլար
Եթէ քաղաքը ըլլայի
Եթէ գիւղը ըլլայինք
Ես չստ գոհ եմ
Ես չստ գոհ չեմ
Ես չստ գոհ չեմ
Հայրը գոհ եղաւ
Մայրը գոհ չեղաւ
Մայրը գոհ չեղաւ

Vous êtes appliqués
Ils, elles, sont curieux, curieuses
Le temps était mauvais
Le père fût, a été, content
La mère sera chez elle
Tu serais malade
Sois honnête
Soyons polis
Soyez fidèles
Il faut que je sois juste

Il faut que tu sois poli
Il faut qu' elle soit appliquée
Il faut que nous soyons recon-
naissants
Je voudrais qu'il fût moins
curieux
Si j'étais en ville
Si nous étions à la campagne
Suis-je très content ?
Je ne suis pas très content
Ne suis-je pas très content ?
Le père fut-il, a-t-il été, content ?
La mère ne fut pas contente
La mère ne fut-elle pas contente ?

Divers verbes:

Հայրենիքս կը սիրեմ
Զինուորները կը յարգենք
Լաւ կը խօսիմ
Բաւական լաւ կը խօսիք
Լաւ կ'երգէ՞ր անի
Խիստ լաւ կ'երգէր
Նոր վերարկու մը պիտի գնեմ
Անի սպիտակ շրջագգեստ մը
պիտի գնէր
Զեր եղբայրը տունը պիտի գտնե՞մ
Անի իր բարեկամուհիները հրա-
ւիրեց
Ամբողջ իրիկունը աշխատեցանք

Ան այս առտու հաշտակեցաւ
Ես արդէն ճաշած էի
Զեր դրամը փոխած չէի՞ք

Քիչ ատենէն մեր ամբողջ հայե-
րէնը մոռցած պիտի ըլլանք
Քիչ ատենէն ձեր պարաքերը
վճարած պիտի ըլլա՞ք
Ես հայր'նիքս չպիտի թողէի
Այս նկարները գնած պիտի ըլլայի՞ք
Տիկիները հրաւիրած պիտի
չըլլայի՞ք

J'aime ma patrie
Nous estimons les soldats
Est-ce que je parle bien ?
Vous parlez assez bien
Est-ce qu'elle chantait bien ?
Elle chantait très bien
J'achèterai un habit neuf
Elle achèterait une robe blanche

Trouverai-je votre frère chez lui ?
Elle a invité, elle invita, ses
amies
Nous avons travaillé toute la
soir
Il n'a pas travaillé ce matin
J'avais déjà diné
N'aviez-vous pas changé votre
argent ?
Nous aurons bientôt oublié tout
notre arménien
Aurez-vous bientôt payé vos
dettes ?
Je n'aurais pas quitté ma patrie
Auriez-vous acheté ces tableaux ?
N'auriez-vous pas invité les
dames ?

Դրամդ փոխէ
Շաղիկները թող ջրէ
Կրակը դեռ մի՛ վառէք
Խրատս մտիկ ըրէք
Աճապարեցէք
Տեղը նշանակեցէք
Ձեր հագուստները մի՛ աղտոտէք
Ձեր կօշիկները մաքրել տուէք
Միշտ հայերէն խօսինք
Կարելի եղածին չափ շուտ հագ-
ուեցուցէք մանուկները
Ձեր զմեկին խնձի փոխ տուէք
Պէտք է որ անոր գրիչդ տաս
Պէտք էր որ հայերէն խօսէի
Աթէ ամէն օր ֆրանսերէն խօսէիր
Պտուղ կը սիրէք, անանկ չէ՞
Անոթի էք, անանկ չէ՞
Ծարաւ չէք, անանկ չէ՞
Ախորժակ չունիմ
Այսօր շատ յոգնած էք, անանկ չէ՞
Անի ամէնալու էր, անանկ չէ՞
Ձեր քոյրը հրաւիրած ըլլալու էիք
Անի յաճախ նամակներ կ'ստանար
իւր մօրմէն

Change ton argent
Qu'il arrose les fleurs
N'allumez pas encore le feu
Ecoutez mon conseil
Dépêchez-vous
Marquez la place
Ne salissez pas vos habits
Faites nettoyer vos souliers
Parlons toujours en arménien
Habillez les enfants aussi vite
que possible
Prêtez-moi votre canif
Il faut que tu lui donnes ta plume
Il fallait que je parlasse arménien
Si vous parliez le français tous
les jours
Vous aimez les fruits, n'est-ce pas ?
Vous avez faim, n'est-ce pas ?
Vous n'avez pas soif, n'est-ce pas ?
Je n'ai pas d'appétit
Aujourd'hui vous êtes bien fatigué
n'est-ce pas ?
Elle devrait avoir honte,
n'est-ce pas ?
Vous auriez dû inviter votre
sœur
Elle recevait souvent des lettres
de sa mère

Սպասեցէք որ վար իջնեմ
Կ'ուզէի որ իր շունը խնձի ծախէր
Ան ամէն մարդէ կը սիրուի
Դուն պիտի վարձատրուիս
Մենք պիտի պատժուինք
Վախնամ որ սպաննուի
Պէտք է որ այս սպրանքները
ծախուին
Արժանի չէք գովուելու
Ինքզինքս կը մխիթարեմ
Ինքզինքը կը մխիթարէր
Անի ինքզինքը մխիթարեց
Ինքզինքդ կը խաբես
Դուք ձեզ կը խաբէք, կը սխալիք
Ան չուզեր որ քաղաքականութեան
վրայ խօսինք
Ինչ աղմուկ կ'ընէք
Քսան վերաւոր կար
Երկու վերաւոր միայն կար
Ամբողջ նաւատորմիդ ծովին
վրայ է
Հայրս բժիշկին գնաց
Այս առտու ծովի բաղնիք մը առի
Երէկ իրիկուն քոյրս հարբուխ մը
առաւ
Վերարկուդ հետդ առ, զաւակս,
ինչու որ իրիկուան դէմ պիտի ցրտէ
Attendez que je descende
Je voudrais qu'il me vendit
son chien
Il est aimé de tout le monde
Tu seras récompensé
Nous serons punis
Je crains qu'il ne soit tué
Il faut que ces marchandises
soient vendues
Vous ne méritez pas d'être loués
Je me console
Il se consolait
Elle s'est consolée
Tu te trompes
Vous vous trompez
Il n'aime pas que nous parlions
politique
Quel bruit vous faites !
Il y avait vingt blessés
Il n'y avait que deux blessés
Toute la flotte est en mer
Mon père est allé chez le médecin
J'ai pris ce matin un bain de mer
Hier soir ma sœur a attrapé
un rhume
Prends ton pardessus avec toi,
mon enfant, parce qu'il fera
froid vers la soirée

Առէք այս փունջը, ձեր քրոջն է
Prenez ce bouquet, il est à
votre sœur

Խիստ շատ դեղ մի՛ առնեք,
Ne prends pas, ne prenez pas,
trop de médicament

Հայրս ինձի գիրք մը ընծայեց
Mon père m'a fait cadeau d'un
livre

Անի իր հարսերէն յաջորդ օրը
Elle est morte le lendemain de
ses nocces

Թշնամին անտառին մէջ փախաւ
L'ennemi s'est enfui dans la forêt

Տունը իլաւ մերձութեամբ տակ
La maison s'est écroulée sous
nos obus

Յուցադրուած առարկաներուն
Ne touchez pas aux objets
m'exposés

մի՛ գպչիք
Ma patience s'est épuisée

Համբերութիւնս հասաւ
L'oiseau s'est envolé vers le
sommet de l'arbre

Թռչունը ծառին գագաթը թռաւ
Mon frère est heureux

Եղբայրս երջանիկ է
Mes sœurs sont heureuses

Քոյրերս երջանիկ են
Vos écolières sont attentives

Ձեր աշակերտուհիները ուշադիր են
Ces petits garçons ne sont pas
oisifs

Այս փոքրիկ մանչերը ծոյլ չեն
Ma mère n'aime pas les
nouveauetés

Մայրս նորածնութիւնները
Il est ici depuis une heure

չի սիրեր
L'opinion générale est que le
général a fait son devoir

Ան ժամէ մը ի վեր հոս է
Vous êtes plus grand que moi

Ընդհանուր կարծիքը այն է որ
Il n'y a rien de plus facile

զօրավարը իր պարտականութիւնը
Ils sont plus mécontents que jamais

կատարեց
Vous êtes plus grand que moi

Դուք ինչմէ աւելի մեծ էք
Il n'y a rien de plus facile

Ատկէ աւելի դիւրին բան չի կայ
Ils sont plus mécontents que jamais

Անոնք աւելի դժգոհ են քան երբեք

Բարեւ եւ մեծարանք.

Salutations et compliments

Բարի լոյս, պարոն — տիկին —
օրիորդ, ի՞նչպէս էք

Bonjour, monsieur — madame
— mademoiselle, comment
portez-vous ?

Խիստ լաւ, և դո՛ւք
Բաւական լաւ, չնորհակալ եմ
Ձեր տիկին մայրը ի՞նչպէս է

Fort bien, et vous-même ?
Assez bien, merci
Comment se porte madame
votre mère ?

Քիչ մը անհանգիստ է
Առողջութիւն կը մաղթեմ իրեն
Բարի իրիկուն, պարոններ
Յետեւութիւն, տիկիներ
Գիշեր բարի, հանգիստ քուն
Մեծարանքներս՝ ձեր տիկին մօրը

Elle est un peu indisposée
Je lui souhaite bonne santé
Bonsoir, messieurs
Au revoir, mesdames
Bonne nuit, dormez bien
Mes compliments, à madame
votre mère

Իմ սրտազին բարեւներս հաղորդեցէք իրեն
Գլխուս վրայ

Dites-lui bien des choses aimables de ma part
Je n'y manquerai pas

Օսուր չեղանէր.

Langues étrangères.

Ֆրանսերէն, անգլիերէն, իտալերէն
կը խօսիք
Հայերէն կը սորվի՞ք
Ի՞նչ կը խորհիք այդ մասին
Դժուար կը գտնեմ զայն

Parlez-vous français, anglais, italien ?
Apprenez-vous l'arménien ?
Qu'en pensez-vous ?
Je trouve que c'est difficile

Բայց արդէն բառական լաւ կ'ար-
տասանէք

Քիչ մը կամաց խօսեցէք, եթէ
հաճիք

Դուք շատ արագ կը խօսիք

Հիանալի կերպով կը խօսիք

Ուսուցիչս կը ճանչնա՞ք

Երեսանց կը ճանչնամ

Անունով կը ճանչնամ

Պիստ լաւ կը սորվեցնէ

Իր մեթոտը շատ լաւ է

Իտալերէնէն կ'ախորժի՞ք

Շատ հաճելի լեզու մըն է

Դրեղու հաւաւս.

Նամակի թուղթ ունի՞ք

Ամբողջ պրակ մը ունիմ

Դրիչ մը կ'ուզէ՞ք

Այն հատը լաւ է

Քանի մը պահարանի պէտք ունիմ

Մեկանը շատ թանձր է

Ո՞ւր է ծծուն թուղթը

Սեղանին վրայ էր

Պէտք է որ այսօր նամակ մը գրեմ

Mais vous prononcez déjà assez
bien

Parlez un peu lentement, s'il
vous plaît

Vous parlez trop vite

Vous parlez à merveille

Connaissez-vous mon maître ?

Je le connais de vue

Je le connais de nom

Il enseigne très-bien

Sa méthode est très bonne

L'italien vous plaît-il ?

C'est une langue très agréable

Pour écrire.

Avez-vous du papier à lettre ?

J'en ai un cahier tout entier

Voulez-vous une plume ?

Celle-là est bonne

J'ai besoin de quelques
enveloppes

L'encre est trop épaisse

Où est le papier buvard ?

Il était sur la table

Il faut que j'écrive une lettre
aujourd'hui

Պէտք է որ այսօր մեկնի

ինձի հինգնոց, տասնոց, քսաննոց

նամակազրու՞մ մը բերէք

Աճապարեցէք, խնդրեմ

Այս նամակը նամակատուն տարէք

Swartf.

Քանի՞ տարեկան էք

Քառասուն տարեկան եմ

Այդքան չէք ցուցներ

Ձեր հօրեղայրը քանի՞ տարեկան

կրնայ ըլլալ

Յիսունէն վեր մարդ մըն է

Ձեր քոյրը քանի՞ տարեկան է

Քիչ ատենէն տասնըհինգ տարեկան

պիտի ըլլայ

Մեր ամէնքէն կրտսերն է

Մայրս եօթանասունին մէջ մեռաւ

Կիները իրենց տարիքին գաղտնիքը

միայն կրնան պահել հաւատարմօրէն

Il faut qu'elle parte aujourd'hui

Apportez-moi un timbre-poste
de cinq, dix, vingt.

Dépêchez-vous, je vous en prie

Portez cette lettre à la poste

De l'âge.

Quel âge avez-vous ?

J'ai quarante ans

Vous ne paraissez pas si âgé

Quel âge peut avoir votre
oncle ?

C'est un homme de cinquante
et quelques années

Quel âge votre sœur a-t-elle ?

Elle aura bientôt quinze ans

Elle est la cadette

Ma mère est morte dans sa
soixante-dixième année

Les femmes ne peuvent garder
fidèlement que le secret de
leur âge

Ժամը—Օդը.

L'heure - Du temps.

Ժամը քանի՞ն է

Quelle heure est-il ?

Ըսէ՛ք, խնդրեմ, ժամը քանի՞ն է

Dites-moi, je vous prie, quelle heure il est ?

Ժամը մէկն է

Il est une heure

Ժամը մէկը քառորդ կ'անցնի

Il est une heure et quart

Երկու քուկէսն է

Il est deux heures et demie

Երեքին տասը վայրկեան կայ

Il est trois heures moins dix minutes

Տասներկուքն է (կէսօր է)

Il est midi

Ժամը ճիշդ չորսն է

Il est quatre heures juste

Չորսը քսան կ'անցնի

Il est quatre heures 20 m.

Այսօր օդը ի՞նչպէս է

Quel temps fait-il aujourd'hui ?

Գեղեցիկ է օդը

Il fait beau temps

Գէշ է օդը

Il fait mauvais temps

Տաք է, — ցուրտ է

Il fait chaud — Il fait froid

Օդը շատ ճիշիչ է

Il fait très lourd

Շատ խոնավ է

Il fait très humide

Շատ հով կայ

Il fait beaucoup de vent

Գեղեցիկ գիշեր կայ

Il fait une belle nuit

Օդը ամպոտ է

Il fait un temps couvert

Օդը կը բացուի

Le temps s'éclaircit

Զանազան գնումներ.

Emplettes diverses.

Քանի մը գնումներ ունիմ ընելիք
կ'ուզէ՛ք գնել գլխարկ մը, զոյգ մը
կօշիկ, ածելի մը և փողկապ մը

J'ai quelques emplettes à faire
Voulez-vous acheter un cha-
peau, une paire de souliers,
un rasoir et une cravate ?

Մի թողուք որ մոռնամ գնել նաեւ
թաշկինակներ
Ձեզ պիտի յիշեցնեմ
ի՞նչպէս կը գտնէք ապրանքները

Ne me laissez pas oublier
d'acheter aussi des mouchoirs
Je vous le rappellerai
Comment trouvez-vous les mar-
chandises ?

Խիստ սուղ են

Elles sont trop chères

Աժան են

Elles sont bon marché

Ահաւասիկ խիստ գեղեցիկ կեռասներ

Voici de très belles cerises

Քիլօն քանի՞ կ'արժէ

Combien coûte le kilo ?

Վրաս մանրուք չունիմ

Je n'ai pas de petite monnaie
sur moi

Կրնա՞ք ինծի սակի մը աւրել

Pouvez-vous me changer une
livre ?

Մեծ հաճոյքով

Avec grand plaisir

Ճանաչայ հարցնել.

Pour s'informer du chemin.

Խնդրեմ, Պ. երթալու ճամբան
ո՞րն է

Quel est, je vous prie, le
chemin pour aller à B.

Պ. երթալու կարճագոյն ճամբան
ո՞րն է

Quel est le plus court chemin
pour aller à B. ?

Կրնա՞ք ինձի ըսել թէ այս ուղին
Պ. Կը տանի

Շիտակ ճամբու վրայ էք

Ճամբէն մոլորած էք

Շիտակ գացէք

Ձեր ձախին վրայ նեղ փողոց մը

պիտի գտնէք

Հետեւեցէք այդ նեղ փողոցին և

ձեզ պիտի տանի լայն ճամբան

Կարելի չէ որ ճամբան սխալիք

Ասկէ ո՞րչափ հեռու կրնայ ըլլալ

Մըն մը կամ ասոր մօտ

Ձեր ձախին, աջին, զարձէք

Խիստ շնորհակալ եմ, պարոն

Սեղանի վրայ.

Կ'ուզէ՞ք նախաճաշ ընել

Նախաճաշը պատրաստ է

Ճիշդ ատենին կը հասնիք

Անօթի եմ, — ծարաւ եմ

Լաւ ախորժակ ունիմ

Թէ՛յ կ'առնէք թէ սուրճ

Կաթով սուրճը կը նախընտրեմ

Ճաշը պատրաստ է

Pouvez-vous me dire si cette
route mène à B. ?

Vous êtes dans le bon chemin

Vous vous êtes écarté du chemin

Allez tout droit

Vous trouverez une ruelle sur
votre gauche

Suivez cette ruelle, elle vous
conduira sur la grand' route

Vous ne pouvez pas vous
tromper de chemin

Combien peut-il y avoir d'ici ?

Un mille, ou à peu près

Tournez à v. gauche, à. v. d.

Monsieur, je vous remercie
vivement

A la table.

Voulez-vous déjeuner ?

Le déjeuner est-il prêt ?

Vous arrivez à propos

J'ai faim. — J'ai soif

J'ai bon appétit

Prenez-vous du thé ou du café ?

Je préfère le café au lait

Le dîner est-il prêt ?

Այսօր ժամը քանի՞րէն պիտի ճաշենք A quelle heure dînons-nous
aujourd'hui ?

Ժամը մէկէն առաջ չենք ճաշեր Nous ne dînerons pas avant une
heure

Այսօր մնդի հետ ճաշել կ'ուզէ՞ք Voulez-vous dîner avec nous
aujourd'hui ?

Եկայ ձեզի հետ ճաշելու Je viens dîner avec vous

Բարի եկաք Vous êtes le bienvenu

Ձեր գինին սքանչելի է Votre vin est excellent

Տապկած դետնախնձոր չատ կը J'aime beaucoup les pommes
de terre frites

Խորովածը պատուական է Le rôti est exquis

Պանիր, պտուղ առէք Prenez du fromage, des fruits

Բժիշկի ղը հե՛ս.

Avec un médecin.

Շատ անհանգիստ կ'զգամ, բժիշկ Je souffre beaucoup, envoyez

մը բերել տուէք chercher un médecin

Ի՞նչպէս կ'զգաք այս պահուս

Comment vous trouvez-vous en
ce moment ?

Շատ հիւանդ կ'զգամ Je me sens bien malade

Երէկ սարսուռով մը սկսաւ Cela me prit hier par un
frisson

Ո՞ւր ցաւ կ'զգաք հիւմ

Où sentez-vous du mal actuelle-
ment ?

Սաստիկ զլխու ցաւ մը ունիմ J'ai un violent mal de tête

Ստամոքսի ցաւ կ'զգամ Je sens mal à l'estomac

Կոկորդս կը ցաւի J'ai mal à la gorge

Երկու օրէ ի վեր գրեթէ բան չի
կերայ

Ի՞նչ պէտք է որ ընեմ

Ձեզի քանի մը դեղահատ պիտի
դրկեմ և վաղն առտու կրկին պիտի
այցելեմ

Երէկէն ի վեր ի՞նչպէս կ'զգաք

Շատ աւելի լաւ կ'զգամ

Երկու երեք օրէն պիտի առողջանաք

Առածներ.

Գլտորոյ քարը հիմ չի բռներ

Ամէն փայլող բան ոսկի չէ

Հաւկիթին մէջ մազ փնտռել

Երկաթը տաք տաք ծեծելու է

Ախորժակը ուտելով կուգայ

Հաստ ու բարակ՝ մէկ գին է

Սափորը ջուրին համբան կը կոտորի

Հաջող շունը չի խածներ

Կատուններուն բացակայութեան՝

մուկերը կը պարեն

Մէկ ծաղիկով գարունն չի գար

Առանց փուշի վարդ չի կայ

Խեւն ի՞նչ ընէ խրատը, սեւն ի՞նչ

ընէ սապօնը

Je n'ai presque rien mangé

depuis deux jours

Que faut-il que je fasse ?

Je vous enverrai quelques pilu-

les et vous reverrai demain

matin

Comment vous trouvez-vous

depuis hier ?

Je me sens beaucoup mieux

Dans deux ou trois jours vous

serez guéri

Proverbes.

Pierre qui roule n'amasse pas
mousse

Tout ce qui luit n'est pas or

Chercher midi à quatorze heures

Il faut battre le fer quand il est

chaud

L'appétit vient en mangeant

C'est bonnet blanc et blanc bonnet

Tant va la cruche à l'eau

qu'enfin elle se brise

Chien qui aboie ne mord pas

Quand les chats n'y sont pas,

les souris dansent

Une hirondelle ne fait pas le

printemps

Pas de roses sans épines

A blanchir la tête d'un nègre

on perd son savon

VOCABULAIRE

ARMÉNIEN - FRANÇAIS

Ա.

Ագահ avare

ազարակ ferme

աղաւ corbeau

աղամանդ diamant

ազատ libre

ազգ nation

ազդ avis

ազդեցիկ influent

ազդու efficace

ազնիւ noble

աթոռ chaise

աժան de bon marché

ալ aussi

ալեւոր vieillard

ալիւր farine

ալիք vague, onde

ախոռ écurie

ախորժակ appétit

ախորժելի agréable

ախորժիլ se plaire

ախտ mal, maladie

ածական adjectif

ածելի rasoir

ածիլել raser

ածուխ charbon

ականջ oreille

ակնոց lunettes

ակոյ dent

ահագին énorme

ահարկու terrible

ահա(ւասիկ) voilà

ահաւոր epouvantable

աղ sel

աղախին servante

աղաղակ cri, bruit

աղալ moudre

աղաչանք prière

աղարտել porter atteinte

աղաւնի colombe

աղբիւր fontaine

աղէկ bon

աղմուկ bruit, trouble

աղուէս renard

աղջիկ fille; bonne

աղտ tâche
 աղտոտ sale
 աղքատ pauvre
 աղօթք prière
 աղօտ obscur
 աղօրիք moulin
 աճապարանք hâte
 աճիլ croître
 աման vase, pot
 ամառ été
 ամբաստանել accuser
 ամբոխ foule
 ամբողջ entier
 ամենի furieux
 ամէն tout, chaque
 ամիս mois
 ամուսին mari; époux
 ամպ nuage
 ամսաթօշակ salaire
 ամրութիւն fortification
 ամօթ honte
 այգի vigne
 այդ ce, cet, cette
 այդչափ tant, autant
 այդպէս de cette façon
 այժմ à présent
 այլ autre; mais
 այծ chèvre
 այն ce, cet, cette
 այնուհետեւ depuis, après
 այնչափ tant; tellement
 այնպէս de cette façon
 այո՛ oui

այս ce, cet, cette
 այսինքն c'est-à-dire
 այսուհետեւ désormais
 այսչափ tant; autant
 այսպէս de cette façon
 այսօր aujourd'hui
 այտ joue
 այրել brûler
 այրի veuf, veuve
 այցելութիւն visite
 ան... in..., dés...
 անասուն animal
 անգամ fois, même
 անկեղծ sincère
 անկիւն angle, coin
 անկողին lit, matelas
 անձ personne
 անձրեւ pluie
 անմիջապէս immédiatement
 անուն nom
 անուշ doux, douce
 անտառ forêt, bois
 անցնիլ passer
 անօթի եմ j'ai faim
 աշակերտ élève
 աշխատիլ travailler
 աշխարհ monde
 աշուն automne
 աշտարակ tour
 աչք œil
 ապագայ avenir
 ապակի verre, vitre
 ապահով sûr

ապագանի futur
 ապուշ stupide
 ապուր potage, soupe
 ապրանք marchandise
 ապրիլ vivre
 աջ droit
 առագաստ voile
 առանձին seul
 առանց sans
 առաջ avant
 առաջարկել proposer
 առաջին premier
 առատ abundant
 առարկայ objet, sujet
 առաւօտ matin
 առիթ occasion; motif
 առիւծ lion
 առնել prendre
 առողջութիւն santé
 առուակ ruisseau
 առուաւոր commerce
 ասեղ aiguille
 ասուի drap
 աստիճան degré
 աստղ étoile
 Աստուած Dieu
 ատամնարոյժ dentiste
 ատեան tribunal; cour
 ատել haïr, détester
 ատրճանակ pistolet
 արագ vite
 արատ tâche
 արբեցող ivrogne

արդար juste
 արդեօք est-ce-que ?
 արդէն déjà
 արդիւնք produit
 արեղակ, արեւ soleil
 արեւելք orient
 արեւմուտք occident
 արթննալ se réveiller
 արժանի digne
 արժանիք mérite
 արժել valoir; coûter
 արժէք prix, valeur
 արի brave
 արիւն sang
 արծաթ argent
 արծիւ aigle
 արհամարհել mépriser
 արհեստ métier, art
 արձակել lancer; congédier
 արշաւանք expédition
 արուեստ art
 արտ champ
 արօր charrue
 արաղ sable
 արաղակ brigand
 արարել piller
 արել balai
 արելի plus, davantage
 արեւնալ augmenter
 արելորդ superflu
 արելցնել augmenter
 արքաղալ coq

Բ.

Բազմոց sofa
բազուկ bras
բաժակ coupe
բաժին part
բակ cour
բաղդ fortune
բաղնիք bain
բայց mais, cependant
բան chose
բանալ ouvrir
բանալի clef
բանակ camp; armée
բանաստեղծ poète
բանջար légume
բանտ prison
բառ mot
բառարան dictionnaire
բարակ mince
բարեբաղդ heureux
բարեկամ ami
բարի bon; brave; bien
բարկութիւն colère
բարձ coussin; oreiller
բարձր haut
բարոյական moral
բաց ouvert
բացակայ absent
բաւական suffisant; assez
բեռ fardeau
բեռնակիր portefaix

սերան bouche
բերել porter, apporter
բժիշկ médecin, docteur
բժշկել guérir
բլուր colline
բնակիլ habiter
բոլոր tout
բոլորակ cercle
բոլորովին tout-à-fait
բոյն nid
բոյս plante
բոց flamme
բռնաւոր tyran
բռնել saisir

Գ.

Գագաթ sommet
գաղան bête féroce
գալ venir
գահ trône
գաղափար idée
գաղթական émigré
գաղանիք secret
գամ clou
գառնուկ agneau
գարեջուր bière
գարի orge
գարուն printemps
գաւազան bâton, canne
գաւաթ verre
գաւառ province

գեղեցիկ beau, belle
գետ fleuve
գետին sol, terrain
գետնախնձոր pomme de terre
գերեզման tombeau
գերի prisonnier
գէթ au moins
գէշ mauvais
գիծ ligne
գին prix
գինի vin
գինով ivrogne
գիշեր nuit
գիտնալ savoir
գիր lettre
գիրք livre
գիւղ village
գլխարկ chapeau
գլուխ tête
գլխացաւ mal à la tête
գծագրել dessiner
գմբէթ coupole, dôme
գնդակ balle
գնդանդ épinglé
գնել acheter
գոճ content
գող voleur
գողնալ voler
գոյն couleur
գոնէ au moins
գոչել crier
գովել louer, priser
գորգ tapis

գործ ouvrage; affaire
գործել agir; commettre
գործիք instrument, outil
գործնական pratique
գութ pitié
գուլպայ bas; chaussette
գումար somme
գունդ troupe
գտնել trouver
գրագիր secrétaire
գրասենեակ bureau
գրավաճառ libraire
գրել écrire
գրիչ plume
գրպան poche
գօտի ceinture

Դ.

Դադար arrêt
դադրել cesser
դահեկան piastre
դանակ couteau
դանդաղ lent
դաշինք traité
դաշնակից allié
դաշոյն poignard
դաշտ champ
դառն amer
դառնալ tourner
դաս leçon
դատաւիք déserteur

դասաւորու professeur
դասարան classe
դատ procès; cause
դար siècle, âge
դարբին forgeron
դարձեալ de nouveau
դարձնել (re)tourner
դգալ cuillère
դեղ médicament
դեղարան pharmacie
դեղին jaune
դեռ encore
դեսպան ambassadeur
դերձակ tailleur
դէմք visage, figure
դէպք événement
դժբաղդ malheureux
դժգոհ mécontent
դժուար difficile
դիմել recourir
դիտել observer
դիւրին facile
դիւցազն héros
դուռ porte
դուրս dehors
դպրոց école
դրամ argent, monnaie
դրամադուլիս capital
դրացի voisin
դրօշակ drapeau

Ե.

Եղ bœuf
Եզերք bord
Եթէ si, en cas que
Ելլել monter
Եկեղեցի église
Եղանակ saison
Եղանակ air, ton
Եղանակ (կերպ) manière
Եղբայր frère
Եղբորաղջիկ nièce
Եղբորորդի neveu
Ենթադրել supposer
Ենթակայ sujet
Ենթասպայ sous-officier
Եռալ bouillir
Եռացնել faire bouillir
Ետ (en) arrière
Ետքը après
Երազ songe, rêve
Երաժշտութիւն musique
Երբ quand, lorsque
Երբեմն quelquefois
Երբեք jamais
Երգ chant, chanson
Երեկոյթ soirée
Երես visage, page
Երեսուն trente
Երեքշաբթի mardi
Երէկ hier
Երթալ (s'en) aller

Երիտասարդ jeune homme
Երկաթ fer
Երկաթուղի chemin de fer
Երկայն long
Երկար ատեն longtemps
Երկինք ciel
Երկիր terre
Երկիւզ crainte
Երկուշաբթի lundi
Երկրագործ agriculteur
Երջանիկ heureux
Երջանութիւն bonheur
Եփել cuire

Զ.

Զանազան différent
Հանգակ cloche
Հանց ընել omettre
Հատել séparer, trier
Հարդարել orner
Հարհուրելի épouvantable
Հարմանք étonnement
Հարնել frapper, battre
Հաւակ enfant
Հբաղիլ s'occuper
Հբօսնուլ se divertir
Հգալ sentir
Հգեստ habit, vêtement
Հգուշանալ se garder de
Հգուելի dégoûtant
Հինուոր soldat

Հմայլիլ être ravi
Հմելին canif
Հննել observer
Հոհել sacrifier
Հոյգ paire
Հով frais
Հուարթ gai
Հուարճալի amusant
Հուր vain
Հրպարտել calomnier
Հորաբանակ armée
Հորագունդ régiment
Հորանանդէս revue
Հորանոց caserne
Հորաւոր fort
Հորեղ puissant
Հորութիւն puissance

Է.

Էակ être
Էական essentiel
Էգ femelle
Էշ âne
Էջ page
Էրիկ mari

Ը.

Ըլլալ être, devenir
Ըմբոստ rebelle
Ըմբռնել percevoir

բմպելիք boisson
 Ենդունիլ recevoir; accepter
 Ենել faire
 Ենթրիք souper
 Ենծայ présent, cadeau
 Ենկեր compagnon
 Ենտանիք famille
 Ենտրել choisir
 Եսել dire

Թ.

Թագաւոր roi
 Թագուհի reine
 Թանկագին précieux
 Թանձր épais
 Թաշկինակ mouchoir
 Թարգման interpreter
 Թարգմանել traduire
 Թարմ frais
 Թաց humide
 Թափ fougue
 Թափօր procession
 Թեթեւ léger
 Թերեւս peut-être
 Թերթ feuille
 Թերի defectueux
 Թեւ bras, aile
 Թէյ thé
 Թթու acide, aigre
 Թիւ nombre
 Թղթատար poste

Թմբուկ tambour
 Թշնամի ennemi
 Թողուլ laisser
 Թոյն poison
 Թուղթ papier
 Թռչուն oiseau
 Թռչիլ voler
 Թքնել cracher

Ժ.

Ժամ heure
 Ժամագործ horloger
 Ժամագրութիւն rendez-vous
 Ժամանակ temps
 Ժամացոյց montre
 Ժայռ rocher
 Ժիր diligent, actif
 Ժողովել réunir
 Ժողովուրդ peuple
 Ժողվել ramasser
 Ժպիտ sourire

Ի.

Իբր comme, environ
 Իմանալ comprendre
 Իյնալ tomber
 Ի՞նչ quoi ?
 Ի՞նչու pourquoi ?
 Ի՞նչպէս comment ?

Ինք lui, elle
 Ինքնաշարժ automobile
 Իշխան prince
 Իջնել descendre
 Իսկոյն tout de suite
 Իրաւունք droit, raison
 Իրիկուն soir
 Իրօք réellement
 Իւղ huile
 Իւրաքանչիւր chaque

L.

Լալ pleurer
 Լայն large
 Լաւ bon
 Լեգէոն légion
 Լեզու langue
 Լեռ montagne
 Լեցընել remplir
 Լեցուն plein
 Լիճ lac
 Լմցնել terminer
 Լողալ nager
 Լուռ silencieux
 Լուր nouvelle
 Լուիլ se taire
 Լուսթիւն silence
 Լսել entendre
 Լրագիր journal

Խ.

Խաբերայ fourbe
 Խաբել tromper
 Խաղ jeu, tour
 Խաղալ jouer
 Խաղաղ paisible
 Խաղաղիլ se calmer
 Խաղաղութիւն paix
 Խաղող raisin
 Խանդարել déranger
 Խաչ croix
 Խառն mixte, mêlé
 Խառնել mêler
 Խաղախել falsifier
 Խաւար ténèbres
 Խելացի intelligent
 Խելք esprit, intelligence
 Խենդ fou
 Խիղճ conscience
 Խիստ dur, rude
 Խիստ très
 Խմբագիր rédacteur
 Խմել boire
 Խնամել soigner
 Խնամք soin
 Խնայել ménager
 Խնայել épargner
 Խնդալ rire
 Խնդիր question, demande
 Խնդրել demander, prier
 Խնձոր pomme

խոզ cochon, porc
խոհանոց cuisine
խոհարար cuisinier
խոհեմ prudent
խոյս տալ fuir, s'enfuir
խոնավ humide
խոշոր gros
խոստանալ promettre
խոտ herbe. չոր — foin
խորամանկ rusé
խոր profond
խորան autel
խորհիլ penser
խորհուրդ pensée, avis
խորշիլ répugner
խորհրդարան parlement
խորոված rôti
խորունկ profond
խուլ sourd
խումբ groupe
խուց chambre
խռովութիւն trouble
խստիւ sévèrement
խրամ fossé, tranchée
խրատ conseil, avis
խրկել envoyer
խօսակցիլ s'entretenir
խօսիլ parler, causer
խօսք parole

Ծ.

Ծագիլ se lever
ծախել vendre
ծախսել dépenser
ծախք dépense, frais
ծածկել cacher, couvrir
ծաղիկ fleur
ծաղրել se moquer de
ծայր bout
ծանր lourd
ծանօթ connu
ծառ arbre
ծառայ domestique
ծարաւ soif
ծեծել battre, frapper
ծեր vieux, vieillard
ծխել fumer
ծնողք parents
ծոյլ paresseux
ծով mer
ծովեզերք côte, plage
ծռիլ s'incliner
ծրագիր projet

Կ.

Կազմակերպել organiser
Կազմել relier
Կաթ lait
Կաթիլ goutte

Կահ կարասի meubles
Կամ ou, ou bien
Կամայ doucement
Կամաւոր volontaire
Կամիլ vouloir
Կամուրջ pont
Կամք volonté
Կայարան gare
Կայմ mât
Կանանչ vert
Կանգնել élever bâtir
Կանխիկ comptant
Կանոն règle
Կանուխ tôt
Կանչել crier, appeler
Կաշառ corruption
Կաշի cuire, peau
Կապոյտ bleu
Կառապան cocher
Կառավարել gouverner
Կառք voiture
Կատակել badiner
Կատաղի furieux
Կատարել accomplir
Կատարելագէտ parfaitement
Կատու chat
Կարագ beurre
Կարգ ordre
Կարդալ lire
Կարեւոր important
Կարծիք opinion
Կարծր dur
Կարճ court

Կարմիր rouge
Կարող capable
Կացրն hache
Կեանք vie
Կեդրոն centre
Կեղծ faux
Կենդանի animal
Կերակուր mets, repas
Կերպ manière
Կէս moitié; demi
Կէսօր midi
Կին femme
Կիրակի dimanche
Կլոր rond
Կզզի ile
Կշռել peser
Կշտանալ se rassasier
Կոկորդ gorge
Կողմ côté, part
Կողոպտել piller
Կողով corbeille
Կոյս vierge
Կոյտ tas, amas
Կոյր aveugle
Կոչել appeler
Կով vache
Կոտորած massacre
Կոտրել briser, casser
Կործանել ruiner
Կորուստ perte
Կորսնցնել perdre
Կուրծք poitrine
Կռիւ querelle

կտաւ lin, toile
կտոր morceau, pièce
կրակ feu
կրթութիւն instruction
կրկին double
կրկնել répéter
կրօնք religion
կօշիկ chaussure, botte
կօշկակար cordonnier

Լ.

Հագնիլ s'habiller
Հագուստ vêtement
Հակառակ contre
Հաղորդել communiquer
Հաճիլ vouloir
Հաճոյք plaisir
Համ saveur, goût
Համառօտ bref
Համարձակ franc
Համբերել patienter
Համեմատ conforme
Համեստ modeste
Համոզել persuader
Հայելի miroir
Հայր père
Հայրենիք patrie
Հանդիստ repos
Հանդչիլ se reposer
Հանդարտ tranquille
Հանդիպիլ rencontrer

Հանք mine
Հաշիւ compte
Հասակ taille, âge
Հասկնալ comprendre
Հասնիլ arriver
Հասուն mûr
Հաստատ solide
Հատնիլ s'épuiser
Հատոր volume
Հարկ nécessité
Հարուած coup
Հարուստ riche
Հարսնիք noce
Հարցնել demander
Հարցում question
Հաց pain
Հացագործ boulanger
Հաւ poule
Հաւաւական probable
Հաւանիլ consentir
Հաւասար égal
Հաւատալ croire
Հաւատարիմ fidèle
Հաւաքել ramasser
Հաւկիթ œuf
Հեղինակ auteur
Հեռանալ s'éloigner
Հեռաւորութիւն distance
Հեռու loin, lointain
Հետաքրքիր curieux
Հետեւաբար par conséquent
Հետեւիլ suivre
Հզօր puissant

Հիմա maintenant
Հին vieux, ancien
Հինգշաբթի jeudi
Հիւանդ malade
Հիւանդանոց hôpital
Հնազանդ obéissant
Հնար moyen, expédient
Հոգ soin
Հոգի âme
Հողաթափ pantoufle
Հով vent
Հոտ odeur
Հորթ veau
Հում cru
Հունձք moisson
Հպարտ fier
Հսկել veiller
Հրօժարիլ se démettre
Հրածեշտ congé
Հրաման ordre
Հրամանատար commandant
Հրապարակ place
Հրացան fusil
Հրաւիրել inviter
Հրեշտակ ange
Հրէշ monstre
Հօրաքոյր tante
Հօրեղբայր oncle

Ձ.

Ձախ gauche
ձայն voix
ձեռնարկ entreprise
ձեռնոց gant
ձեռք main
ձեռք բերել obtenir
ձէթ huile
ձի cheval
ձիւն neige
ձմեռ hiver
ձուկ poisson

Ղ.

Ղեկ gouvernail
Ղրկել envoyer

Ճ.

Ճակատ front
Ճամբայ chemin
Ճանաչալ connaître
Ճաշ diner, repas
Ճառ discours
Ճառագայթ rayon
Ճարպիկ habile
Ճգնաժամ crise
Ճերմակ blanc
Ճիգ effort

ճիշդ exact
ճիւղ branche
ճշմարիտ vrai
ճշմարտութիւն vérité
ճոխ riche
ճրագ chandelle

Մ.

Մազ cheveu
մածուն lait caillé
մակոյկ barque
մահ mort
մայր mère
մայրաքաղաք capital
մանուկ enfant
մանչ garçon
մաս partie
մասնաւոր particulier
մատ doit
մատանի anneau
մատիտ crayon
մարդ(ագետին) prairie
մարդ homme, on...
մարդկային humain
մարդիկ exercer, dresser
մարիլ s'éteindre
մարմին corps
մարտկոց batterie
մաքուր propre
մեղան encre
մեծ grand, gros

մեծնալ grandir
մեկնիլ partir
մեղմ doux
մեղք péché
մեռած mort, décédé
մեռնիլ mourir
մետաղ métal
մետաքս soie
մերժել repousser, rejeter
մեքենայ machine
միայն seul(ement)
մինչեւ jusque
միշտ toujours
միջոց moyen, espace
միս viande, chair
միտք esprit, intelligence
միւս autre
մխիթարել consoler
մկրատ ciseaux
մղել pousser
մնալ rester
մշակել cultiver
մոլորիլ s'égarer
մոլութիւն vice
մոխրագոյն gris
մոռնալ oublier
մորթ peau
մութ obscur
մութ fumée
մուտք entrée, recette
մուրճ marteau
մսավաճառ boucher
մտածել penser

մտերիմ intime
մտիկ ընել écouter
մտնել entrer
մօտենալ s'approcher
մօրաքոյր tante
մօրեղբայր oncle
մօրուք barbe

Յ.

Յաղթանակ victoire
յաղթել vaincre
յաղթութիւն victoire
յաճախ souvent
յաճախորդ client
յայտարարել déclarer
յայտնի évident
յանդիմանել gronder
յանձնել confier
յանցանք faute
յանցաւոր coupable
յառաջ en avant
յառաջգիմութիւն progrès
յարատեւել persévérer
յարգանք respect, compliment
յարգել estimer
յարդ paille
յարկ étage
յարձակիլ attaquer
յարմար convenable, propre
յիմար fou, sot
յիշատակ souvenir

յիշել se rappeler
յիշողութիւն mémoire
յիսուն cinquante
յոգնիլ se fatiguer
յոգնութիւն fatigue
յոյս espoir
յուսալ espérer
յուսահատ désespérer
յօժարակամ volontiers

Ն.

Նաեւ aussi
նախ d'abord
նախագահ président
նախաճաշ déjeuner
նախատինք insulte
նախարար ministre
նամակ lettre
նամակատուն poste
նայիլ regarder
նարինջ orange
նաւ navire, vaisseau
նաւակ barque
նաւահանգիստ port
նաւաստի matelot
նեղ étroit
նեղել gêner
նեղութիւն gêne, peine
ներել pardonner
ներկայ présent
ներում pardon

ներքին intérieur
 նիւթ matière
 նկատել considérer
 նկատմամբ à l'égard de
 նկար tableau
 նկարիչ peintre
 նման semblable
 նմանիլ ressembler
 նշան signe
 նշանակութիւն signification
 նշանաւոր remarquable
 նոյն même
 նոր neuf
 նորէն de nouveau
 նուագահանդէս concert
 նուաղիլ diminuer
 նուաճել dompter
 նուէր présent
 նուիրել offrir, vouer
 նպաստ subside
 նպաստաւոր favorable
 նպատակ but
 նպարավաճառ épicier
 նստարան banc
 նստիլ s'asseoir

Շ.

Շաբաթ samedi, semaine
 շահ gain, profit
 շահիլ gagner
 շապիկ chemise

շատ beaucoup de
 շատ bien, très
 շատախօս bavard
 շարժիլ se remuer
 շարունակ toujours
 շարունակել continuer
 շաքար sucre
 շէնք bâtiment
 շինել faire, bâtir
 շիշ bouteille
 շիտակ droit
 շնորհակալ ըլլալ remercier
 շոգեկառք train
 շոգենաւ bateau à vapeur
 շոգի vapeur
 շնչել respirer
 շուն chien
 շունչ souffle
 շուտ vite
 շուք ombre
 շրջան tour
 շրջիլ se renverser
 շրջիլ se promener
 շքեղ magnifique

Ո.

Ողջ vivant, sauf
 ոճիր crime
 ոչ non
 ոչխար mouton
 ոսկի or

ոսկոր os
 ոստիկանութիւն police
 ուլ qui
 ոտք pied
 օրք orphan
 օրդի fils
 օրսորդ chasseur
 ուզել vouloir
 ուժ force
 ուղիղ droit
 ուղղել rectifier
 ուղտ chameau
 ունենալ avoir
 ուշ tard
 ուշիմ intelligent
 ուռիլ gonfler
 ուս épaule
 ուսանող étudiant
 ուսուցիչ professeur
 ուստի par conséquent
 ուտել manger
 ուրախ joyeux, gai
 ուրախանալ se réjouir
 ուրբաթ vendredi

Չ.

Չար méchant
 չարագործ malfaiteur
 չարիք mal
 չափել mesurer
 չոր sec

չորեքշաբթի mercredi
 չուան corde
 չքաւոր pauvre

Պ.

Պալատ palais
 պակաս moins
 պակսիլ manquer
 պահանջել réclamer
 պահել garder
 պահեստ réserve
 պահպանել conserver
 պաղ froid
 պաղիլ (se) refroidir
 պայծառ clair
 պայման condition
 պանդոկ hôtel
 պանիր fromage
 պաշար provision
 պաշարել assiéger
 պաշտպանել protéger
 պաշտօնական officiel
 պաշտօնեայ employé
 պատ mur
 պատահիլ rencontrer
 պատանի adolescent
 պատուա մorceau
 պատուաքաղ fourchette
 պատասխան réponse
 պատենութիւն opportunité
 պատերազմ guerre

պատժել punir
 պատիժ punishment
 պատիւ honneur
 պատկառելի vénérable
 պատկեր image, tableau
 պատմել raconter
 պատմութիւն histoire
 պատնէշ rempart
 պատուաւոր honnête
 պատուել honorer
 պատուէր ordre
 պատուհան fenêtré
 պատռել déchirer
 պատրաստ prêt
 պատրաստել préparer
 պարագայ circonstance
 պարապ vide
 պարգեւ don
 պարել danser
 պարզ simple
 պարէն vivres
 պարիսպ muraille
 պարկեշտ honnête
 պարունակել contenir
 պարպել vider
 պարտէզ jardin
 պարտք devoir, dette
 պետ chef
 պետութիւն état
 պէտք besoin
 պզտիկ petit
 պինդ dur
 պղինձ cuivre

պղպեղ poivre
 պնակ plat, assiette
 պողպատ acier
 պրռալ crier
 պսակ couronne
 պտոյտ promenade, tour
 պտուղ fruit
 պտտիլ se promener

Ջ.

Ջանալ tâcher de
 ջանք effort
 ջերմ fièvre
 ջուր eau

Բ.

Բամիկ vulgaire
 ռազմիկ combattant
 ռմբակոծել bombarder
 ռումբ bombe

Ս.

Սահմանագլուխ frontière
 սանդուխտ escalier
 սառ glace
 սաստիկ violent
 սափրիչ coiffeur
 սեղան table
 սենեակ chambre

սեւ noir
 սէր amour
 սիրել aimer
 սիրով volontiers
 սիրելի cher
 սիրուն aimable, gentil
 սիրտ cœur
 սխալ faute
 սխալիլ se tromper
 սկիզբ commencement
 սկսիլ commencer
 սնունդ nourriture
 սնտուկ caisse
 սոսկալի horrible
 սովորական habituel
 սորվեցնել enseigner
 սորվիլ apprendre
 սուխ baïonnette
 սուտ mensonge
 սուր épée
 սպանել tuer
 սպառել épuiser
 սպասաւոր domestique
 սպասել attendre
 սպիտակ blanc
 ստակ argent
 ստանալ posséder
 ստել mentir
 ստէպ souvent
 ստիպել presser, forcer
 սրբագրել corriger
 սրբել essuyer
 սքանչելի ravissant

Վ.

Վազել courir
 վախ peur, crainte
 վախճան fin
 վախճալ craindre
 վաղը demain
 վաճառական commerçant
 վաճառատուն magasin
 վայրկեան minute
 վառել allumer
 վառոդ poudre
 վարդ rose
 վարժեցնել exercer
 վարձել louer
 վեր en haut
 վերջ fin, bout
 վերջացնել finir
 վերջին dernier
 վէրք blessure
 վիրաւոր blessé
 վճարել payer
 վստահ sûr
 վտանգ danger
 վրայ sur
 վրան tente
 վրէժ vengeance

Տ.

Տալ donner
 տակ sous

տանիլ apporter
տարի an, année
տարիք âge
տաք chaud
տեղ place, endroit
տեղեկացնել informer
տեսնել voir
տերեւ feuille
տեւել durer
տէր propriétaire
տէր monsieur
տիկին madame
տխուր triste
տկար faible
տղայ enfant
տնկել planter
տնօրէն directeur
տուն maison
տունը chez
տուփ boîte
տօն fête

Ր.

Րոպէ minute, instant

8.

Յած bas
ցամաք terre
ցանկալ désirer
ցանցառ clairsemé
ցասկոտ irascible

ցատքել sauter
ցաւ ur, leduo peine
ցաւիլ avoir mal, regretter
ցուրտ froid
ցուցնել montrer
ցրուել disperser

Փ.

Փայլել briller
Փայտ bois
Փառք gloire
Փաստաբան avocat
Փափաք désir, envie
Փափուկ délicat
Փետուր plume
Փլչիլ crouler
Փնտռել chercher
Փոթորիկ tempête
Փոխ առնել emprunter
Փոխ տալ prêter
Փոխանակ au lieu de
Փոխարինել compenser
Փոխել changer
Փողոց rue
Փռչի poussière
Փոս fossé
Փորել creuser
Փորձ essai
Փորձել essayer
Փորձութիւն tentation
Փունջ bouquet

Փուշ épine
Փուռ four
Փոփոխութիւն changement
Փոքր petit
Փրկել sauver

Ք.

Քալել marcher
Քաղաք ville
Քաղել cueiller
Քաղցր doux
Քայլ pas
Քայլերդ marche
Քան, քան թէ que
Քանզի car, parce que
Քանի eombien
Քանի մը quelques
Քաշել tirer
Քաջ brave
Քաջալերել encourager
Քաջութիւն bravoure
Քառասուն quarante
Քար pierre
Քարտուղար secrétaire

Քացախ vinaigre
Քիթ nez
Քիչ peu
Քնանալ dormir
Քննել examiner
Քոյր sœur
Քով à côté de, chez
Քուն sommeil
Քսակ bourse
Քսան vingt

Օ.

Օգնել aider, secourir
Օգնութիւն secours
Օգուտ profit
Օգտակար utile
Օդ air, temps
Օտար(ական) étranger
Օր jour, journée
Օրագիր journal
Օրէնք lois
Օրինակ exemple
Օրինակել copier
Օրինաւոր (ma)demoiselle
Օրհնել bénir

VOCABULAIRE

FRANÇAIS-ARMÉNIEN

A.

Abattoir սպանդանոց
 abondant առատ
 absence բացակայութիւն
 accabler ճնշել, ընկճել
 accepter ընդունիլ
 accident արկած
 accompagner ընկերանալ
 accord համաձայնութիւն
 accorder շնորհել, պարգևել
 achat գնել
 acheter գնել
 achever լրացնել, ամբողջացնել
 acier պողպատ
 acquérir ստանալ
 acte գործ, պաշտօնագիր
 actif գործունեայ
 action գործք
 adieu մնաս բարով, հրաժեշտ
 administration վարչութիւն
 admirable զարմանալի
 adresse ճարպիկութիւն, հասցէ

adversaire հակառակորդ
 aéré օդաւէտ
 aéroplane սաւառնակ
 affaire գործ
 affamé անօթի
 affreux սոսկալի
 affronter դիմագրաւել
 âge տարիք
 âgé տարւոք
 agence գործակալութիւն
 agile թեթեւաշարժ
 agir գործել, ազդել
 agneau գառնուկ
 agonie ոգեվարք
 agréable հաճելի, ախորժեկի
 agresseur նախայարձակ
 aide օգնութիւն
 aide-de-camp թիկնապահ
 aigle արծիւ
 aigu սուր, սաստիկ
 aiguille ասեղ
 aile թեւ
 ailleurs ուրիշ տեղ

aimable սիրուն, ազնիւ
 aimant մազնիւ
 aimer սիրել
 aîné անդրանիկ
 ainsi այդպէս
 air օդ, եղանակ
 ajourner յետաձգել
 ajouter աւելցնել
 ajuster շտկել
 alarme տագնապ, վախ
 alerte արթուն
 aliment սնունդ, կերակուր
 alliance դաշնակցութիւն
 allié դաշնակից
 allumer վառել
 allumette լուցիկ
 allure ընթացք
 alors այն ատեն
 amas դէզ, կոյտ
 ambassadeur դեսպան
 ambitieux փառասէր
 améliorer բարւոյցել
 amener բերել
 amer դառն
 amiral ծովակալ
 amorce խանձ (հրացանի)
 amour սէր
 amour-propre անձնասիրութիւն
 amputer սնդամահատել
 amusement զբօսանք
 anarchie անիշխանութիւն
 ancre խարխուխ
 âne էշ

angle անկիւն
 animal կենդանի
 animer ոգեւորել
 anniversaire տարեդարձ
 annoncer իմացնել
 annuel տարեկան
 antécédent նախորդ, նախնի
 antiquité հնութիւն
 apparence երեւոյթ
 appartement յարկաբաժին
 appartenir վերաբերիլ
 appel կոչ
 appétit ախորժակ
 applaudir ծափահարել
 appointements ամսաթոշակ
 apprécier գնահատել
 apprendre սորվիլ, իմանալ
 apprenti աշկերտ
 s'approcher մօտենալ
 approximatif մերձաւոր
 arc աղեղ, կամար
 ardent եռանդուն
 arme զէնք
 armée բանակ
 armer զինել
 armoire դարան, պահարան
 armure զրահ
 arracher խլել
 arranger կարգադրել
 arrêt դադար, վճիռ
 arrêter ձերբակալել
 s'arrêter կանգ առնել
 arrière ետ

arrière-garde վերջապահ
 arriver հասնիլ
 arsenal զինարան, նաւարան
 art արուեստ
 artillerie հրետանի
 artilleur թնդանօթածիգ զինուոր
 artiste արուեստագէտ
 asile անկեւանոց, ապաստանարան
 assassin մարդասպան
 assault յարձակում
 assemblée ժողով
 assiéger պաշարել
 assistance օգնութիւն
 assurance ապահովագրութիւն
 atmosphère մթնոլորտ
 attacher կապել, կցել
 attaquer յարձակիլ, հարուածել
 atteler լծել
 attendre սպասել
 attentif ուշադիր
 attribuer վերագրել
 audace յանդգնութիւն
 aurore արշալոյս
 auteur հեղինակ
 automne աշուն
 autorité իշխանութիւն
 autrefois ատենօք
 autrement ապա թէ ոչ
 avaler կլլել
 s'avancer յառաջանալ
 avantage առաւելութիւն
 avant-garde առաջապահ
 avenir ապագայ

aventure պատահար
 avertir ազդարարել
 aveugle կոյր
 avis կարծիք, խորհուրդ, ազդ
 avocat փաստաբան
 avouer խոստովանիլ

B.

Bain լոգանք
 baïonnette սուին
 baisser խոնարհիլ, իջնել
 balance կշիռ
 balayer աւել
 balle գնդակ
 banc նստարան
 bandage պատան
 baraque տնակ
 barbe մօրուք
 barricade քարփակ
 barrière պատուար
 bas գուլպայ
 bas ցած, վար
 bastion մարտկոց
 bataille ճակատամարտ
 bataillon ջոկատ
 bateau à vapeur շոգենաւ
 bâtir շինել
 batterie մարտկոց
 bavard շատախօս
 besoin պէտք
 beurre կարագ

bilan հաշուեկշիռ
billet տոմսակ
bivouac դարեւդադար
blé ցորեն
bleu կապոյտ
blond խարտեաշ
bloquer պաշարել
bœuf եղ
bois փայտ, անտառ
boiteux կաղ
bombarder ուժակոծել
bonheur երջանկութիւն
bord եզերք
borne սահման
batte մոյգ
boucher մսավաճառ
boue ցելս, աիլմ
boulanger հացագործ
bourreau դահիճ
bourse քսակ
bout ծայր
boutique խանութ
bouton կոճակ
brancard պատգարակ
branche ճիւղ
braquer շտկել, ուղղել
brave քաջ, բարի
bride սանձ
brigade վաշտ
brigand աւազակ
briller փայլիլ
briser խորտակել
brosse վրձին, խոզանակ

brouillard մառախուղ
bruit աղմուկ
brûler սյրել
but նպատակ, նպատակակէտ

C.

Cabinet գրասենեակ, խուց
cacher ծածկել
cacheter կնքել
cadavre դիակ
cadeau ընծայ
caisse սնտուկ
caissier գանձապահ
calculer հաշուել
calme հանդարտութիւն
camarade ընկեր
camp բանակատեղի
campagne զիւղ, պատերազմ
campement սանակադրութիւն
canal ջրանցք
canon թնդանոթ
cap հլուանդան
capital գրամագլուխ
capitale մայրաքաղաք
capitulation յանձնում
caporal տասնապետ
caractère նկարագիր
caresser փայփայել
carrière ասպարէզ, քարահանք
carton խաւաքարտ
cas պարագայ

caserne զօրանոց
casser կոտրել
cause պատճառ
cavalerie հեծելազօրք
certainement անշուշտ
cerveau ուղեղ
c'est-à-dire այսինքն
chagrin վիշտ
chaîne շղթայ
chaise աթոռ
chaleur տաքութիւն
chambre սենեակ
champ դաշտ
chandelier աշտանակ
changement փոփոխութիւն
changer փոխել
chanter երգել
chapeau գլխարկ
charbon ածուխ
charger բեռնել
charmant սիրուն
charpie ծուռտ
charrue արօր
chasser որսալ
chasseur որսորդ
chat կատու
chaudron կաթսայ
chauffer տաքցնել
chemin ճամբայ
chemise շապիկ
cher սիրելի, սուղ
cheval ձի
chevalier ասպետ

cheveu մազ
chirurgien վիրաբոյժ
choisir ընտրել
cicatrice սպի
ciel երկինք
ciseaux մկրատ
civilisation քաղաքակրթութիւն
clair պայծառ
classe դաս, կարգ
clef բանալի
cloche զանգակ
cœur սիրտ
coffre սնտուկ
coiffeur վարսավիրայ
coin անկիւն
colère բարկութիւն
coller փակցնել
colonie գաղթականութիւն
colonne սիւն, կոթող, գունդ
combattre պատերազմիլ
comité մասնախումբ
commandant հրամանատար
commencer սկսիլ
commerce վաճառականութիւն
commun հասարակ
communication հաղորդակցութ.
compas կարկին
compétent ձեռնհաս
complet ամբողջ
compliment շնորհաւորութիւն
composer բաղադրել
comprendre հասկնալ
compter հաշուել

condamner դատապարտել
condition պայման
conduire առաջնորդել
conduite վարմունք
confiance վստահութիւն
congé արձակուրդ
connaissance ծանօթ, ծանօթութիւն
connaître ճանչնալ
conquérant աշխարհակալ
conscription զինուորագրութիւն
conquérir աշխարհակալել
conquête աշխարհակալութիւն
consacrer նուիրել, սրբադրոծել
conscience խիղճ, գիտակցութիւն
concription զինուորագրութիւն
conscrit նոր զինուոր
conseil խորհուրդ, խրատ
contentement հաճութիւն
conséquence հետեւանք
considérer նկատել
consoler մխիթարել
consul հիւպատոս
consulter խորհուրդ հարցնել
contenir պարունակել
continuer շարունակել
contraire հակառակ
contrat պայմանագիր
contrôle հակակշիռ
convenable պատշաճ
conversation խօսակցութիւն
copier ընդօրինակել
coq աքաղաղ
corde չուան

cordonnier կօշկակար
corne եղջիւր
corps մարմին, զօրագունք
correspondance թղթակցութիւն
corriger սրբագրել, ուղղել
coton բամպակ
coucher պառկել
coucher (en joue) նշան առնել
couleur գոյն
coup հարուած
coupable յանցաւոր
couper կտրել
cour բակ, արքունիք
courant հոսանք
courber ծռել
courir վազել
couronne թագ
courtier միջնորդ
couteau դանակ
couvrir ծածկել
craindre վախնալ
créer ստեղծել
crédit վարկ
à crédit ապառիկ
creuser փորել
crier պօռալ
crime ոճիր
croire կարծել, հաւատալ
cru հում
cuit եփած
cuisine խոհանոց
cuisinier խոհարար
cuivre պղինձ

cultiver մշակել
curieux հետաքրքիր

D.

Danger վտանգ
date թուական
debout ոտքի վրայ, կանգուն
décharger պարպել
décision որոշում
décourager վհատեցնել
défaut թերութիւն
dehors դուրսը
délicat փափուկ
délivrer ազատել
demain վաղը
demander հարցնել, խնդրել
demeurer բնակիլ
dent ակռայ
départ մեկնում
dépense ծախք
dépôt աւանդ
déranger անհանգիստ ընել
désarmer զինաթափ ընել
descendre իջնալ
déserteur դատաւիք
deshabiller հանուեցնել
désir փափագ
détail մանրամասնութիւն
détruire ջնջել, կործանել
différent տարբեր
difficile դժուար

digue արժանի
diminuer պակսեցնել
dîner ճաշել
directeur տեսուչ
diriger ուղղել
discours ճառ
disposer տրամադրել
distance հեռաւորութիւն
distribuer բաժնել
divers զանազան
doigt մատ
domestique ծառայ
donner տալ
dormir քնանալ
douane մաքսատուն
doubler կրկնապատկել
douter տարակուսիլ
doux անուշ, հեղ, մեղմ
drap չուխայ
drapeau դրօշակ
dresser կանգնել
droit ուղիղ, աջ
dur կարծր

E.

Eclairer լուսաւորել
économie խնայողութիւն
écouter մտիկ ընել
écrire գրել
écurie աթոռ
effectif բուն թիւ (զօրաց)

effet արդիւնք
 égal հաւասար
 église եկեղեցի
 élément տարի
 élever բարձրացնել
 embrasser գրկել
 empêcher արգիլել
 empire կայսրութիւն
 employer գործածել
 empoisonner թունաւորել
 emprunter փոխ առնել
 encaisser գանձել
 enchanté հմայուած
 encourager քաջալերել
 encre մելան
 engagement յանձնառութիւն
 engager զինուորագրել
 ennuyeux ձանձրացուցիչ
 ensemble մէկտեղ
 entendre լսել
 enterrer թաղել
 entrée ամբողջ
 entourer շրջապատել
 entrer մուտք
 entreprendre ձեռնարկել
 entrevue տեսակցութիւն
 environs շրջակայք
 épaulement ուս
 épaulement ուսանոց
 épée սուր
 épiciere նպարավաճառ
 épingle գնդասեղ
 errer թափառիլ

esclave գերի
 espace միջոց
 espèce տեսակ
 espérer յուսալ
 espion լրտես
 esprit միտք, խելք
 essayer փորձել
 essuyer սրբել
 estimer յարգել
 estropié խել, հաշմ
 établir հաստատել
 étape առթիւ
 état վիճակ
 état-major սպայակոյտ
 été ամառ
 éteindre մարել
 étendre ընդարձակել
 étincelle կայծ
 étoffe կերպաս
 étoile աստղ
 étonnement զարմանք
 étranger օտարական
 étrier ասպանդակ
 étriller քերել
 étroit նեղ
 évacuer պարպել
 éviter զգուշանալ
 exact ճիշդ
 examiner քննել
 excellent գերազանց
 excepté բաց ի
 exception բացառութիւն
 excuse չբմեղանք

exécuter գործադրել
 exemple օրինակ
 exercice մարզանք
 exiger պահանջել
 exister գոյութիւն ունենալ
 expédition արշաւանք
 expérience փորձառութիւն
 expliquer բացատրել
 exploiter քաջագործութիւն
 explosion պայթում
 exposer վտանգել
 exprès յատկապէս

F.

Fabriquer շինել
 face զէմք, երես
 fâcheux ցաւալի
 facile զիւրիշ
 facteur ցրուիչ
 faction պահանջութիւն
 faible տկար
 familial ընտանի
 famille ընտանիք
 famine սով
 farine ալիւր
 fatigue յոգնութիւն
 faute սխալ, յանցանք
 faux սուտ, սխալ, կեղծ
 faveur շնորհ
 favoriser նպաստել
 femme կին

fendre ճեղքել
 fenêtre պատուհան
 ferme ագարակ
 fermer գոցել
 ferrer պայտել
 fête տօն
 feuille տերեւ, թերթ
 fier հպարտ
 figure զէմք
 fin վերջ
 finir վերջացնել
 flamme բոց
 flanc կող
 flotte նաւատորմիկ
 foin խոտ
 fois անգամ
 folie խենթութիւն
 fond խոր, յատակ
 fonder հիմնել
 force ոյժ, զօրութիւն
 forêt անտառ
 former կազմել
 fort ամբողջ
 fortune բախտ, հարստութիւն
 fosse փոս
 fou խենթ
 fouet խարազան
 foule ամբոխ
 fouler կոխել
 fourchette պատառաքաղ
 fourgon բեռնակառք
 fourneau հնոց
 fourrage խոտ

fourreau պատեան
fourrure մուշտակ
foyer վառարան
fragile դիւրաբեկ
frais զով, թարմ
franc համարձակ, անկեղծ
frapper զարնել
froid ցուրտ
fromage պանիր
front ճակատ
fruit պտուղ
fuir փախչիլ
fumier աղբ
fusil հրացան

G.

Gagner շահիլ
galoper քառարշաւել
gant ձեռնոց
garantir երաշխաւորել
garde պահապան
garde-malade հիւանդապահ
gare կայարան
garnison պահակ զօրք
gauche ձախ
gendarme ոստիկան
général ընդհանուր զօրապետ
généreux առատաձեռն, վեհանձն
génie հանձար, գինարուեստ

genou ծունգ
glace սառ
glisser սահիլ
gloire փառք
gourmand որկրամոլ
goûter ճաշակել
gouvernement կառավարութիւն
grâce շնորհ, ներում
grade աստիճան
grain հատ, կուտ
gratis ձրի
grenier շտեմարան
guérir բուժել, բժշկել
guerre պատերազմ
guet-apens դարան, որոգայթ
gymnastique մարմնամարզ

H.

Habile ճարպիկ
habit զգեստ, հագուստ
habitude սովորութիւն
haine ատելութիւն
halte դադար
hardi աներկիւղ, յանդուգն
harnais ասպազէնք
se hâter փութալ
hauteur բարձրութիւն
hériter ժառանգել
héros դիւցազն
heureux երջանիկ, բարեբախտ
heureusement բարեբախտաբար

hiver ձմեռ
honnête պարկեշտ, պատուաւոր
honneur պատիւ
hôpital հիւանդանոց
horloge մեծ ժամացոյց
horreur սոսկում
hospitalité հիւրընկալութիւն
hostilité թշնամութիւն
hôtel պանդոկ
humanité մարդկութիւն
humide խոնաւ

I.

Idee գաղափար
île կղզի
imaginer երեւակայել
imiter նմանիլ
immobile անշարժ
impatient անհամբեր
important կարեւոր
imprimer տպել
imprudent անխոհմ
inanimé անկենդան
incendie հրդեհ
inconnu անծանօթ
incurable անբուժելի
indépendant անկախ
indifférent անտարբեր
indiscipliné անկարգապահ
indispensable անհրաժեշտ
indisposé անհանգիստ

ingrat ապերախտ
inspirer ներշնչել
instant վայրկեան
instrument գործիք
insurmontable անյաղթելի
intelligent խելացի
intérêt շահ
inventer հնարել
issue ելք

J.

Jaloux նախանձոտ
jambe սրունք
jaune դեղին
jeu խաղ
jeunesse երիտասարդութիւն
justice արդարութիւն

L.

Labourer հերկել
lâche վատ
laid տգեղ
laine բարդ
laisser թողուլ
lait կաթ
lampe լամպար
lancer արձակել
langue լեզու
lanterne լապտեր

large լայն
larme արցունք
laver լուալ
lecteur ընթերցող
léger թեթեւ
lettre գիր, նամակ
lever վերցնել, բարձրացնել
lever ծագում
lèvre շրթունք
lier կապել
lieu տեղ
lieutenant տեղակալ
ligne գիծ, տող, շարք
lion առիւծ
liquide հեղուկ
lire կարդալ
lit անկողին
livrer յանձնել
locataire վարձակալ
lointain հեռաւոր
longtemps երկար ատեն
longueur երկայնութիւն
louer գովել, վարձել
lourd ծանր
lumière լոյս
lune լուսին
lunette գիտակ

M.

Machine մեքենայ
mâchoire կկակ

magnifique շքեղ, մեծաշուք
maigre նիհար
mal չարիք, ցաւ, գէշ
malade հիւանդ
maladroit չափողած
malheur դժբախտութիւն
malle սնտուկ, պայուսակ
malsain ապառուջ
maltraiter չարչարել
manière կերպ, եղանակ
manque պակասութիւն
manteau վերարկու
marchand վաճառական
marché շուկայ, սակարկութիւն
mari ամուսին
marine ծովագործ
marquer նշանակել
marteau մուրճ
mât կայս
matelot նաւաստի
matière նիւթ
mauvais գէշ
méchant չար
mécontent դժգոհ
médecin բժիշկ
médicament դեղ
mêlée խառնուրդ
mêler խառնել
membre անդամ
mémoire յիշատակ, յիշողութ.
menacer սպառնալ
ménage տունտեղ
ménager խնայել, հոգալ

mendiant մուրացկան
mensonge սուտ
mention յիշատակութիւն
menton ծնոտ
menuisier կահագործ
mépriser անարգել, արհամարհել
mercenaire վարձկան
mériter արժանանալ
merveille հրաշալիք
mesure չափ
meuble կարասի
miel մեղր
militaire զինուորական
mine հանք, ական
ministre նախարար
moitié կէս
monde աշխարհ
monnaie դրամ
montagne լեռ
monter ելլել
montre ժամացոյց
montrer ցուցնել
moral բարոյական
mordre խածնել
mort մահ, մեռած
motif շարժառիթ
mouche ճահճ
mouchoir թաշկինակ
mouiller թրջել
moulin աղօրիք
mourant մահամերձ
mourir մեռնիլ
mouton ոչխար

mouvement շարժում
moyen միջոց
multiplier բազմապատկել
munition ռազմամթերք
mûr հասուն
murmure մրմունջ, տրտունջ
muscle դնդեր
mystère գաղտնիք

Nager լողալ
naître ծնիլ
nation ազգ
nature բնութիւն
naval նաւային
naviguer նաւարկել
nécessité հարկ
négligence անհոգութիւն
nègre խափշիկ
neige ձիւն
nettoyer մաքրել
nord հիւսիս
normal բնականոն
noter ծանօթագրել, նշանակել
nourrir սնուցանել, կերակրել
nouveau նոր
novice համբակ
noyer ընկղմել
nu մերկ
nuage ամպ
nuit գիշեր

O.

Obéir հնազանդիլ
objet առարկայ
obliger պարտաւորել
obscur մութ
obstacle արգելք
obstiné յամառ
occasion առիթ
occuper զբաղեցնել, գրաւել
odeur հոտ
œil աչք
offensive յարձակողական
officiel պաշտօնական
officier սպայ
offrir ընծայել, տալ
oie սաղ
oignon սոխ
oiseau թռչուն
olive ձիթապտուղ
ongle եղունգ
onguent օժանելիք
opiniâtre յամառ
opposer դէմ հանել
orage մրրիկ
orange նարինջ
ordinaire սովորական
ordonner հրամայել
oreille ականջ
ornement զարդ
orphelin որդ
os ոսկր

oser համարձակիլ
otage պատանդ
ôter հանել, վերցնել
oublier մոռնալ
outré բացի, զատ
ouvrage գործք
ouvrier գործաւոր
ouvrir բանալ

P.

Page էջ
paille յարդ
paire զոյգ
paix խաղաղութիւն, հաշտութիւն
palais պալատ
pâle դժգոյն
palissade ցցապատնէշ
panier կողով
papier թուղթ
paquet ծրար
parade զօրահանդէս
paraître երեւալ
parapluie հովանոց
pardonner ներել
pareil նման
parer զգուշանալ
paresseux ծոյլ
parfum բոյր
parier գրաւ դնել
parlement խորհրդարան
parler խօսիլ

partage բաժին
parti կողմ, կուսակցութիւն
partie մաս
partir մեկնիլ
pas քայլ
passe-port անցագիր
passage ճամբայ, անցք
passer անցնիլ
patience համբերութիւն
patrie հայրենիք
patriote հայրենասէր
patron գործատէր
pâturage արօտատեղի
pauvre խեղճ, աղքատ
pavé քարայտակ
payer վճարել
paysan գիւղացի
peau մորթ, կաշի
pêcheur ձկնորս
peigne սանտր
peine նեղութիւն, ցաւ
pencher ծռիլ
pendre կախել
pénétrer թափանցել
penser մտածել
percer ծակել
perdre կորսնցնել
périr կորնչիլ
permettre արտօնել
personne անձ
perte կորուստ
peser կշռել
peuple ժողովուրդ

peur վախ
photographie լուսանկար
pièce կտոր, թնդանօթ
pied ոտք
pierre քար
pioche բրիչ
pistolet ատրճանակ
place տեղ
plafond առաստաղ
plaindre ցաւիլ
plaisir զուարճութիւն
plan յատակագիծ
planche տախտակ
plante տունկ, բոյս
plein լեցուն
pleurer լալ
plomb կապար
pluie անձրեւ
plume գրիչ, փետուր
poche գրպան
poignard դաշոյն
point կէտ
pointe սայր
poisson ձուկ
poivre պղպեղ
poli քաղաքավար
police ոստիկանութիւն
politique քաղաքականութիւն
pompe ջրհան
pont կամուրջ
porc խոզ
port նաւահանգիստ
porte դուռ

porter կրել, տանիլ
poser դնել
possible կարելի
poule հաւ
poussière փոշի
prairie մարգագետին
préférer նախընտրել
présent ներկայ
presser սեղմել
prêt պատրաստ
prêter փոխ տալ
preuve ապացոյց
prier աղաչել, աղօթել
prince իշխան
principal գլխաւոր
printemps գարուն
prisonnier գերի
priver զրկել
prix գին, մրցանակ
procès դատ
procurer հայթայթել
produire արտադրել
profit օգուտ, շահ
profond խորունկ
progrès յառաջդիմութիւն
se promener պտտիլ
promettre խոստանալ
prononcer արտասանել
proposer առաջարկել
propre մաքուր
provisoire առժամանակեայ
publier հրատարակել
publiquement հրապարակաւ

puits ջրհոր
punition պատիժ
pur մաքուր, զուտ

Q.

Qualité յատկութիւն, տեսակ
quand երբ
quantité քանակութիւն
quart քառորդ
quartier թաղ, բանակ
quelquefois երբեմն
question հարցում, խնդիր

R.

raison պատճառ, բանականութ.
ramasser վերցնել, ժողովել
rang կարգ, շարք, աստիճան
rapport տեղեկագիր
rare հազուագիւտ
ration ոռճիկ
rayon ճառագայթ. շառաւիղ
recevoir ընդունիլ
récompense վարձատրութիւն
reconnaissance երախտագիտութ.
recrutement նոր զօրաժողով
recul ընկրկում
réel իրական
refuser մերժել

regard նայուածք
règle կանոն
règlement կանոնադիր
régulier կանոնաւոր
reine թագուհի
rencontrer հանդիպիլ
renfort օգնազօրք
rentrer վերադառնալ
renverser կործանել
renvoyer ճամբել
répandre սիրել, ծաւալել
repentir զղջալ
répéter կրկնել
répondre պատասխանել
repos հանգիստ
reprise վերսկսում
réserve պահեստի զօրք
résolu հաստատամիտ
respecter յարգել
respirer շնչել
restaurant ճաշարան
reste մնացորդ
rester մնալ
retarder ուշանալ
retenir վար դնել, միտքը պահել
retentir թնդալ
retour վերադարձ
retraite նահանջ
réussir յաջողիլ
riche հարուստ
rien ոչինչ
rire խնդալ
rivière գետակ

rocher ժայռ
rompre խորտակել
rond կլոր
rose վարդ
roue անիւ
rouge կարմիր
rouler գլորել
route ճամբայ, պողոտայ
roi թագաւոր
ruine աւերակ, աւերում

S.

Sable աւաղ
sac տոպրակ
sang արիւն
santé առողջութիւն
sauter ցատկել
sauver աղատել
savoir գիտնալ
scène տեսարան
sec չոր
secret գաղտնիք
secrétaire քարտուղար
selle թամբ
sentir զգալ
séparer զատել
serrer սեղմել
servir ծառայել
service ծառայութիւն
sévère խիստ, անաչառ
signal նշան

simple պարզ
société ընկերակցութիւն
solde թողակ
solide ամուր, հաստատուն
somme գումար
sommeil քուն
songer մտածել, հոգալ
sonner հնչել
sortir դուրս ելլալ
souffler փչել
source աղբիւր
sourd խուլ
sucre շաքար
suivant յաջորդ, հետեւեալ
sujet հպատակ, ենթակայ, նիւթ.
sûr վստահ, ապահով
surface մակերեւոյթ
surprise զարմանք յանկարծա-
կի բռնելը

T.

Table սեղան
tailleur դերձակ
tambour թմբուկ
tant այնչափ
tard ուշ
tel այսպիսի, այնպիսի
télégramme հեռագրալուր
télégraphe հեռագիր
témoin վկայ, ակննատես
tempérament խառնուածք

température օդ, ջերմաստիճան
tempête փոթորիկ
temps ժամանակ
tendresse գորով
tenir բռնել
terme վախճան, պայմանաժամ
terrain գետին
terre երկիր, հող, ցամաք
terrible սոսկալի
tête գլուխ
tirer քաշել
toilette արդուզարդ
tombeau գերեզման
tomber իջնալ
tonnerre որոտում
torpille ծովառումբ
torrent հեղեղ
total ամբողջ, համագումար
toucher զգչիլ, յուզել
toujours միշտ
tour կարգ, շրջան, աշտարակ
tourner դարձնել, դառնալ
trace հետք
traduire թարգմանել
train կառաչարք, ընթացք
trait գիծ, նետ, ուժայ
traiter վարուիլ
transfuge փախստական
transpirer քրտնիլ
transporter փոխադրել
travail աշխատութիւն
trembler զողալ
trésor գանձ

trionpher յաղթանակել
triste ախուր
trompette փող
trône գահ
trou ծակ
troubler խռովել
troupe զուռ, խումբ
trouver գտնալ
tuer սպաննել
tyran բռնաւոր

U.

Union միութիւն
univers տիեզերք
usage գործածութիւն, սովորոյթ
usé մաշած
usine գործարան
usurper յափշտակել
utile օգտակար

V.

Vache կով
vague ալիք
vaillant քաջարի
vaincre յաղթել
vainement ի զուր
vaisseau նաւ
valeur արժէք
vanter գովել

vapeur շողի
veiller հսկել
veine երակ
velours թաւիշ
vendre ծախել
venger վրէժ լուծել
venir գալ
vent հով
vente վաճառում
ventre փոր, որովայն
vert կանաչ
vertu առաքինութիւն
vice մոլութիւն
victoire յաղթութիւն
vider պարզել
vie կեանք
vieux ծեր, հին
vieillard ծերունի
vif ողջ, եռանդուն
vigne որթ, այգի
vil անարդ
village գիւղ
ville քաղաք
vin գինի
violence սաստկութիւն
visage դէմք
visiter այցելել
vite շուտ
vivant կենդանի
vivre ապրիլ
voile քող, առագաստ

voiture կառք
voix ձայն
voler թռչիլ, գողնալ
voleur գող
volontaire կամաւոր
volonté կամք
volume հատոր
vomir փսխել

vouloir ուղեւ
vrai ճշմարիտ
vue տեսութիւն

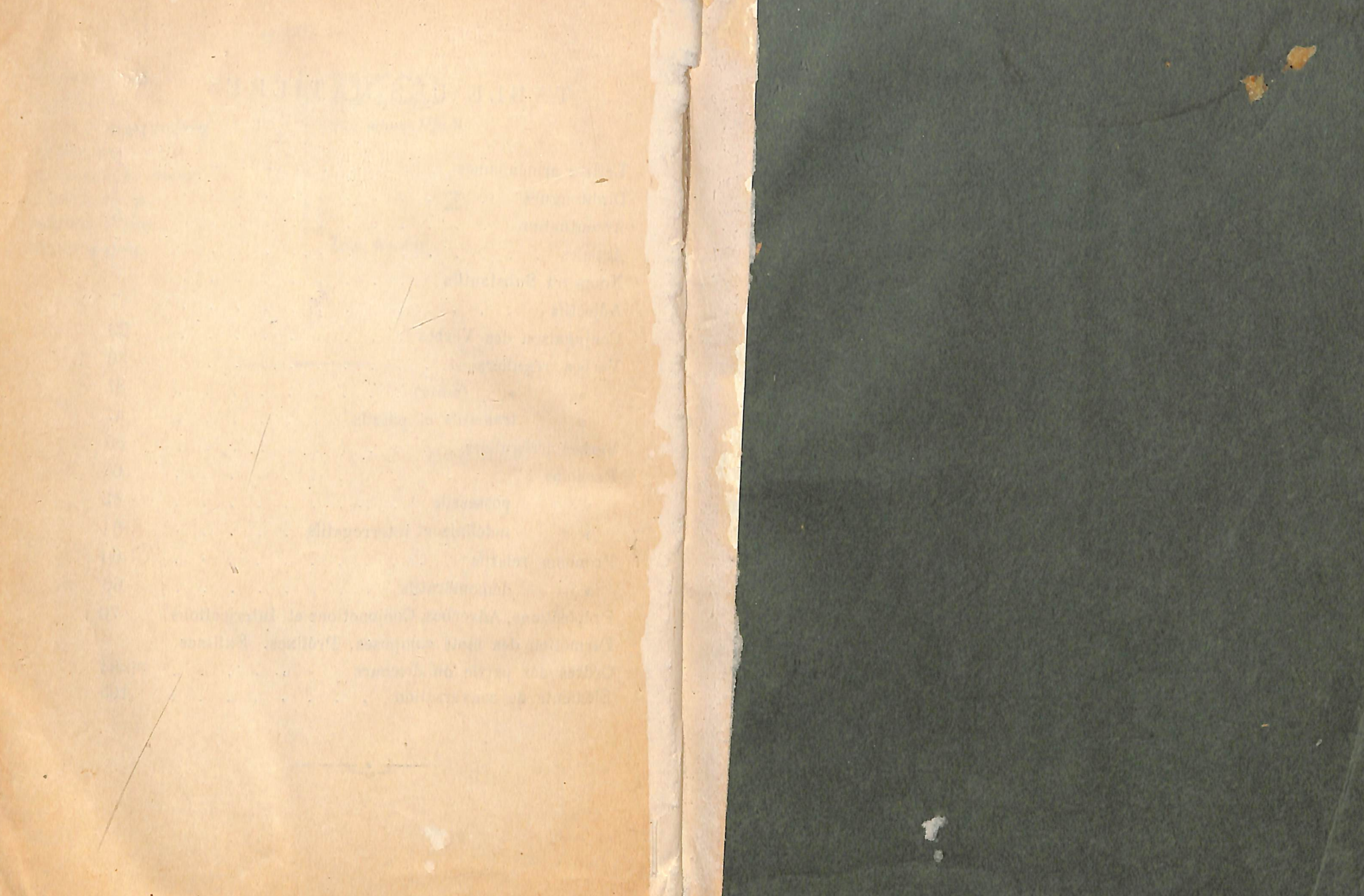
Z.

Zèle եռանդ

TABLE DES MATIÈRES

	Page
Lettres arméniennes	1
Diphthongues	4
Accentuation	5
Articles	5
Noms ou Substantifs	9
Adjectifs	17
Conjugaison des Verbes	23
Verbes réguliers	30
» » (suite)	37
» transitifs et passifs	47
Verbes irréguliers	55
Pronoms	62
» possessifs	63
» indéfinis et interrogatifs	61
Pronoms relatifs	66
» démonstratifs	66
Prépositions, Adverbes, Conjonctions et Interjections	70
Formation des mots composés. Préfixes. Suffixes.	
Ordres des parties du discours	79-84
Éléments de conversation	105

P. T. 10

Tous droits réservés

2013

4281

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0062584

